

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

W. C. 1850

669

B. 24

337.

G. 16

~~1359~~

Rabies Rabidi Rabi.

Anders

R A B B E L A R Y

Van de R A B B E L E N D E

P. R A B U S,

Boekfaal-fchrijver van Europa,

Notaris en Dominé van 't Twede Eras-
mianze School.

U I T G E B R A A K T T E G E N

En

Beandwoord van

C O R N E L I U S V a n d e r L I N D E N.

*Msd. Doct. en Leraar der Gemeente
Jesu Christi aan de Leidsendam.*

T O T L E I D E N,

By F R E D E R I K H A R I N G. 1698.

EX Legato C. I. VIII PROSPERI MARCHAND

ACADIVGD

Spr. Cap. 26. Vers 4. 5. 12.

*Andwoord den Sot niet na sijn Dwaasheid;
op dat Gy ook Hem niet Gelijk word.*

*Andwoord den Sot na sijn Dwaasheid; op dat
Hy niet Wijs sij in sijn Ogen.*

*Hebt gy een Man Gesten, die Wijs is in sijn
Ogen? van een Sot is meer Verwachting, dan
van Hem.*

Eccl. Jes. Sirach. Cap. 20. vers 24--26.

*De Leugen is een lelijke Schandvlek in een
Menz: en in de Mond der Ongeschikten is
sy Gedurig.*

*Een Diev is te Kiesen voor Een die steds Liegt:
maar Beide sullen sy de Verderunis Beer-
ven.*

*De Manieren van een Leugenagtig Menz sijn
Hem een Oneer; en sijn Schande is steeds
by Hem.*

W. J. J. J.

RABELARY

Van de RABBELENDE

P. RABUS.

In 't Ondvouden en 't Ondleden
van zijn *Klugt* Vertoond.

Waarde en Onzijdige Leser!

§. 1. O als ik, op de 8. Dag van de Maand *Julius*, in 't Jaar 1697. na *Rotterdam* Reide, is seker Heer en Vrind, in de Schuit, na *Delv* varende, my Bygekomen, en heeft my, in de *Boeksaal* van de Maanden *Mei* en *Junius*, 1697., Getoond; hoe, ik wil niet Seggen, de Onbezuisde en Heethoofdige, maar *Rabbelende P. Rabus* daar, p. 560. tot mijn Veragting wel, maar veel Meer tot zijn eige Schande en Onddekking van zijn onbeschofte Boosaardigheid, dit Volgende, med zijn Lamme 't Stijl, na

A 2.

zijn

1. *Lam* Noem ik *zijn Stijl*; om dat hy de Leden der Woorden *Rabraakt*, door 't Uitrekken der Lettergrepen, waar door de Taal *Verlamd* word. Gelijk dat hier is te Sien, in dese zijn Woorden: *ik Belove mijnen, voor Beloo mijn; Wijze,*

sijn Plompe ² wijs, tegen my Uitspougt.

Met den aanvang van het zesde jaar Boekzaalhouwens, dat is, in de naast-aanstaande twee maanden, belove ik mijnen Lezer te zullen vertoonen, de nieuwerwetse Leidsendamsche spelling, en wanduitsche worgtaal, Hottentotscher wijze uitgevonden van Cornelius vander Linden, Doktor en Dominé aan den Leidschendam,

mits-

Wijze, voor Wijs; Verlange, voor Verlang; Allermisfelijkste, voor Allermislijkste. Waarom of de Man van een Uittrekker der Saken, so word een Uittrekker en Verlanger der Woorden?

2. *Plomp is sijn Wijs van Schrijven: om dat hy t'elkens de Hardluidende z hier in veel Woorden gebruikt, daar hy maar een s moet hebben. Gelijk in Zesde, voor Sesde; Boekzaalhouwens, voor Boeksaalhouwens; Lezer, voor Leser; want daar men Les, Lesfen seid, hoe kan men dan Lezer Schrijven? hoe kan die s in een z worden Veranderd? zullen, voor sul-
len, zullen sijn by my halve Gekken, 't is te zulagtig, hier van zullen voor van sullen te Pra-
ten. So in Wijze, voor Wijs; wie heevt ooit wijz Geschreven? waat komt dan de z in wijze van daan? Wijzen, voor Wijssen; daar men Wijs in 't Eental heevt, en niet Wijz: hoe kan dan dese s in het Veental in een z worden Hervormd? daar men de selvde Medeklinkers van 't Eental in 't Meental behouden moet. Gelijk ook in zit-
ten,*

*mitsgaders Schrijver van de * Wijzen uit Oosten.*

Ik verlange reeds, op mijn gemakje daar toe te gaan zitten: zoo lustig zal die Klugt astoopen.

** Deze zullen we gins en weer in 't voorbygaan ook begroet zien.*

Daar na Vond ik in de *Bladwijser*, onder de Letter L.

Linden [Kornelius vander] uitvinder van een allermiselijkste Neerduitsche spelling en deernis waardige Babbeltaal.

A 3 §. 2. Dit

ten, voor *Sitten*; *zoo*, voor *so*; *zal* voor *sal*; *deze*, voor *dese*; *zien*, voor *Sien*.

Sijn *Plompheid* Openbaard sig vorder, als hy hier *Met Set*, voor *Med*; daar men niet *Mete* maar *Mede* seid: *Twee*, voor *Twe*; gelijk *Hoofd* heevt, in sijn *Henr. de Groot*, p. 249. 253. 256. 403. *Vertoonen*, voor *Vertonen*, en *zoo* voor *So*; als of Een o hier niet *Genoeg* was. *We*, voor *wy*; gelijk so de *Kinderen* *Babbelen*. *Doktor*, voor *Doctor*; so veel *Weten* sijn *Jongens* in 't *Twede* *School* wel. *Kornelius* med een K, daar hy het te voorn heevt med een C. *Mitsgaders*, voor *Midsgaders*. *Leidsendamsche*, *Leidschendam*, *Wan-duitche*, *Neerduitche*; *Hottentotscher*. Hoe mooi Luid al dit *sche*, *schen*, en *scher*?

§. 2. Dit 'simmers enkel Dulmans Praat: die meer na Lasterfugt dan na Waarheid Sweemd. De Weerld kan en fal 'er van Oordelen. Dese fijn Taal maakt hem Bekend, Wie hy is : een stoute Lasteraar en een onbeschaamde Leugenaar ; die de minste Eer van een Eerlijk Man niet langer Waardig is.

Waar of de Man is Opgevoed? Wat Schoolmeesters of hy gehad heeft? daar Hy fo, tegen alle Welgemanierdheid, niet alleen My, maar ook Andere, Mannen selv van Naam en van fo diep een Geleerdheid, dat hy 'er fijn Hoed wel voor mag Ligten en Neerleggen, als hy haar Naam maar hoord Noemen, fo Onbeschoft Havend. Meer Bequaamheid Toond hy, om onbeschofte Hekelschrivten, dan om onzijdige *Boeksalen* te Schrijven.

§. 3. Wonder is 't, dat hy Selv niet Denkt aan 't geen hy kort te voorn, in dese selvde *Boekfaal*, p. 550. tot Oneer van de *Franze Boekfaal-Schrijver*, med dese Woorden heeft Verfoeid: *dat Hy tegen fijn beter Weten een Eensijdigheid Verkiest, die geen Eerlijk Man Past, en Nimand minder dan Hem.*

Hoe komt dit fijn Doen ook over Een med fijn gegeven Woord en Belovte? daar hy, in 't *Ondsluiten* van fijn volfchoonschijnende

nende *Boeksaal*, om zijn Kraam wel Voor te doen, en zijn Waar goe Ingang te doen Winnen by de Weerld, zijn Leser vooraf Versekerd; dat hy niet alleen alle *Oweensijdigheid* sal Betragten, maar ook een *Igelyk* zijn *Behoorlyke Lov* sal Toemeten: ja! (Veer-geev het my dog, Leser! dat ik dit woordje ja! sonder te voorn versogt en verkregen Verlov van *Rabus*, so hier als elders somtijds welgepast Gebruik.) dat hy, als een *blote Beschouwer in dese*, zijn eigen *Ge-dagten* sal t' *Huis houden*, en (so Veel hy sig kan Spenen van te Oordelen) enkel de *Schrijvers in haar Sog* sal Navolgen, en Seggen, wat sy Seggen.

§. 4. Hoe Trou de Man hier in zijn Woord houd, kunnen zijn *Boeksalen*, hier en daar, niet alleen med Handtastlyke Een-sijdigheid, maar ook med *Quadspreken* Doorspekt, genoegsaam *Uitwijfen*.

Waar in zijn stoute en onbeschaamde *Rabbel-Kaken* hem ook tegen *Berlyke Luiden* somtijds doen *Rabbelen* en uitsinnig *Rafen*: so dat 'er een *Wijs Man* de *Walg* van *Steken* moet. Waar door hy en hem Selve en al zijn *Boeksalen* by *Menzeh* van *Verstand* in *Kleinagting* brengt.

't Is als een *Vast gestaavde Waarheid* by ons *Aangenomen*:

Een Eerlijk Man houd zijn Woord.

Maar P. Rabus houdt zijn Woord niet.

't Gevolg, dat hier uit Vloeid, kan hy Selv en alle Andere seer ligt Opmaken.

So is dan P. Rabus geen Eerlijk Man.

Quod erat Demonstrandum.

Dat te Bewijzen stond.

§. 5. Ik Geloov, dat de Man, door dese zijn Manier van Doen, zijn Lasterfieke Pen soekt Vrijheid te Verschaffen, om sonder Schroom in 't Besit te blijven van alle Schrivten, ook van de Deftigste Mannen, na zijn Welgevallen, te Steken en te Hevelen.

Tragtende haar so Alle Af te schrikken en Vervaard te maken, om Iet tegen dese Grootmeester van *Europa*, of zijn Alwijs en so Doorlugtig Oordeel van haar Boeken, tot haar Verdediging* te Schrijven: uit Vrees dat sy sulc een slapende Baarbijster en verscheurende Wolv souden Wakker maken.

Maar Ik voor my Vrees sulc een Waanwijse en Belaghlijke *Rabellaar* niet; die in Boosaardige Uitsinnige Quaadsprekendheid schijnt Uitgeleerd te sijn.

§. 6. Nimand kan uit dese sijn *Boeksaal* Merken, waarom de Man my so schielijk, als een Eend in een Bijt, op 't Lijv valt.

Hy

Hy moest ten minste ook hier Melding hebben gemaakt van mijn *Troost-Reden over den Brand*, en *Inwijzing-Reden over de Herboude Kerk aan de Leidendam*, Onlangs te voorn in 't Ligt gekomen; daar ik hem, in de *Voorreden*, med Reden so ik Meen, Berisp so over sijn Manier van Schrijven, als over sijn Qua Taal, welke hy, in sijn *Boeksaal*, gebruikt.

Maar dat Diende ganz niet, in sijn Kraam. Hy Weet selv wel, hoe hy in sijn Naaktheid, daar Onddekt staat. En daarom was 't Beter voor hem, nog 2. Maanden lang daar van te Swijgen: op dat Andere onder tusfen tegen my, door dit gegeven Brandmerk, med enig Vooroordeel mogten worden Beset; en so ook daar Na te minder Begeerte Krijgen, om, 't geen daar tot sijn Nadeel staat Aangetekend, te Lesen.

§. 7. In plaats van en sijn Doen en sijn Taal hier te Verandwoorden, en Goed te maken, waar over ik hem daar Beschuldig; Begint hy my so wat te Bespotten en Uit te branden, na sijn Ingeboorn Aard.

Ik moet de Man wel op sijn Seer geraakt hebben, dat hy so Quaad word en Onsinig *Rabbeld* tegen my. Hy moet wel deerlijk Verlegen sijn, in sijn Saak, dat hy hier vooraf so Tijd aan 't Schelden en Lasteren van 't geen hy niet Verstaat.

De Onverftandigen mogen hier in Genoegen vinden; maar Menzen van Verftand en Oordeel fullen dit fijn Doen Verfoejen en Veragten.

§. 8. Waar med dog heb ik dit Verdiend? fo Onbefchoft van hem Gehandeld te worden. Of is 't? om dat ik hem heb Beftraft, en foeken te Onderregten, in 't Schrijven van fijn *Boekfalen*; op dat de felve, tot fijn eigen Voordeel, in meer Agting mogten Raken. Daar voor immers had hy my Stilfwijgens, in fijn Hert, moeten Bedanken.

't Is waar: had ik 'er dog maar om Gedagt! defe Grootmeester van *Europa* is niet Gewoon enige Beftaffingen of Onderregtingen te Horen; maar alleen, als Schoolmeester, aan fijn Jongens, in 't Twede School tot *Rotterdam*, te Geven: daar hy, als Oppervorst en Alleenheerscher, de Scepter van fijn wijduitgestrekte Heerschappy, in de Engte van fijn School fwajende, med Magt Heerscht.

En door defe Gewoonte is hy Onwetend fo ver Verfeild; dat hy Al de gene, die hem maar enigfins Tegenspreken, of op fijn Tee fchijnen te Trappen, al waren 't Mannen, die hem en in Jaren, en in Waardigheid, en in Hoogheid, en in Geleerdheid ver Overtreffen, als fijn Schooljongens Handeld en Bejegend. Hy moet wel een fchriklijke

Teuit

Teuit by sig hebben : al vrij wat Hoger en Spitser dan den *Dom-Toorn* tot *Uitragt* is.

§. 9. Wonder is 't, dat de Man med' dese Woorden Klaagd , in dese sijn *Boeksaal*, p. 556.

Men heeft my so veel Werks op den Hals Geladen , dat ik naauwelijks 1 de Wicken hebbe 2 kunnen Roeren; om door dit Nieuwe 3 Werelds, voor Weerlds, deel te Vliegen. Dus kan ik 'er mijnen 4 Leser niet Eer van Vertellen, als 5 over Twe Maanden.

Hoe komt de Man med so veel Werk Overkropt? Doet hy 't niet hem Selve? Want *Nimand* , gelijk onf' Spreekwoord seid, *komt 'er aan Werk, of hy Helpt hem selve daar aan.*

Laat Hy dog geen Andere , maar hem Selve Beschuldigen ; dat sijn Hals med so veel Werk Overladen is. Want indien hy sijn Oordeel over de Boeken , welke hy in sijn *Boeksaal* alleen Uittrekken moet, 't Huis hild,

1. Wat doet dese Uittrekking in 't Midden van *Naaulijks*?

2. Waar toe Diend dese Staart aan *Heb*?

3. *Nieu* sou niet Langdradig genoeg wesen.

4. Wat een fraje Raamrekking krijgt hier 't Woord *Mijn*?

5. Is dat niet Onnosel? Weet hy nog so Veel niet? dat dit *als, dan* moet sijn. Is dat Schoolmeesters Werk?

hild, en Andere Ongemoeid liet; Niemand fou hem Aandoen.

Maar indien hy so wil Voordgaan, med Elk een te Bijten en te Steken, gelijk hy heeft Begonnen; ik Verfeker hem, dat hy nog so veel Handen op fijn Hoofd fal Krijgen, dat hy eindlijk niet fal Weten, waar hy fig fal Bergen.

So dat hy wel Genoodfaakt fal worden Al fijn *Boekfalen* in *Twistfalen* te Veranderen.

§. 10. En om de Waarheid te Seggen: hoe kan Dese de Naam van *Boekfaal* dragen? daar de felve in den Ingang als een enkele *Twistfaal* fig Opdoet en Vertoond: dewijl hy daar med fijn *Twist*, over de Werking der *Wighelroe* omtrent 't *Goud*, tegen de *Haarlemmers*, fo veel Bladen van 389. tot 437. Vervuld en Vervuild. Gelijk hy ook, in de volgende *Boekfaal*, med fijn *Twist* tegen My, over mijn *Spelling* en *Taal*, nog veertien *Blad-fijden* Beklad.

Hoe komt fijn *Twisten*, med de Een en de Ander, in fijn *Boekfalen* te Pas? Raakt dat ook het *Uittrekken* van *Boeken*? Daar immers ('t fij my *Geoorlovd*, *Lefer!* dit woord *immers*, med of fonder *Verlov* van *Rabus*, nu en dan eens op fijn *Pas* te *Gebruiken*) fijn *Boekfalen* alleen hier toe fijn Gerigt, om Ons een kort *Begrip* van *Alle Boeken* te *Leveren*. Wil

Wil hy Twist-schriiven maken, dat moet hy Buiten zijn *Boeksalen* doen; of anders haar Naam in Twistfalen Verwifelen.

Sijn *Boeksalen* hebben al Overlang haar Luifter en Agting verloorn, by Mannen van Verftand, die de felve niet meer Waar- dig Agten te Lefen; dat hy al Over- lang heeft Begonnen te Slapbakken, in 't Uittrekken der Boeken. Gelijk dat Elk een kan Sien; die maar zijn Eerfte med zijn vol- gende *Boeksalen* wil Vergelijken. Wat Ag- ting fullen fy dan Behouden? als hy 'er Twistfalen van Maken wil.

§. 11. Wat Reden dog heeft de Man? om mijn Spelling van onfe Neerduidfe Taal, die fo Redelijk is, hier fo Lelijk uit te Schoften. Sou 't ook wel fijn uit Vrees? dat de felve Ingang mogt vinden, by de Weerld; en dat hy ook Selv fo Genood- drukt fou worden, die Na te volgen: daar fy merklijk Nadeel aan zijn Beurs, waar op de Man fo feer Gefet is, fou komen Toe te brengen.

Want dewijl ik veel Woorden, door 't Verminderen der Letters en Lettergrepen, dat is, Woordleden, Inkort; fou dese *Domine Notaris*, als Bladschrijver, niet fo Veel kunnen Verdienen, als hy Nu wel doet, door zijn Ouderwetfe Spelling.

§. 12. Laat ons nu vorder eens Befien,

wat

wat hy hier, med geen minder Onvoorsigtigheid als Onwaarheid, so van mijn *Spelling* als van mijn *Taal* Uitlapt.

Mijn *Spelling* geeft hy de Naam van de *Niewerwetsse*, *Leidsendamze*, en *Allermislijkste Spelling*.

Hoe kan sy *Niewerwets* wesen? Daar sy, voor haar Grootste gedeelte, uit Oude en voorgaande Schrijvers is Gehaald: ja! daar sy Ouder is; dan de wanschiklijke *Spelling* van *Rabus*. Gelijk in 't Vervolg sal worden Getoond.

En al was sy *Niewerwets*, sou sy daarom sijn te Veragten? daar veel *Niewerwetsse* dingen Goed en Prijslijk sijn. Wie van de *Rabize* Weerld sou niet Verfoejen en Uitspougen sulck een, die de *Niewerwetsse* Werking van de Wonderwerkende *Wigheltrae*, in de Handen van sijn Vrou, sou Veragten; om dat sy die Konst onlangs eerst Geleerd of Geoefend, en aan de Weerld Bekend gemaakt heeft.

Hoe kan sy ook *Leidsendamz* sijn? Daar Nimand, dat ik Weet, op de ganze *Leidsendam* word Gevonden, die mijn *Spelling* in alles Navolgd.

Hoe kan sy ook de *Allermislijkste* wesen? Daar mijn *Spelling* minder *Mist*, dan die van *Rabus*; en ook Nimand tot Brakens toe *Mislijk* maken sal, gelijk de Sijne. So

So *Mislijk* als hy mijn *Spelling* Affschil-
 derd, Beschrijvt hy ook mijn *Taal*; dat sy
 is een *Wanduidse Worgtaal*, en *Deernis waar-*
dige Babbeltaal.

Hoe kan mijn *Taal Wanduids* wesen?
 Daar ik, in mijn Schrivten, doorgaans
 niet dan goe *Duidse Woorden* gebruik.

Hoe kan mijn *Taal* een *Worgtaal* sijn?
 Daar ik nog de *Taal* selv *Worg*, of ooit
 Stikken doe, maar *Vloejender* maak; nog
 ooit *Imand* aan mijn *Taal* is *Geworgd*.

Hoe kan sy ook de *Naam* hebben van
 een *Deernis waardige Babbeltaal*? Daar ik
 immers nooit, als de *Tandlosen*, 't sij
Kinderen 't sij *Ouden*, mijn *Woorden*
 binnens *Monds Babbel*, so dat ik niet *Ver-*
staan word; maar *Rond Uitspreek*, dat sy
Klaar Gehoord worden.

Wat is dit dan ook een *Mislijk* en
Deernis waardig Oordeel! dat de *Man*
 hier in de *Hitde* van sijn *Toorn* *Uit-*
braakt.

Vorder Seid hy, so van mijn *Spelling* als
Taal, dat sy *Hottentotfer wijs* door My sijn
Uitgevonden.

Hier uit Blijkt, dat de *Man* so *Quaad*
 is, dat hy selv niet *Weet*, wat hy *Seid*.
 Want so hy by sijn *Sinnen* was, sou hy
 sekerlijk *Weten*, dat Ik nog de *Spelling*
 nog de *Taal* heb *Uitgevonden*; die Beide
 al

al Lang voor My in de Weerld sijn geweest : daar Ik alleen de *Spelling* hier en daar Verbeter, en de *Taal* wat Beschaav.

Ook sou hy dan veel minder Seggen, dat sy *Hottentotser wijs* door My sijn *Uitgevonden* : dewijl hy dog de *Hottentotse wijs* selv niet Verstaat. Gelijk hier Na sal Blijken.

§. 13. Kort na 't Uitgeven van dese *Boeksaal* heeft seker Heer en Vrind, med geen geringe Betoning van sijn Ongenoegen en smaadlijke Veragting van *Rabus*, dese Kostlijke Paarden uit de selve Geligt, en my Overgebrievd ; Verlangende mijn Gevoelen daar over te Verstaan. Aan welk ik dese volgende Brieu, tot Andwoord, op den 15. Jul. heb Afgevaardigd.

MIJN HEER!

't **I**S my seer Liev, uit de Uwe van den 11. deses te Verstaan ; dat mijn uitgegeven *Schriuten*, by *Menzen van Verstand*, enig Ingang vinden. Ik ben van Daag 8. Dagen na Rotterdam geweest. De Heer in de *Schuit na Delv* by my Komende, heeft my in de *Boeksaal* Getoond ; wat de *Rasende en med Onverstand* *Rabbelende Rabus*, op een *Hoddebekze wijs* daar van my *Seid*. Hy
moet

moet voor Gek Spelen willen, dat hy een Klugt Belsoovd, welk hy sig Verbeeld, so Lustig te sullen Aflopen. Heevt hy geen Sots-Kap op sijn Hoofd, hy heevt immers een Geks-Kop op sijn Lijv; daar hy so Geklijk Oordeeld van mijn Spelling en Taal, als of sy was een Wanduidse Worgtaal, Hottentotfer wijs, door my Uitgevonden. Want geen Man van Verstand, so lang hy by sijn Sinnen is, kan Seggen, dat mijn Taal Wanduids, of geen Duids is: dat sy is een Worgtaal, daar ik nog de Taal selv Worg of Stikken doe, maar Vloerjender maak; nog Weet, dat Imand daar aan is Geworgd. Gevaarlijk was 't anders voor dese Rabbelaar de selve te Lesen: hy mogt 'er aan Worgen. Veel minder kan imand, die nog enig Verstand in sig Overig heevt, Seggen, dat mijn Spelling en Taal, Hottentotfer wijs, door my is Uitgevonden: daar de Hottentotse Taal t' eenmaal Onverstaanbaar is. So dat de Man, die mijn Taal immers wel Verstaat, hier med Toond, dat hy Selv niet Weet, wat hy Seid, of wat Hottentots is.

't Komt my niet Vremd voor, dat dese Schreem-Lelijk so tegen my Uitvaart. Ik heb wel Verwagt, dat de Man, daar ik hem had Quaad gemaakt, med hem te Berispen over sijn Doen en over sijn Taal, Gramstorig sou worden, en my daar over, ook op een Onbeschofte wijs, na sijn Aard, sou Hekelen; en daarom

Kreun ik my dat niet eens. 't Is my Genoeg, dat hy tot nog toe niet een enkel Woord, tot Verandwording van sijn Saken, heeft weten Voord te brengen. Ik sal gerust Afwagten, wat dien Heer Notaris en Dominé, of Grootmeester van Europa, in Een van de Laagste Latijnze Scholen tot Rotterdam, vorder sal weten te Seggen. Ik Agt het niet Raadsaam, hem door Imand te laten Aanspreken. 't Sou sijn, als of ik voor die Rabbelaar Vervaard was; daar ik Al sijn stout en onbeschaamd Rabbelen niet Vrees. 't Beroud my nog niet, dat ik hem sijn Misdoen heb Aangewesen, gelijk ook sijn Onduidse Woorden, die hy Gebruikt. Ik ben wel Verskerd, dat hy dat Nooit sal Goed maken. Nu nog ben ik van Gedagten, als sijn Boeksaal weer sal sijn Uitgekomen, hem te Andwoorden; op dat Hy niet al te Wijs mag sijn, in sijn Ogen.

Hier med Sluitende, Blijv ik

MIJN HEER!

U. Eerw. Dienstbereide

C. Vander LINDEN.

Leidsendam
den 15. Jul.
1697.

§. 14. Op den 16. nu van *September*, is hier op de Beloovde *Klugt* van zijn Wel-Hooglaag-Edelheid, daar so seer van My als Andere na Gesnakt wierd, eindlijk voor den Dag gekomen. Beslaande het *Negende Hoofd-deel*, in zijn *Boeksaal* van *Julius* en *Augustus*, des Jaars 1697. van 't 70. tot het 83. Blad.

Maar of de selve med Regt de Naam van *Klugt* kan dragen, Weet ik niet. Ik Versta my seer weinig op *Klugten*: dewijl ik nooit voor Gek Gespeeld heb, gelijk *Rabus* hier schijnt te doen; nog Gewoon ben my med sulke Aapagtige Leuren te Vermaken.

§. 15. 't Komt my Wonder voor, dat een Man, die zijn Roem en Eer so geern ten Top sag Opgevijseld, de selve hier so ligtvaardig Verspild, en t' eenmaal in 't Voetsand werpt; door het Toestellen van so Lomp en erbarmlijk een *Klugt*, waar in meer Onbeschoftheid, dan Aardigheid sig Opdoet: so dat een Man van Eer en van enig Aansien sig selve daar over Schamen moet.

Ik wil nu niet Spreken van so Veel boosaardige, buitensporige, ja! redentose Schimp-Spot-Schoft-Schot-Scheld-en Schend-woorden, (dat 's eerst Mooi! so Leer ik de swierige Schrijfstijl van *P. Rabus* Navolgen) med welke zijn beloovde *Klugt* so Doorfaaid is; dat sy meer van de aller-onbeschaamdste

Schendbrok der Weerld, dan van een Man van enig Fatsoen schijnt Toegetakeld en Voordgekomen te sijn.

§. 16. So Gelukkig ben ik in de Weerld, dat ik my weinig Aantrek al het Quaad-spreken van Menzen. Ik ben Gewoon te Laghen med alle ruwe Bejegeningen, die my van een deel Onverstandigen en Boosaardigen, ook buiten Reden, somtijds worden Toegeduwde: om dat ik doorgaans een Gerust Gemoed heb; en Weet, dat sy My daar door seer Weinig, dog haar Selve meest, Schaden kunnen.

En daarom, schoon de Man my hier so lelijk Uitbrand, 't Beroud my nog niet, dat ik hem heb aan Boord geklampt; daar hy my Eerst had Aangedaan: dewijl ik de schoonste Gelegenheid van de Weerld my geboorn Sie, om dese Groot-en Quaad-spreker, in sijn domme-lompe-plompe Onwetendheid, voor al de Weerld Beschaamd te maken; so hy anders alle Schaamt niet heeft Verbannen en Afgesworen: so dat men sijn ijdel Snorken en Opsnuiven vrij wat sal Gekortwiekt sien.

§. 17. Ik ben wel Verfekerd, dat Niemand, die My of mijn Schrivten Kend, my voor so een onverstandige Weet-niet sal Aansien, als dese Man my hier soekt Af te schilderen; maar veel eer Bemerken, dat hy

hy hier, als een Onfinnig en Onredelijk Menz, te Werk gaat.

Wat Andere, die My of mijn Schrivten niet Kennen, van my Oordelen, daar leit my Weinig aan gelegen. Hoewel ik ook van de Sulke niet kan Geloven, dat sy, op 't enkel Seggen van dese onbeschaamde *Rab-belaar*, die wel meer Gewoon is Eerlijke Luiden, in sijn *Boeksaal*, te Schavotteren en te Brandmerken, my voor sulc een Slegt-hoofd sullen Houden, als dese *Klugt-speler* my hier Afmaald.

Men Bevind in hem dese Spreuk niet dan al te wel Bewaarheid:

Quo quis Indoctior, eo Impudentior.

Hoe Ongeleerder imand is, hoe Onbeschaamder.

Ook is 't wel Waar, 't geen men gemeenlijk Seid; dat *men selden van een Karos, maar meest van een Vuilis-Kar word Overreën.*

§. 18. Wie sou niet Gedagt hebben? dat de Man, daar hy so Breed Opgav van een *Klugt*, die so *Lustig sou Aflopen*, wat Raars en Bondigs sou hebben te Bord gebracht; om my by al de Weerld te doen Bekend staan, als een Onervaren Weet-niet in de Neerduidse Taal en Spelling. Gelijk dat scheen te Voorspellen sijn gedaan *Belovte*, van dat hy *sijn Leser sou Vertonen de NIE-*

WERWETSE LEIDSENDAMZE SPEL-

LING en WANDUIDSE WORGTAAL,
Hottentotfer wijs door my Uitgevonden.

Maar nu al zijn Bewijzen niet anders, dan onnossele en ook leugenagtige Swetsferijen, op de vermaarde Schrijvers van onse Eeu, zijn, gelijk ik in 't Vervolg klaar sal Aantonen; en die med so veel kostlijke, onbetaamlijke, ook uitgesogte Lasteringen en Scheldwoorden Opgepropt; mag men dan op hem niet wel Toepassen dit Rijmtie van *Horatius*?

*Quid dignum tanto feret hic Promissor Hiatus?
 Parturiunt Montes, nascetur ridiculus Mus.*

Dat is:

*Wat of den Snorker, die med Schreeuwen
 's Oor Verdoovd;*

*Sal brengen voor den Dag? is 't, so hy ons
 Beloovd?*

*Siet! Bergen zijn geraakt aan't Baren; dog
 't Gedruis*

*Brengt niet te Voorschijn, dan een klein ver-
 agte Muis.*

§. 19. Om nu te doen Blijken, dat ik dit niet buiten of tegen de Waarheid Seg; sal ik zijn ganze *Klugt*, in die verwarde Order, so als sy van hem is Opgesteld, van stuk tot stuk eens Opnemen, en ter Proev stellen: op dat en Hy selv, en alle Andere, voor haar Ogen mogen Sien; hoe elendig en jammerlijk hy heeft Misgerooid,

Het

Het Opschrift van dese Klugt maakt hy aldus:

*De Nieuwerwetsche Leidschendam- Bl. 70.
sche Spelling, en Wanduitsche
Worgtaal van Kornelius vander
Linden, Doktor en Dominé aan
den Leidschen Dam.*

Waar omtrent ik niet anders heb Aan te merken, dan 't geen te voorn §. 1. en 12. van my is Aangetekend; of ik moest hier nog willen Byvoegen, hoe Onvast en Los dese grote Spraak-kenner is, in sijn eige Spelling. Want daar hy, in sijn voorgaande Boeksaal, had *Nieuwerwetsche Leidsendam- sche*, heevt hy hier t' elkens med *sch*, *Nieuwerwetsche Leidschendam-sche*. 't welk al vrij wat Hard luid.

§. 20. Na so een Doorlugtig Opschrift, Roept hy vooraf veel *brave Neerdwidsche Schrijvers*, door haar *Taal so in Digt als Ondigt vermaard*, so wel *Doden* als *Levende*, als of hy aan de *Levende* niet Hulps genoeg had, om hem te *Helpen Laghen* over My. Gelijk hy ook, neffens haar, hier toe *Alle* andere Taalkenners *Nodigd*.

Even als of ik so Onwerend was, dat ik van al de Weerld openlijk moest worden

B 4

1. Dese spreekt hy Aan als *Verbevene Zielen*; daar hy *Verbeven Sielen* moet Seggen, sonder *Lijnskaart*.

den Bespot, Beguighd en Uitgelaghen.

Hy moet geen Raad weten, om my med Reden Aan te pakken; dat hy 't op een Uitlaghen en Uitjouwen setten wil. Want sulks te doen, sonder Reden by te brengen, is by My Altijd een gewis Kenteken geweest van een grote Verlegenheid in de Saak, die men, med een Ander te Belaghen, by de Onwetende Weerld soekt Goed te maken.

Is 'er wat te Laghen; ik sal ook wel *Helpen Laghen*, med dese sijn elendige en Deernis waardige Verdediging. En daarom, dewijl de Man so Laghens gefind is, sal ik hem ook Laghende, na dat hy Verdiend en Waardig is, Beantwoorden.

Ook diend hy te Weten, dat sy, die Na-laghen, so wel Laghen als die Voorlaghen. Hy mag nu eerst wel wat Uitlaghen; dewijl dit Laghen hem Suur genoeg sal Opbreken: wanneer ik, in 't Vervolg, sal hebben Getoond, dat dese Groot-spreker is een ijdele Bohamaker; en daarom veel eer Selv aller Uitjouwing waardig.

Daar hy so goed Laghs is; laat hy veel eer Laghen, med de leugenagtige en Belaghljke Werking van sijn Weerld bedriegende *Wighelroe*: waar door hy de Weerld so schandlijk en schaamtloos heeft soeken te Doekhuiven en te Blindhokken. Gelijk hy
daar

daar over onlangs van de *Haarlemmers*, in haar *Vertoog wegens de Wighelroe*, voor al de Weerld, als een openbaar en onbeschaamd Bedrieger, is ten Toon gesteld.

§. 21. Belaghtlyk is 't, dat dese snode Weerld-Bedrieger so veel deftige Mannen by haar Namen Roept, om my te Helpen Belaghen; even als of hy so een Grootmeester was, dat Al dese, als sijn Jongens, op sijn Wenk en Gebod, moesten Gereed staan, om hem te *Helpen Laghen*.

Belaghtlyk is 't ook, dat hy niet alleen Levende, maar ook Doden hier toe Nodigd; als of hy van een Schoolmeester een Aanspreker der Doden was geworden: daar hy dog de Doden, al Schreude hy nog eens so Hard, niet Beroepen kan. Ja! daar de Doden selv, Ondlighaamd sijnde, hem niet Horen; veel minder med hem *Laghen* kunnen. Wie of ooit de Sielen der Afgestorven heeft Sien of Horen *Laghen*? Dat sou wat Wonders sijn: al so Wonder, als med een *twesprankeld Haselaar Takje* verborgen *Goud* te Onddekken.

Wat de *nog Levende* Aangaat, welke Namen hy sig niet Schaamd, in dese sijn *Klugt*, te Spelln, die ik Sparen sal, op dat ik haar Eer daar door niet mag Verkorten; van haar Durv ik my Versekeran, dat sy dese *Klugtspeler* hier in niet sullen Toevallen:

maar dit sijn Doen , med de hoogste Ver-
ondwaardiging , Verfoejen en Veragten.
Bysonder als sy sullen hebben Gesien , med
hoe Lasterlijk een Taal en Valz Getuignis
hy my Beklad.

§. 22. Hy *Nodigd* Al de by hem ge-
naamde Letterhelden en andere Taalken-
ners , om My voor hunne ¹ Vergadering , ² als
een Taal- en Spelling-knuffelaar te sien Verschij-
nen ; die med den Laatdankenden Geest Bese-
zen , de bruske ³ Stoutheid heb gehad , van
haar Alle voor VERDWAASD te Schel-
den. Om my selve quanzuis hier over , voor
die Aansienlijke Vergaring , te Verweren.

So kon men *Hoofd* selv en andere Taal-
hervormers , in haar Tijd , ook wel heb-
ben Aangeklaagd en Gescholden , als die
Afweken van de voorgaande Taal en Spel-
ling. Had'er , in die Tijd , sulke een on-
beschaamde Schreeuwer , als *Rabus* is , in
de Weerld geweest , die haar daar over so
had Beschuldigd en Uirgescholden ; souden
sy sig daar aan hebben Gestoord ?

Wat kan 't my dan ook Schelen ? of de-
se

¹. Haar moet hy Seggen.

². Vergaring sou niet Swiers genneg hebben.

³. Dit 's een mooi Duids Woord , dog van 't
Latijnz *Bruscum* of *Brusca* gemaakt : waar van
het Eerste een *knorvig Uitwas* , of *Knobbelaan* een
Mast-Boom ; 't Ander een stekend Kruid , *Muis-
doorn* of *Steekpalm* , beduid.

fe *Taal-onwifje Rotterdamze Schoolmeester* my hier Uitschilderd, als een *Taal- en Spelling-knuffelaar*. Daar men dog, sonder de *Taal en Spelling te Beknuffelen*, niet wel *Lezen, Schrijven, nog Spreken* kan. Daar *Hoofd* en *Alle* andere *Taal-minnaars* haar *felve* ook daar med hebben moeten *Befig houden*, eer fy enige *Verbetering* aan de *Taal* konden *Toebrengen*. Daar *Rabus* felv gedurig *Knuffeld*, omtrent de *Taal* en *Spelling* van de *Haarlemmers*; gelijk hy hier ook de *Mijn*, hoewel med groot *Onverftand*, *Bedild*: als nader *Blijken* fal.

§. 23. Meend de *Man* ook? dat *Hoofd* en andere *Letterkundigen* fig ooit fo *Dwaas fouden Aanftellen*, als hy hier *Doet*: dat fy, als *Regters* en *Wrekers* van de *Taal*, voor haar *Vergaring* ter *Verandwoording* fouden *Dagvaarden* al *Sulke*, die haar *Taal* en *Spelling* in alles juist niet *Toeftemden*, en *Opvolgden*; of anders haar daar over med *vuile Laster-namen* fouden *Brandmerken*.

Even als of *Elk een*, die maar *fijn Verftand* en *Oordeel* heevt, niet fo veel *Magt* had over *fijn Taal*, om die te *Bediffelen*, en na *fijn Begrip* te *Verbeteren*, als *Rabus* felv heevt en *gebruikt*; *fchoon* hy van fo groot een *Aanfien* niet was. *Sy* *konden* dog niet *Alle Schoolmeesters* *fijn*,

in het Twede School, fulk een Aanfienlijke Bediening hebben.

Sou de Man ook wel Denken? dat ik *Hoofd*, *Brand*, *Oudaan*, en diergelijke deftige Neerduidfe Schrijvers, nooit Gefien of Gelesen heb. Ik kan hem wel Verfekeren, dat ik haar Schrivten al voor veel Jaren, eer *Rabus* als *Rabus* in Weerld Bekend was, heb Gekend, Gefien en Gelesen: en dat ik'er fo veel Agting voor heb, als ik Schuldig ben; sonder nogtans my felve een Slaav van haar te willen Maken.

§ 24. Ik ben een Vrij-geboorn Neerlander, die my mijn Vrijheid, in dit Stuk, van Nimand fal laten Benemen. Ik heb fo veel Regt op Onfe Taal, om die te Beschaven en te Verbeteren, als die Mannen of Andere ooit hebben gebruikt: want de Taal is Algemeen, en daarom hebben wy Alle even veel Regt en Magt daar over, om die te Verbeteren, daar fy te Verbeteren is. Elk mag hier het Sijn Toebrengen.

De Heer *Hoofd* en Andere hebben, in haar Tijd, onfe Neerduidfe Taal, na haar Begrip, Gefuiverd en Opgezierd. Sy hebben, tot Herftelling van Onfe ondftelde Taal, fo Veel gedaan, als fy Konden: en daar over fijn fy Prijswaardig. Maar ik kan my felve niet Verbeelden, dat die Heren haar felve fouden hebben Ingebeeld,

als

als of Onse Taal door haar tot die Volmaaktheid, was gebragt, dat'er voor Andere niets was Overgelaten; veel minder, dat sy niet souden hebben Gefien, dat aan Onse Taal nog wel wat te Hervormen en te Verbeteren bleev.

En daarom, indien die Verstandige Heren nu haar Lighamen nog niet waren Ondrukt, sou ik my selve meer Bescheidenheid en Beleevdheid van haar durven Toeseggen; dan van dese Onverstandige *Rabbelaar*. Want daar Sy selv so seer op haar Vrijheid stonden, souden sy ook My mijn Vrijheid niet hebben willen Betwisten; om haar, gelijk sy Andere deden, ook haar Misflagen Aan te wijzen, en mijn Verbetering te Horen.

§, 25. Hoe of *Rabus* dan so *Klugtig* en Verdraaid van Oordeel is? als of alle Neerduidse Schrijvers aan haar Taal, Stijl en Spelling Gebonden waren. Ik Weet niet, dat'er ooit sulc een Algemene Vergaring is Beleit of Gehouden: daar haar Taal, Stijl en Spelling tot een Algemene Wet is gemaakt voor de Nakomlingen; om de selve, sonder enig Tegenspreken, blindling te moeten Opvolgen. Ik kan dit ook te minder Denken; als ik Sie, dat *Rabus* selv, die sig anders aan haar schijnt te willen Verslaven, sig daar aan niet Bind.

Ja!

Ja ! ik kan u Seggen , dat ik dit mijn Doen van Haar selv Geleerd heb. Want doe ik Sag , dat die Mannen so veel Vrijheid namen , om van de Oude voorgaande Schrijvers Af te wijken , daar sy Reden meenden te hebben ; dat gav my Gelegenheid , om ook de selvde Vrijheid omtrent haar te Gebruiken , wanneer ik door Reden gedrongen wierd haar te Verlaten.

So dat dese *Klugtspeler* my , als of ik hier door het Welvaren van onse Taal in Gevaar had gebracht , om Verloorn te gaan , niet wel Dagvaard voor de Vergaring van Sulke , die , in dit geval , geen Regters over my of Konnen , of fouden Willen sijn ; veel minder my fouden willen Veroordeelen. Beter had hy gedaan , dat hy my voor sijn Plak maar had Gedagvaard. Daar is kort Regt , sonder Tegenspreken : als of men voor de Paus quam.

§. 26. Dat hy my hier Beschrijvt , als of ik *med de Laatdunkende Geest* was Beseten , is een openbare Laster. Die my Kennen , sullen my dat niet Opdigten. 't Is dese Man te Vergeven , dewijl hy so Gebeten op my is ; om dat ik hem med Reden heb Bestraft , en over sijn Doen en over sijn Taal : so dat hy Selv niet Weet , wat hy Seid.

't Is wel Waar , dat ik my *laat Dunken* , enige meer Verbetering , in onse Neerduidse Taal ,

Taal, te hebben Uitgevonden; maar sou men daarom kunnen of mogen Besluiten? dat ik *med de Laatlunkende Geest* ben Beseten. Dat is wat te Hard een Taal, die *Rabus* nooit kan Goed maken.

Maar sou men niet med veel meer Regt van hem kunnen Seggen, sonder hem enigfins te Verongelijken? dat Hy *med de Laatlunkende Geest* is Beseten: Om dat hy niet alleen hem selve *laat Dunken*, dat hy, als een Alwijse, Bequaam is, om van alle Saken te Oordelen; maar ook Elk een so Verfnorkt, als of sy Alle Niets waren in zijn Ogen.

§. 27. Ook leit hy my, med de uiterste Onbeschaamdheid, te Last; dat ik *de Stoutheid heb gehad van Al* die vermaarde Schrijvers, welker Namen hy hier Speld, voor **VERDWAASD** te Schelden.

Al was 't Waar, dat ik so Onbedagtlijk van dese Mannen had Gesproken, sag ik Kanz genoeg, om my selve gemaklijk hier uit te Redden; med te Seggen, dat het een Drukfeil was, en dat men, voor *Verdwaasd*, *Verdwaald* moest Lesen: maar nu dit niet Waar is, behoev ik my med dese Uitvlugt niet te Behelpen.

Hoe Durvd dan dese Man *die Stoutheid* nemen? om my, voor dese zijn gespannen Vergaring, so Onbedagtlijk en Valzlijk te Over-

Overliegen, als of ik haar *Alle*, sonder Uitsondering selv van Imand, voor VERDWAASD had *Uitgescholden*. Daar ik Niemand's Naam, veel minder Imand van dese sijn t'samengeropen Vergaring, Noem. *Nimand Genoemd, Nimand Geblameerd*: seid het Spreekwoord.

Bysonder, daar hy my niet sal nog kan Tonen, dat *Al* die deftige Mannen sig Opsetlijk daar op souden geleit hebben; om, door 't onnodig *Verdubbelen der Klink-Letters, in de een of de ander Letter-greep der Woorden, Aan te tonen, Waar men de selve, in 't Uitspreken, med sijn Stem meest Drukken moet*. Waar in alleen ik sommige Schrijvers VERDWAASD heb Aangemerkt. Sie mijn Voorreden van de *Wissen van Oosten*, op 't Laatste Blad.

Hoofd alleen, so veel ik Weet, is 't uit haar *Alle*, die sig hier op Gefet heeft, in sijn *Neerlandse Historien*; daar hy 't nogtans niet Doet, in sijn *Henrijk de Groot*, tot *Amsteldam* Gedrukt, in 12. in 't Jaar 1664. Van *Brand*, in 't *Leven van de Ruit-ter*, daar in enigfins Nagevolgd; hoewel Hy anders ook dat niet heeft Waargenomen, in sijn *Historie der Reformatie*, in 4.

Indien *Rabus* selv dit niet voor *Dwaasheid* Rekend, maar voor *Wijsheid* Agt; waarom is hy dan nog so *Dwaas*? dat hy hier
in

in Meer de andere Schrijvers dan *Hoofd* of *Brand* Navolgd.

Ik wil geern Bekennen , dat ik dit hard Woord van VERDWAASD voorbedagt-lijk heb Gebruikt. Niet evenwel med dat Opfet , om Imand te *Schelden* of te Lasteren , veel minder *Hoofd* of *Brand* , voor welke ik anders geen kleine Agting heb ; maar veel Meers , om haar Alle , die Nu nog 't *Verdubbelen der Klink-Letters* Nodig agten , tot een Teken , op welke Letter-greep de Woorden meest Gedrukt moeten worden , wel te doen Opmerken , en so veel eer Af te doen staan van dese haar so seer Gelievde en , na haar Inbeelding , Onverbeterlijke Spelling.

So dat hier uit Blijkt , dat ik ook de Sulke , niet in 't gemeen , sonder enige Bepaling , gelijk *Rabus* mijn Woorden so soekt te Verdragen ; maar alleen Opsigtlijk , en in een seker Geval , *Verdwaasd* heb genoemd.

En daarom wil ik de ganze Saak aan sijn verkoorn Regters selv over my geern Verblijven : niet Twijfelende , of sy sullen , in dit Deel , mijn Onschuld , maar sijn Boosheid Sien en Doorkennen. Voorneemlijk , wanneer sy sullen Agt slaan op de Redenen , op welke ik mijn Seggen daar Grondvest ; die *Rabus* ook quaadaardiglijk Ondveinsd en Verswijgt.

Dese moest de Man eerst Ondermijnen, en over Hoop werpen ; eer hy my dit Woord sal doen in den Hals halen : en dan ben ik Gereed, om van my selve volmondig te Belijden, dat ik *Verdwaasd* ben geweest, in dit van Andere te Seggen.

§ 28. Hier op doet hy my, voor dese sijn gespannen Vierschaar, als *Schoorvoetende* ter Verdediging *komen Aantreden*. Even als of ik Verlegen was, om, voor dese aansienlijke Vergaring, mijn Verandwoording te doen.

Maar die my Kennen, Weten seer wel, dat ik niet Gewoon ben, ooit *Schoorvoetende* te *komen Aantreden* ; maar med een stijve en onbeschroomde Tred Voord te stappen. Hoe veel minder sal ik dat Nu doen ? daar ik so een onnoselè en magtlose Kampvegter tegen my heb.

§. 29. Hoe *Blaau* komt het ? dat hy my, med mijn *Boek*, DE WIJSEN VAN OOSTEN, onder de *Mantel*, en med mijn TROOST- en INWIJING-REDEN, als een *Blaau Boekje*, uit mijn *Tas stekende*, Af-schilderd.

Daar ik hem wel kan Versfekeren, dat ik het selve nooit med *Blaau* Papier omplakt gehad of gesien heb, als een ongeagt Voddeboekje, dat geen Marmer-papiertie sou Waardig sijn. Gelijk sijn heerlijke *Boeksaal* somtijds

tijds so Onwaardig word gehandeld, en in 't *Blaau* gekleed.

Maar wat leit daar ook so veel aan Gelegen? of een *Boekje* med een *Blaau*, of een Graau, of een Rood, of een swart Kleed is Omliegen. Want gelijk de Wijsheid van een Man niet Afhangt van sijn Kleed, nog daar door word Vermeerd of Verminderd; so is ook de Wijsheid van een Boek niet te Schatten, na de Geringheid of Kostlijkheid van het Kleed, med welk het is Omtrokken.

§. 30. Sijn allereerste Beschuldiging, hier tegen my Ingebragt, is van sulck een Kragt, dat een Stom Menz de selve med sijn Tong, hy mogt die in so veel Bogten wringen, als hy wilde, nooit sou kunnen Beandwoorden. Sy bestaat hier in; dat ik *Meest Al de Woorden van mijn Boek med* Bl. 71. *een Grote Letter Begin*; 't welk men so by *Ons als meer andere Volken, tot desen huidige Dage toe, Ongewoon* is.

Dat ik Veel Woorden so *Begin*, is Waar; maar dat ik *meest Al de Woorden* so Schrijv, is niet Waar. Waarom of de Man sig hier in 't *Begin* so med een Leugen Behelpt? sou hy so Verlegen sijn? 't Past geen Eerlijk Man imand med Onwaarheid te Beswaren.

Hier mag ik sijn Woorden, van de *Amstel-*

C 2

1. So word *Dag*, tegen den Aard van onse Taal, deftig Gestaat.

steldammers gesproken , wel de Mijne maken : *wat Rabusdog Bewogen heeft , zijn Toevlugt tot die allerveragiste en allervuilste Konstnary van Liegen te nemen.* Boekf. van Mei en Jun. 1697. p. 394. Hoe kan dat Vallen in sulck een Man ? wies *Hert* niet alleen *Opregt* is ; maar wies *Pen* sig ook de *Waarheid tot Lijveigen heeft Gegeven* : gelijk hy daar ook van hem selve *Getuigd.* p. 434. Of hy moet daar , als een *Schijnheilig* , tegen de *Waarheid Spreken* ; of hier zijn *Waarheids Pen* door *Onvoorsigtigheid* in *Leugen-Inkt Gedoopt* hebben. 't Welk hem dan te *Vergeven* is.

't *Quaad* nu steld hy hier in , dat men dit en *by Ons en meer andere Volken Ongewoon* is. 't Welk al een grote *Misdaad* is : even als of men meer na *Gewoonte* , dan na *Reden Luisteren en Leven* moest.

Dat ik *Veel Woorden med een Grote Letter* , buiten *Gewoonte* , ook van *andere Volken* , *Begin* , selv in 't *Midden* van een *Reden* , is ten deel ' *Waar* , ten deel *Onwaar*. Want 't is *Bekend* , dat de *Joden* , in haar *Hebreze Taal* , byna nooit enige *Grote Letters* gebruiken : selv niet , om enige *Namen* van *Landen* , *Steden* , *Volken* of *Mensen* uit te drukken. Gelijk ook sommige

Ou-
 I. Dit ten deel moet *Rabus* in my niet *Berispen*. Want ik heb het van *Hoofd Geleerd*. Sie *zijn Historien.* p. 322. en *Hénr. de Groot.* p. 248.

Oude *Grieken* en *Latinen*, in haar Talen, veel Spaarfamer daar in fijn, dan sommige Schrijvers onder Ons; *Rabus* felv niet Uitgenomen. Ook fijn 'er onder onfe Schrijvers, hoewel fy niet Alle even Overvloedig daar in fijn, Sulke; die, in 't Midden van een Reden felv, sommige Woorden med een Grote Letter Beginnen. Had de Man maar de *Joodfe Oudheden* van *Goeree* eens Opgeflagen, hy fou daar ook al Veel Woorden, med een Grote Letter aan haar Voorhoofd, hebben fien ftaan Pronken.

En als ik de Waarheid fal Seggen; de Heer *Goeree* heevt my Aanleiding daar toe Gegeven; hoewel ik niet fonder Reden, fo ik Meen, ook Overvloediger daar in ben: dewijl my Toefcheen, dat ik, in Navolging van Hem, daar door bequaamlijk kon Uittekenen die Woorden, welke enige Nadruk in 't Uitspreken Vereizen; fonder dat ik die daarom med een Andere Letter, gelijk Veel de Gewoonte hebben, genoodfaakt wierd, in 't Drukken, te laten Onderscheiden.

Elk Volgd fijn eige Sinlijkheid hier in. Ook Meende ik, dat dit my Vrijftond. Is het anders, *Rabus* moet my dat Bewijfen: en Reden geven, waarom hy dit dan, in fijn *Boekfalen*, dikmaal Selv doet. Sie maar die van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 491. daar ik

op dat Een Blad meer dan 20. Grote Letters vind, in't Midden selv van een Reden. Die het Lust, kan ook Nasien die van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 65. 66. 67. 68. en meer Andere: bysonder p. 130. En die van *Jan.* en *Febr.* 1697. p. 9. 10. 12. 13. gelijk ook het 7. Hoofddeel van p. 77. tot 89. Daar, in't Midden der Redenen alleen, somtijds 30. en Moer, ja! ook wel 40. Grote Letters, op Een Sijtie, worden Gesien: ook 10. en 12. op 3. Regels, en 3. of 4. op 1. Regel.

Ook durvd hy my hier nog Berispen, dat ik *Med*, med een *d*, en niet *Met*, med een *s*, Spel. Dat 's eerst Onnosel. Hy mogt wel Willen, dat dit de Scherpste van sijn Pen nooit was Ondyallen, Weet dan dese grote Spraak- en Taal-kenner nog so Veel niet? dat men niet *Mete* maar *Mede* seid; en dat'er geen Reden sijn kan, waarom; door 't Uitvallen van de Laatste *e*, de *d* sou moeten Veranderd worden in een *s*: en dat men ook daarom niet *Met*- maar *Med*-gesel moet Schrijven. Gelijk *Rabus* selv so *Medgesellen* Schrijvt, in de *Baeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 36.

§. 3k. Van also weinig Kragt is sijn volgende Beschuldiging, dat de Letter *Z* by my *Hard* is; daar de selve by de Beste *Hollandse Schrijvers Sacht* is.

Hoe! Weet de Man, die voor so Groot
een

een Taalkenner wil Aangefien zijn; nog geen Onderscheid te maken tusfen. *Sagt* en *Saft*? daar Dit meer het Gevoel, dan het Gehoor raakt. Dat Weten de Borgers van de *Leidsendam* by ons wel te Onderscheiden: want fy Seggen, dat iet *Saft* is, als Fluweel of als Sij, wanneer 't sig aan 't Gevoel sodanfig Opdoet; en dat iet *Sagt* is, wanneer 't weinig Geluid aan 't Gehoor geeft. Gehijk ook, dat imand *Saft* gaat, die op Eijeren of in 't Slijk Neertreed; en dat hy *Sagt* gaat, die Langzaam Voordtreed, so dat hy in 't Aankomen naaulijks word Gehoord.

Maar hoe komt dog *de Letter z Sagt*, by *de gemelde Schrijvers*? Alleen mooglijk, om dat de Heer *Hoofd* en Andere, die med hem aan de Herstelling van Onse Taal hebben Gearbeid, de selve door een Misflag so hebben Opgevat en Gebruikt. Die van de volgende Schrijvers hier in sonder genoegzaam Onderfoek, als Onverbeterlijk, sijn Nagevolgd.

Sijn Bewijs uit het Woord *Zeden*, daar de *z Sagt* is, heevt geen Klem; voor dat hy ons sal hebben Overtuigd, dat dit Woord juist med een *z*, en niet med een *s* moet worden Geschreven. De Heer *Brand* sal hem dit wel beter Leren: sje. *Histor. der Reform.* i. d. daar hy te Boek steld *Seden*, p. 4. en 37. en 769. *Sediger*, p. 55. en *Sedigheid*, p. 27. med een *S*. C 4 §. 32.

§. 32. 't Is Seker, dat de Letter *z* by de *Latinen* voor een *ts* word Gebruikt. Ook moet hy hier selv Bekennen, dat de *z* by de *Grieken* als een *ds* moet worden *Uitgesproken*. Wie sal hier uit dan niet moeten *Be-fluiten*? dat de *z* in haar selve Swarer en Harder is, dan een enkel *s*, schoon *Rabws* so Dof en Doov is, dat de *z* hem Ligter en Sagter schijnt, dan de *s* selv. Dit mag hy de *Gansen* Wijs maken, maar my *Ganzlijk* niet. Hoe is het te Begrijpen? dat een *Medeklink-Letter* alleen Ligter van Klank en Sagter van Geluid sal sijn, dan wanneer de selve, door 't *Byvoegen* van nog een andere *Medeklink-Letter*, word *Verdubbeld*, en by gevolg *Verfwaard*: daar 't niet kan *Ge-loghend* worden, dat een dubbelde Letter van een Swarer en Harder Geluid is, dan een *Enkele*.

Wie sal my ook *Diets* maken? dat een Letter in *Onse Taal* *Sagt* is, die by de *Hebreen*, *Grieken* of *Latinen* Hard is. Want of schoon de *Talen* en *Letters* van elkander *Verschillen*; Nimand sal my doen *Geloven*, dat het *Geluid* van Een en de selvde Letter, in *verscheide Talen*, so *verscheiden* sou *Klinken* in de *Oren*: als of een *A. E. I. O. U. B. D. F. G. K. L. M. N. P. R. T. Z.* en diergelijken, niet Een en 't selvde *Geluid*, in 't *Uitspreken*, souden hebben, so in *Onse*,

se,

se, als in de andere Hoofd-talen, de *Hebreze*, *Griekze* en *Latijnze*. Hoe sou 't anders Mooglijk sijn? dat wy, buiten onse Moedertaal, dese andere Talen ooit souden kunnen Leren behoorlijk Lesen of Spreken; so wy, na't Geluid van onse Letters, ook haar Letters niet moesten Uitspreken. Waar uit Volgen moet, dat de selvde Letters, in Al dese Talen, de selvde Klank hebben, als in Onse Taal. En so 't al mogt sijn, dat de selvde Letters in de Een of de Ander van dese Talen, enigfins in Geluid quamen te Verschillen; hoe kan dat Verschil so Groot wesen? dat Een en de selvde Letter in de Ene Taal *Hard*, en in de Andere *Sagt* sal Luïden. Al was dan de *z* in Onse Taal so Swaar niet, als in die andere Talen; sy moet evenwel Swarer sijn en blijven, dan een Enkel *f*: dat my hier Genoeg is.

§. 33. Ik kan niet wel Bedenken, waar dese Verwarring van de Kragt der Letter *z*, in Onse Taal, allereerst uit is Voordgesproten; of 't moet wesen uit de Gelijkheid, die onse Neerduïdse *z* heevt, med de *Hebreze* Letter *ז* *Sain*, welk alleen de Kragt van een Sagte *f* heevt, en med de *Griekze* Letter *ζ* *Zeta*, die de Kragt van een *df* of *ts* uitdrukt. Waarom sommige Onse *z*, in Kragt hebben Gelijk gemaakt, med de *Hebreze* *ז*, als of

C 5 sy

fy maar was een Sagte *f*; Andere med de Griekze ζ , als sijnde een *df* of *tf*.

Waar van daan mooglijk ook is Gekomen, dat Enige de Hebreze ζ de Kragt van *df* Byfetten, als of die med de Griekze ζ daar in over Een quam. Gelijk *Schickardus* Meend, in zijn *Horol. Hebr.* p. 1. Daar de Grote *Buxtorfius*, in zijn *Thefaur. Grammat.* feid, dat de Hebreze ζ geen *x*, maar alleen een Sagte *f* is. p. 2. Gelijk ook, dat *Sommege* haar Kragt door de *x* Uitdrukken, komt, omdat de Griekze ζ haar in Order van 't A. B. Gelijk is. p. 6.

Wy kunnen hier ook Aanmerken, dat de *x*, by *Buxtorfius* selv, niet alleen Swarer word Gehouden, dan de Sagte *f*; maar ook dat fy de Griekze ζ in Kragt word Gelijk gemaakt: daar *Rabus* de selve maar, na zijn Grote Wijsheid, voor een Sagte *f* Rekend. §. 34. Nimand moet hier dan so dwaas worden, dat hy sig, in dit Geval, sou Bedienen van de ligte Franze Taal, waar in de *x* als een Sagte *f* word Uitgesproken. Want daar uit kan men niet Besluiten, dat fy So danig is in haar Selve: dewijl de *Franzen*; in haar Taal, veel Letters haar vereizt Geluid niet Geven. Gelijk dat genoegzaam Blijken kan, uit haar Kromtongen; wanneer fy andere Talen willen Spreken. Want om dat fy, in haar Taal, niet Gewoon sijn de

de eigenaardige Kragt der Letters wel Uit te drukken; hier van daan is 't, dat sy niet Bequaam sijn, om anderé Talen so te Leren, dat sy de selve, na Eiz van haar Letters, behoorlijk Uitspreken. Gelijk dat Elk een Bekend is.

Wie Siet dan hier uit niet? dat *Rabus*, en Andere, die med hem de *z* Sagter houden dan de *s*, dit van de Qualijk-sprekende *Franzen* hebben Geleerd en Ondleend. Daar men 't Geluid en Kragt der Letters alleen uit de Hoofdtalen, en nooit uit enige Gebroken Talen halen kan: gelijk de *Franze*, *Engelze*, en diergelijke Talen sijn; waar in men veeltijds anders Leest, dan men Schrijvt.

Hier uit Leer ik voor my Selve, dat ook de *z* by My, in mijn Schrivten, tot nog toe, meer na Gewoonte dan na Reden Lusterende, Qualijk is gebruikt; in de Woorden *Zee*, *Zegen*, *Zegenen*, *Ziel*, *Zeil*, *Zaad*, *Zajen*, *Zuiden*, *Zijn*, 't *Zij*, de *Zij*, en diergelijken: waar in ik dat swaar Geluid, dat de *z* heevt, niet Hoor. En daarom sal ik voortaan Schrijven *See*, *Segen*, *Segenen*, *Siel*, *Seil*, *Saad*, *Sajen*, *Spiden*, *Sijn*, 't *Sij*, de *Sij*; en so Tonen, dat het Waarheid is, 't geen ik in mijn Voorreden van de *Wysen van Oosten* heb Geseid, dat ik *Daaglijks soek te Leren*: 't welk de Alwijse en daarom Onleer

leersame *Rabus* Spottende my schijnt te willen Verwijten. p. §2.

§. 35. Voords Beroept de Man sig hier op een *Algemeen Gebruik*, tegen 't welk ik, voor *sf* of *sch*, de *z* ook aan 't Eind der Woorden Set. Wat Schelmstuk is dit ! Maar hy diend te Weten , dat ik My aan geen *Gebruik*, dat Quaad is en tegen de Reden Strijd, Bind of Binden laat ; al was 't ook een *Algemeen Gebruik* : dewijl dat by My de Naam van *Misbruik* heevt. En daarom Wenzte ik wel enige Reden te Sien, waarom men sommige Woorden niet med een *z*, maar juist med een *sf*, of *sch*, sou moeten Sluiten : daar dog de *z*, so wel als de *sf* of *sch*, Swarer is, dan de enkel *s* ; gelijk nu so even is Getoond. Behalven dat ik niet kan Begrijpen, hoe 't Mooglijk is, dat dese Waanwijse tot fulk een spoorlose Dwaasheid komt Uit te spatten, dat hy aan 't Eind der Woorden ook een *sf* wil hebben *Geset*. By wat Wijs Schrijver of hy dat ooit Gesien heevt ?

Ook kan ik my selve naaulijks van Laghen Ondhouden, als ik de Man hier so in de Bogt sie Springen voor dat schoon *sch*, dat wy dat dog uit Onse Taal niet mogten komen te Verliesen ; om sommige Woorden daar door, med een Swaardringend Geluid, tegen den Aard van onse Sagte Taal, ook

te

te Sluiten en te Beswaren. Waar door sommige Onse Taal, die Sagt en Glad is, so Swaar een Geluid bysetten, dat men 't selve, sonder sijn Keel, Tong en Lippen, Geweld aap te doen, niet kan Uitbrengen. Gelijk in de Woorden *Mensch*, *Wensch*, *Disch*, *Visch*, *Vleesch*, *Versch*, *Eisch*, *Gansch*, *Valsch*, *Fransch*, *Roomsch*, *Engelsch*, *Amsteldamsch*, *Joodsche*, *Grieksche*, *Latijnsche*, *Leidschendam*, *Leidschendamische*, en s.

Ik Meen, dat *Rabus* selv, in sijn gemeene t' Samensprekingen, so groot een Geruiz en Gedreun niet maakt, in 't Uitspreken van dese Woorden, welke hy med *sch* Schrijvt, als die Letters in haar Kragt wel Vereizen: daar men nogtans moet Schrijven, gelijk men daaglijks Spreekt.

Dit heevt aan Andere Oorzaak gegeven, om, in plaats van *sch*, in 't Laast der Woorden of Lettergrepen alleen de *s*, en in 't Midden ook de *sf* te Gebruiken; als sijnde vrij wat Sagter dan *sch*. Hoewel *Rabus*, na sijn grote Wijsheid, dat *sch*, als een kostlijk en by hem dierbaar Juweel, in Onse Taal hier soekt te Behouden, en ook dikmaal med groot Onverstand Gebruikt. Hy moet niet Denken of Weten, dat dit *sch* in de gemelde Woorden uit de Hoogduidse Taal, die Swaar en Hoogdravend is, tot de Onse is Overgebracht; en dat wy hier

Sagter

Sagter luidende Letters voor Onse Sagter Taal moeten Gebruiken.

Gelijk het ook uit de Hoogduidse Taal is Ondleend, dat sommige Schrijvers de Sware *ch*, in plaats van de Sagte *g*, in veel Woorden Misbruiken: als in *Acht*, *Achten*, *Macht*, *Nacht*, *Verachten*; *Echter*, *Knecht*, *Gerecht*, *Recht*; *Licht*, *Sich*, *Richten*; *Doch*, *Noch*; *Tucht*, *Vrucht*. Waar in de onvergelyklijke Taalkenner *Rabus* haar, is 't niet Bedroefd? door een agtlose Onbedagtsaamheid of Onnosselheid, somtijds Navolgd. 't Welk overvloedig te Sien is, in de Staalties van sijn *Onderwetsse Spelling* hier agter Aangelast.

§. 36. Dit dan so sijnde, dat *sch*, in 't Laatste der Woorden, of Lettergrepen, eigenlijk tot de Hoogduidse Taal behoord, en in Onse Taal te Swaar luid; wat Quaad heb ik dan Gedaan? daar Andere, in des selvs plaats, een *s*, en in 't Midden der Woorden *sf* hebben Gesteld; dat ik ook med haar de *sch* heb Uitgemonsterd, en daar voor de *z* Gebruik. Want so de *z* Hard is, en Swarer dan de *s*, gelijk nu boven genoegsaam is Bewesen. §. 32. Wil ik het aan 't Alwijs Oordeel van *Rabus* selv Verblijven; of Ik door de *z* niet so Wel, ja! Beter Spel veel Woorden, daar Andere *sch* of *sf* toe Nemen.

Onder de Woorden , die ik med een *Z* Agter aan Spel , brengt hy ook 't Woord *Plaatz* by. Maar wat Onbeschaamdheid is dit ? Weet hy dan niet ? dat hy Selv heevt *ter Plaatz*. Sie *Boeksaal* van *Maart* en *Apr.* 1694. p. 259. Durvd hy dat ook Doen ; onder 't Oog van *Hoofd* selv ? Wat sal hy daadlijk een stuurz Gesigt , en een lelijke Graau van hem Krijgen ! wanneer *Hoofd* hem sal Tonen , dat hy ook Selv med een *Z* heevt Geschreven 't woord *Plaatz*en , ² *ter Plaatz*.

§. 37. Dit staat Vast by my , so de *z* in 't Veeltal word Vereizt , dat men die dan ook in 't Eental van de selvde Woorden hebben moet : want geen Reden kan 'er sijn , dat men de *s* , die 't Eental Sluit , in 't Meertal in een *z* sal Veranderen. En daarom , indien men *Plaats* set , moet men ook *Plaatsen* , en niet *Plaatz*en Schrijven ; anders moet het ook *Plaatz* in 't Eental sijn : om dat het Veeltal van 't Eental moet worden gemaakt , niet door 't Veranderen van de Medeklinkers , maar door 't Aanlasfen alleen van *en* , *sen* , of *s* gemeenlijk.

Al de Woorden dan , welke med een *s* in 't Eental worden Gesloten , moeten ook
in 't

1. Sie *Hoofds* *Henr. de Groot* , in 12. *Amsteld.* 1664. p. 236. en 241.

2. Sie daar ook p. 304.

in 't Veeltal geen swarer Geluid in die *f* laten Horen: als in *Haas, Hasen; Baas, Basen; Gans, Ganssen; Doos, Dosen; Hoos, Hofen; Huis, Huissen; Muis, Muissen*. Maar de Woorden, in welke de *f* niet Swaar genoeg is in 't Meertal, Vereizen een *z*: als *Kanzen, Kranzen, Danzen, Franzen, Roomzen, Spiezen*; en daarom moet men ook in 't Eental der selve een *z* gebruiken, en Schrijven *Kanz, Kranz, Danz, Franz, Roomz, Spiez*: op dat sy en in 't Een- en in 't Meer-tal elkander Gelyken mogen.

Wil imand evenwel dese Woorden med *sf* in 't Veeltal Schrijven, *Kanssen, Kranssen, Danssen, Franssen, Roomszen, Spieszen*; om de selve in 't Eental med een *s* te Sluiten: ik kan 't Aan sien; dewijl men Woorden heeyt, waar in dat sekerlijk Geschieden moet: als in *Das, Daszen; Les, Leszen; Vis, Viszen*, en *s*. Maar my Dunkt, so veel ik tot nog toe Sien kan, dat de *z* hier toe wel so Bequaam is; om dat de ge-seide Woorden, in 't Eental, een swarer Klank van sig Geven, dan men med een enkel *s* kan Uitdrukken.

Waar by wy nog kunnen Aanmerken, dat onse Taal ook Woorden heeyt, waar in de enkel *f* haar Geluid niet Voldoet, en de *sf* niet kan worden Gebruikt; so dat noodsaaklijk daar in een *z* moet worden Ge-

no-

nomen : als in *Zammelen*, *Zukkelen*, *Zie-raad*, *Verzieren*, of *Optojen*, om het so te *Onderscheiden* van *Verfieren*, dat is, *Verfin-nen*.

Terwijl ik mijn Gedagten hier Inspan, om te Overpeinsen, waar de *z* Wel of Qua-lijk word gebruikt; Leer ik, die dog *Daag-lijks soek te Loren*, dat men in alle Woorden, daar een *d* of *t* Voorgaat, Beter een *s* of *f*, dan wel een *z*, op die *d* of *t* onmidlijk doet Volgen: om dat het te Hard schijnt, dat 'er, Agter de *d* of *t*, een *z* word Gesteld, die de Kragt hebbende van een *ds* of *ts*, med een Voorgaande *d* of *t* dog niet bequaamlijk kan worden Gehoord, nog Uitgesproken. Waarom ik voordaan *Teets*, *Toetsen*; *Foods*, *Foodsse*; *Plaats*, *Plaatsen*; *Rots*, *Rotsen*; *Trots*, *Trotsse*; *Duids*, *Duidse*, enl. meen te Schrijven.

§. 38. Nog klaagd hy my Aan, voor sijn by Een geroepen Regters; dat ik *Nimand*, sonder *e*, voor *Niemand*, Schrijv; ook *Heevt* voor *Heeft*, *Weerld* voor *Weereld*, *Geboorn* voor *Geboren*: nog *Seid* voor *Segt*, *Vil* voor *Viel*, *Sei* voor *Seide*. En durvd daar van Seggen; dat ik *even alseen Veenboer* Spreek.

De Man moet niet wel by sijn Sinnen sijn, dat hy hier allereerst in my Berispd, 't geen ik van *Brand* selv heb Geleerd. 't Is hem te Vergeven, sijn Overloop van Bitterheid te-

gen my doet sijn Geheugnis so Ond'steld sijn , dat die hem niet kan Vertegenwoordigen de Woorden, gelijk sy by Andere worden Gelesen. Anders sou hy wel hebben Geweten, dat *Brand* selv Schrijvt *Imand*¹, sonder *e*. Waar uit Volgd, dat men dan ook wel *Niemand*, sonder *e*, Schrijven mag of moet.

§. 39. 't Stoot hem ook dapper tegen de Borst, dat ik *Heevt* med een *v* heb; daar Andere het med een *f* Setten. Maar ik sou hem kunnen Vragen, of *Heevt* en *Geevt* niet even eens Luid, daar men nogtans *Geevt* med een *v* moet Schrijven, om dat men *Geven* seid; ook om wat Reden hy Selv, daar men seid *ik Heb, gy Hebt*, dese *b*, in de 3. Persoon *hy Heeft*, doet Veranderen in een *f*. Kan hy my daar van wel een Gelijk geven in Onse of in enige Andere Taal? dat de *b* ergens word Veranderd in een *f*.

Doe ik dese Swarigheid een Tijd lang by my Koken liet, quam my eindlijk te Binnen, of men dese *b*; van *ik Heb, gy Hebt*, in *hy Heevt*, niet Bequamer in een *v*, dan in een *f*, kon Veranderen; dewijl sy meer Gemeenschap daar med schijnt te hebben: om dat de *ב*, *b* in de *Hebreze* Taal, sonder Stipje in haar Midden, so in 't Midden als in 't Eind der Woorden, niet alleen de Klank heevt

1. Sie *Brands Historie der Reformatie*, in 8. Amsteld. 1663. p. 240. en 242.

heeft van de *v* Medeklinker; gelijk in בבל *Babel*, daar men Leest *Bavel*, en in לב *Leb*, לבב *Lebab*, daar men Leest *Lev*, en *Le-vav*: maar ook omdat de *v* Medeklinker, in 't Laatste van een Woord staande, Luid als een *f*; gelijk in *vav*. Behalven dat ook de *Hebreze v*, in een *b* by de *Grieken*, in de Eige Namen, wel wórd Verwisd. Gelijk van 't *Hebrez* דָּוִד *David* de *Grieken* maken Δαβιδ, *Dabid*.

Ik Weet wel, dat elke Taal haar bysondere Eigenschap heeft: en daarom sou ik Qualijk doen, indien ik de Eigenschap van Onse Taal wilde Afleiden van die der Andere Talen. Dog dit Beneemt my niet, dat ik ook uit Andere Talen Toon, wat gelijke Klank dese Letters daar in hebben; en wat Letterwifeling daar in geschied.

Niet Weinig wierd ik in mijn Gevoelen Gestijvd, dat de tot nog toe gebruikte *f* in 't woord *Heeft*, wel en bequaam van my in een *v* was Verandert; wanneer ik daar na Sag, dat de Heer en *Mr Simon van Leeuwen*, die in sijn Tijd ook al geen Genoege nam, in de Gemene Spelling, in sijn uitgegeven Schrivten, 't woord *Heeft* ook med een *v* Spelde, gelijk Ik. Hoewel ook sijn Spelling, my in Alles niet Behaagd.

Sou dese Hoogverligte *Notaris* dan, die Nu nog de *Practijk* schijnt te Oefenen, de

Practijk der Notarifen van Mr *Simon van Leeuwen* nooit hebben Gezien of Gelezen? Of wil hy dit Ondveinzen, dat daar ook Heert med een v word Geschreven? om zijn Gal-bitter venijnige Pen wat meer Schroot te doen Vieren tegen my.

§. 40. Med wat Regt kan dese *Klugtspeler* my hier ook Berispen? dat ik, voor *Gebooren*, *Geboorn*, en voor *Waereld*, *Waerld* Schrijv. Is de Man dan nog so Onnosfelen Onbedreven, in zijn Mbeder-taal? dat hy niet Weet, dat Dit med de *Rondheid* van onse Taal, welk hy Selv anders daar in Erkend, beter over Een komt. Wat behoef ik dog de Woordleden, of anders Lettergrepen der Woorden (zijnde so veel Letters als men, in elk Ljd van een Woord, t'samen Grijpt, of gelijk Opneemt) buiten Noodfaaklijkheid te Vermenigvuldigen?

Immers Behoord een Schoolmeester te Weten, bysonder so Groot een Schoolmeester; dat de *Rondheid* en Gladheid van onse Taal bestaat, in de Menigte der Enkel-en Twe-Lettergropige Woorden, welke daar in worden Gevonden.

§. 41. Waarom sou men ook meer Ge-

1. Sie *Boek* van *Jul* en *Aug*. 1662 van den *Lefer*, p. 3. daar hy de selve *Onse Ronde Spraak* Noemd; hoewel hy Selv die doorgaans Langdradig Uitrekt, door t' *Vermieren* der onnodige Letters en Lettergrepen.

boren dan *Geboorn* moeten Setten? Laat hy my' dog enige Schijn van Reden Geven. Daar 't anders Bekend is, schoon men Schrijft *Boren*, *Behoren*, *Verhogen*, *Leren*, *Verteren*, *Warmen*, dat men niet Seid *Gebored*, *Behored*, *Verhoged*, *Gelered*, *Vertered*, *Gewarremd*; maar *Geboord*, *Behoord*, *Verhoogd*, *Geleerd*, *Verteerd*, *Gewarmd*.

Dese so seer Ervaren *Notaris* moet in Lang het *Roomz.-Hollands-Regt* van Mr *Simon van Leeuwen*, niet Gelesen hebben; hy sou daar anders p. 79. ook dit woord *Geboorn* hebben Gevonden.

Ook sal hy niet Weten, dat gelijk *Hoofd* selv Speld *Ingeboornen*, en niet *Ingeborenen*¹; so ook *Brand* Schrijft *Gefwoornen*, en niet *Gefwoorenen*². Veel minder sal hy Denken, dat hy Selv ook heeft *Inboorling*, en niet *Inboreling*³; *Naboorling*, en niet *Naboreling*⁴; *Inboorlingen*, en niet *Inborelingen*⁵. Ja! mijn Ja komt hier weer te Pas, *Doorgeboorne*, en niet *Doorgeborene*⁶.

D 3

Heb

1. Sie *Hoofds* *Henrijk de Groot*, in 12. p. 242.
2. Sie *Blands Histor. der Reform.* in 8. p. 240. en in 4. i. d. p. 196.
3. Sie *sijn Rijn* over de Dood van de *Koningin van Groot Brittanje*.
4. Sie *sijn Boeksaal* van *Jan* en *Febr.* 1697. p. 141.
5. Sie *sijn Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 38.
6. Sie *sijn Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 557.

Heb Ik dan so veel Regt niet , om te Spellen *Geboorn* sonder e agter de r, als Mr *Simon van Leeuwen* gebruikt? of als *Hoofd* in zijn *Inboorling*; en *Brand* in zijn *Gefwoornen*? ja! als *Rabus* selv in zijn *Inboorling*, *Na-boorling*, *Inboorlingen*, en *Doow-geboorne*?
Mag men dan hier niet wel Gebruiken dat bekend Spreukje?

Turpe est Doctori, cum Culpa Redarguit ipsum.

Dat is,

Hoe Schandlijk is 't? dat imand, die voor Meester Speeld;

Sig Stoot aan 't selvde Quaad, dat hy Bedild en Heeld.

Ik kan niet Denken, dat de Man de Schoe hier Wringt, dat'er Twe Medeklinkers aan 't Eind van 't woord *Geboorn* agter elkan- der Volgen. Want hy Weet wel, immers hy Behoord het te Weten, dat sulks in On- se Taal niet Ongewoon is: gelijk in *Torn*, *Doorn*, *Hoorn*, *Toorn*, *Voorn*, *Gaarn* en *Geern*, *Kaarn*, *Lantaarn*, *Paarl*.

§. 42. Dat ik ook *Weerld* Spel, en niet *Weereld*; om dit Goed te maken, wil ik my niet Behelpen med de *Engelzen*, die *World* seggen, nog med *Montanus*, die in zijn Boek, *de Spreek-konst*, *Werlt* en *Weerlt* Schrijvt: maar ik Wenzte van die Over- vlieger in Onse Taal wel eens enige Reden

te

te Horen ; waarom ik meer *Weereld* dan *Weerld* fou moeten Setten. Laat hy fijn Herzens vrij Scherpen , fo veel hy Kan, daar fal hy nooit Kanz toe Sien.

Hy kan hier niet Bybrengen, dat het te Hard valt, in Onfe Taal, dat'er Drie Medeklinkers het Woord Sluiten ; daar ons dat Meermaal Voorkomt: als in *Gekaarnd*, *Vertoornd*, *Kalmt*, *Talmd*, en diergelijken.

Wie moet fig niet Verwonderen , over fijn stoute Onbeschaamdheid, en losse Vermetelheid? dat hy my hier fo fchamper durvd Bejegenen ; om dat ik doorgaans *Weerld* Set. Weet de Man wel, wat hy Doet? Hy Bijt niet My fo feer, als wël fijn eigen Meester *Oudaan*, die felv ook Schrijvt *Weerld* *kloot*. Sie *Roomze Mogendb.* p. 312. op de laatste Regel.

§. 43. Nog Bestraft hy in My, dat ik *Vil* Seg voor *Viel*. Maar laat hy my eens de minste Schijn van Reden doen Sien ; waarom ik de *e* hier fou moeten Inlaffen, ik fal hem Bedanken. Anders stel ik Vast, dat, gelijk men de Lettergrepen van een Woord niet mag Vermenigvuldigen, buiten Noodfaaklijkheid, fo ook niet de Letters felv in elke Lettergreep.

Behalven dat ik fo doende Nader blijv aan 't Woord *Vallen*, daar de *ll* in Voorkomen, welke ik dan ook Behou in *Villen*, gelijk

men die ook Bewaard in *ik ben Gevallen*; daar anders in *Vielen* de Een l fou moeten Uitvallen.

Nimand moet sig ook daar aan Stoten, dat het woord *Villen*, in onse Taal, ook Beduid het *Vel* of de *Huid Afhalen*; als of dit diende; door de Letters selv, Onderscheiden te worden van *Villen*, dat van *Vallen* Afkomt: want dat gebeurd wel Meer, in Onse Taal, dat men de verscheide Beteeknis van een Woord, 't welk med de selvde Letters word Geschreven, alleen uit de Sin en de bygevoegde Woorden moet Afnemen. Gelijk dat Bekend is.

§. 44. Eindlijk brengt hy hier ook tot mijn Last, dat ik heb *Seid* voor *Segt*, en *Sei* voor *Seide*. En hy heeft de Onbeschaamdheid, om dese wanwijse Stotreden daar By te voegen: *Even als een Veenboer Spreekt*. Dat 's Meesterlijk! Sou de Man wel Veel med *Veenboeren* hebben Omgegaan? dat hy hier so *Veenbaeragtig* Oordeeld, van 't geen hy niet Verstaat.

Ik Behoey, tot mijn Verandwoording, hier met anders Voord te brengen, dan het geen hy Selv Genoegsaam moet Oordelen, om hem de Mond te Snoeren. Naamlijk dat en *Hoofd*, en *Brand*, en *Oudaan* selv so Spreken. Sie *Hoofds Historien*. p. 845. daar hy Twemaal heeft *Seid*, en niet *Segd* of *Segt*.

p. 181. daar gy sult Vinden *Sei*, en niet *Seide*. Sie ook *Brands Historie*. i. d. p. 159. 183. 194. 224. daar gy t'elkens Lesen sult *Seid*, en wel op de 2. laatste Bladen Twemaal. En p. 155. 195. 197. 614. daar gy ook Vinden sult *Sei*, en wel Twemaal op 't laatste Blad. So heevt ook *Ondaan*, in sijn *Roomze Mogendh.* p. 5. 8. 14. 40. 54. en doorgaans, *Seid*, en niet *Segd*.

Heevt hy Geweten, dat dese Mannen so Spreken, Openbaard hy sijn Lasterfugt; heevt hy dit niet Geweten, spreid hy sijn grove Onkunde, in de beste Neerlandse Schrijvers, ten Toon.

Laat hy dan Heengaan, en niet My langer, maar *Hoofd*, *Brand* en *Ondaan* so Stout in 't Aangefigt werpen, dat sy *even als de Veenboeren Spreken*. Denkt hy niet? dat dese voortreffelijke Mannen hier selv Tegenwoordig sijn, als Regtets van hem over my Geroepen. Wat sal hy daadlijk een Verwaarloosd Gesigt van haar Krijgen! dat hy haar Taal, alleen om sijn *Klugt Lustig* te maken, med so Groot een Onverstand als Onbeschaamdheid, als die van een *Veenboer* durvd Uitjouwen. Is dat niet *Lustig Geboerd*?

§. 45. Hier op doet hy Volgen een Beschuldiging, die meer van een Krankhoofdig Menz, dan van een Man, welk by sijn

Sinnen is, schijnt te kunnen Voordkomen. Want hy wil my , als een Grote Misdaad Aanwrijven ; dat ik , in mijn Boek , *de Wijzen van Oosten* , een goe Order en Verdeling heb Nagetragt. 't Welk hy , na zijn grote Wanwijsheid , openlijk Bepoot. Daar nogtans elk Schrijver de Vrijheid heeft , en Meester is , om sodanig een Order en Verdeling , in zijn Schrivten , te Houden , als 't hem Goed dunkt.

Om dat ik mijn Redenen , in 't geseide Boek , doorgaans med meer Affnijdingen , dan Andere wel Gewoon zijn , Onderschei , tot Gemak en Voordeel van mijn Leser ; op dat die de selve onderscheidenlijker mag Begrijpen , en te beter Ondhouden : daar over Ondsiet hy sig niet , dese Laster-taal te laten Ondvallen , dat ik mijn Boek *tot Brokken en Kruimelen heb Gemaakt : als of ik so Armoedig was , dat ik geen Reden wist aan Een te knopen.*

't Is beter *Arm-moedig* dan Groot-moedig te zijn. Maar of ik so *Armmoedig* ben , dat ik *geen Reden weet aan Een te knopen* , kan elk verstandig Leser , uit mijn Boek selv , Oordelen ; daar Al mijn Redenen , hoewel door veel Affnijdingen van elkander Gescheiden , so aan Een geschakeld staan , dat de Wildwajige *Rabus* , med al zijn Wijsheid , niet Bequaam schijnt , om daar van te Oordelen. Waar-

Waarom ik moet Geloven, of dat de Man 't selve niet med Aandagt heeft Gelesen, maar alleen ter Loops hier en daar Ombladerd; of dat de Verdieping van zijn Verstand so Groot niet is, dat hy 't kan Begrijpen; of dat hy Quaadaardiglijk heeft willen Lasteren en Liegen: gelijk hy wel meer Gewoon is te Doen.

§. 46. Om dat ik ook mijn Werk hier en daar, door welgeschikte Verdelingen, daar die Nodig waren, heb Onderscheiden *med i. 2. 3. of a. b. c.* daar over Roept en Schreeud hy, als een Onsinning Menz; dat *Elk Bladsij is een schralen Akker, vol Greppen en Sloten, die aan alle Kanten zijn Begroeid med vijs Onkruid; Stekels en Netels, Heermoes en Naaigaarn.* welk Onkruid gemeenlijk *Duivels-Naaigaarn* word Gebynaamd. Bl. 72:

Ik Weet niet, hoe de Man so Verdwaasd komt; dat hy zijn Lasterfugt so laat Doorschijnen. Denkt hy niet? dat de Weerld hem sal Leren Kennen, en dat sy Hem en al zijn heerlijke *Boeksalen* geen Geloov nog Agting meer sullen kunnen Toedragen. Hoe kan hy de Boosheid van zijn Hert so veel Toegeven? dat hy Al het *vijs Onkruid, Stekels en Netels, Heermoes en Duivels-Naaigaarn*, daar in Verborgten, so openbaar ten Toon steld.

§. 47. Gelijk hy tegen de Waarheid en zijn beter Weten Uitwerpt, dat *Elk Bladsij med 1. 2. 3. of a. b. c.* is Befet, daar 't Nimand Vinden fal, dan daar 't nu en dan eens Nodig is; so ook dat *die, van 't Begin tot het Eind*, mijn *Herzens fulke Snipterties doen Maken*, dat ik my *Selve gedurig Verlies*.

Als hy so Mal begint te Praten, moet ik Vast stellen, dat Hy veel eer hem Selve gedurig heeft Verloorn, in 't Nalefen van fulke Saken, die zijn Verstand ver te Boven gaan: dewijl ik wel Versekert ben, dat hy My niet sal Aantonen, waar ik My selve Ergens Verlies.

§. 48. Ook laat hy sig nog vorder Horen, in dese erbarmlijke Woorden: *'t Is enkel Verdeling op Verdeling, wat men Sier.* Maar laat hy my eens een emige Verdeling Tonen, die 'er te Veel is, of het Werk selv Wanschiklijk maakt. Dat kan, dat fal hy Nooit doen.

En daarom, med vrij wat meer Waarheid kan ik daar op Seggen: 't Is enkel Laster op Laster, Leugen op Leugen, welke *Rabus* hier onbeschaamdlijk Uitblaast. *Waarom of de Man die Laster-en Leugen-Inktpot niet van zijn Tafel Werpt?* daar hy zijn *Waarheids-Pen*, by Ongehuk daar in vallende, so dikmaal door Bestriet.

Wie

Wie sal niet Geloven? dat dese Lasterheld voor geveinsde Schijnheilig Speeld; als hy sig in Rijm, tot *Afkeer enoer Lasterbende*, Uitlaat, in zijn *Boeksaal* van Sept. en Octob. 1697. agter p. 378.

§. 49. Hier op Volgd weer een nieuwe Beswaarnis; dat ik, om mijn *Werk Dik te maken*, daar heb *Ingelast Al Christi Verschijningen*, uit *Al de Evangelisten*.

Wat mag hy Kallen van *Inlaffen*? als of ik dit Laatste in 't Werk van de *Wijzen van Oosten* verwardlijk hier of daar had Ingeflantz. 't Is 'er *Bygelaast*, en Agter aan gevoegd. Niet evenwel, om 't *Werk Dik te maken*; 't had sonder Dat Dikte genoegé maar alleen, om Andere mijn Gedagten ook daar over te doen Verstaan en Overwegen.

Wel heept hy 't Geraden, dat *Alle de Verschijningen*, en *Alle de Evangelisten* by my. *Qua Taal sou wesen*. Want een Korte en Ronde Taal is by my Beter, dan sulck een Langdradige Lijm en Quijl-taal.

Med my hier over te Steken, Openbaard hy sijn overgrote Onkunde in onse Taal. Want hy Waand mooglijk, dat men van *Al*, als of 't maar was een Enkel-getal, moet maken *Alle* in 't Veel-getal; daar het hier by 't Woord *Verschijningen* word Gevoegd. 't Welk de Onnoselheid

heid selv is. Weet hy dan niet? dat het Woord *Al*, in hem selve, 't Veel-getal Uitdrukt: want daar *Al* is, kan niet maar *Een* ding wesen.

Hoewel ik niet kan Loghenen, dat men somtijds ook *Alle* Seggen moet. Niet evenwel, als of dat moest Geschieden, om dat het med een Veel-tallig Woord word t' samengevoegd; maar alleen, om dat de Welluidendheid van onse Taal dat Eizr. Gelijk dat, tot Overtuiging van ons *Alle*, hier uit Blijken kan: om dat wy ook wel Genoodsaakt worden, Welluidendheids halven, *Alle* te voegen by een Een-tallig Woord.

Want wy Seggen niet alleen in 't Veel-tal, *wy Alle*, *gy Alle*, *sy Alle*, *ons Alle*; daar wanneer men 't woord *Al* Vooraan set, het niet wel Luiden sou, *Alle wy*, *Alle gy*, *Alle sy*: waarom men dan Seid *Al wy*, *Al gy*, *Al sy*. Maar wy moeten selv, in 't Eental sprekende, Seggen *Alle Man*, *Alle Trou*, *Alle Segen*, *Alle Sorg*, *Alle Hoop*, *Alle Verschijning*, *Alle Vleez*, *Alle Volk*, *Alle Land*.

Heeft ook dese grote Spraak-Pogher wel ooit daar op Gelet? als men 't Lidwoordje *de*, of *het*, ook *mijn*, *sijn*, *uw*, doet Volgen agter *Al*, in 't Een-tal, dat dan veel beter Luid, *Al de Trou*, *Al de Segen*,
Al

Al de Sorg, Al de Hoop; Al het Vleez, Al het Volk, Al het Land; of Al mijn, Al sijn, Al uw' Trou, Segen, Sorg, Hoop, Vleez, Volk, Land: dan dat men sou Seggen, Alle de Trou, Alle de Segen, Alle de Sorg, Alle de Hoop; Alle het Vleez, Alle het Volk, Alle het Land; of Alle mijn, Alle sijn, Alle uw' Trou, Segen, Sorg, Hoop, Vleez, Volk, Land.

Weet hy ook niet? als men in 't Meertal 't Woordje *de* doet Volgen agter *Al*, dat het veel beter Luid, dan *Alle*; daar *Alle* anders beter Klinkt, dan *Al*. So Seid men *Alle Menzen, Alle Volken, Alle Hoofden, Alle Sorgen*; maar als 't Lidwoordje *de* daar Tusfen word. geset, is het van veel beter Klank, dat men Seid *Al de Menzen, Al de Volken, Al de Hoofden, Al de Sorgen*. Gelijk Elk een, die niet Doov is, dat selv Horen, en uit het Gehoor Oordelen kan.

§. 50. Sijn vordere Beschuldiging, welk hy hier Aanknoopt, is; dat ik een *Kort Inhoud van een Deel mijns Werks geew van 20. Sijden*. ô sware Beschuldiging! ô Aanklagens waardige Misdaad!

't Is waar, den *Inhoud* is Lang in haar selve; maar kan nogtans *Kort* Genaamd worden, in Vergelijking van de 150. Bladsijden, welker Saken sy Beheld. Ik kan anders

anders 't Woord van *Kort*, so Imand so Swak is, dat hy sig daar aan Stoot, gemaklijk Uitlaten, wanneer mijn *Grol-en Mal-boek* maar so Getrokken word, dat het eens Herdrukt diend; en dan alleen daar *Inhoud* Setten, Dan sal 't wel wesen, Hoop ik, ook na *Rabus Sin.* Ik had in 't Eerst juist dat Voornemen niet, om den *Inhoud* so Breed te maken; en daarom Setde ik daar *Kort* voor: nu ik so med *Kort* had Begonnen, moest ik ook daar med Voleindigen.

Hy doet'er wel By, dat ik mijn *Leser Balorig maak med die Sijden, Vol van de gemelde 1. 2. 3. en a. b. c. op a. b. c.*; maar hy Spaard'er de Waarheid aan. Med wat Onbeschaamdheid durvd hy Seggen? dat die 20. *Sijden VOL sijn, med 1. 2. 3. en a. b. c. op a. b. c.* Even als of sy so Digt op elkander daar Gedrongen, en als Haring Gepakt stonden. Daar men de selve niet Vind, dan hier en daar, als 't Nodig is: ja! daar ik hem van de 20. nog wel 8. *Sijden* kan Aanwijzen, op welke nog dese 1. 2. 3. nog *a. b. c.* worden Gevonden. Die maar by na de Helvt Liegt, Liegt het niet Al. Dat 's nog al Vroom, dat kan nog al toe, in *Rabus.*

Maar is 't ook Quaad? dat men, in sijn Schrivten, sommige onderscheide Saken, tot

tot beter en klarer Begrip van zijn Leser, med 1. 2. 3. en *a. b. c.* Af-en Uit-tekend. Wonder geeft het my dan, dat niet alleen veel Verftandige Schrijvers dit Doen; maar ook *Rabus* felv fomtijds daar in Navolgd. Sie *Boekfaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 418. 436. 448. 489. 493. 494. 507.--516. 549. 551.

§. 51. Hy Besluit dit, med dese deftige Reden: *fo Deelsugtig is de Schrijver!* So Leugen-en Laster-sugtig, mag ik hier wel Seggen, is de Boekfaal-Schrijver! Daar hy tegen alle Reden en Waarheid my, over mijn ordendlijke Afdelingen, uit enkel Boosaardigheid, *fo* Bedild en Beknib-beld.

Mijn Afdelingen moeten hem wel Dwerz voor de Maag leggen: hy moet die niet wel Verduwen kunnen, dat hy de selve hier weer op Nieu Ophaald en Beschrold. Ik Vrees voor Ongemak, dat hy nog eens van Al mijn Afdelingen niet alleen *Balorig* fal worden; maar felv Krankhoofdig, of Siek te Bed raken fal. Hoe fal dan die onwaardeerlijke en nooit volpresen *Boekfaal*, tot *fo* merklijk een Scha van haar Lievhebbers, moeten Agterblijven! Waar door ook Al de Wijsheid van *Europa* genoegzaam daar toe Leggen, en als agter de Bank raken fal.

Ik kan niet Bedenken , waarom dese *Klugfpeler* fo onverftandig Gnord en Knord op de ordendlijke Afdelingen , die in mijn Werk Voorkomen. Sou de Man ook niet Gewoon fijn te Kerk te gaan ? daar men Gods Woord med Order en Onderscheidenlijk Verhandeld ; of fouden hem Daar ook de *Boekfaal* en Wonderwerkende *Wigbelroe* fo in 't Hoofd leggen ? dat fy fijn Aandagt belemmeren , en niet doen Opmerken.

Heeft hy beter Sin , in een Werk , daar Alles , als een *Chaos*, Verward en , fonder enige Order of Afdelingen , onder Een gemengd Voorkomt ; dat 's mijn Schuld niet. Ik ben juist fo Ongelukkig , dat ik Geleerd heb , hoe Klarer en Onderscheidenlijker imand Schrijvt , hoe beter hy kan Verftaan worden. Volgens dese Sinspreuk : *Qui bene Distinguit , bene Docet. Die wel Onderscheid , Leerd wel.* En daar Meen ik my aan te Houden.

§. 52. Ook Befwaard hy my hier med ; dat ik het woord *Immers en Ja!* in ider *Blad*, Menigmaal Uitschreeu.

Ik Weet niet , hoe 't Mooglijk is , dat dese onnosele Taal-bediller fig tot fo fchaamtloos een Onbeschaamdheid kan laten Vervoeren ; dat hy , tegen de Waarheid en tegen fijn beter Weten , fo Godloos Liegen durvd ;

durvd : daar al de Weerld hem , in dese
sijn Leugen , soo Ligt kan Agterhalen.
Want die sig maar Ondledigen wil , om
mijn Boek Op te slaan en In te sien , sal
hem , als een Onbeschaamde en vuile Leu-
genaar , moeten Verfoejen.

Dewijl Elk een daar Sien kan , dat het
woord *Ja!* en *Immers* niet alleen niet is te
Vinden in *Ider Blad* , veel minder *Menig-*
maal op Ider Blad ; maar selv niet op de
Helvt der Bladen.

Nog doet hy daar By , dat het woord
Ja! med het bygevoegde *Schreenteken* , dik-
wils ¹ *Twemaal op Eene Bladsijde* ² staat en
Pronkt. Dat 's eerst een grote en onver-
geevlijke Misdaad ! Dat dit Somtjids wel
gebeurd , Weet ik wel ; maar dat dit so
Dikmaal , ook tot Walgens toe , sou ge-
schieden , gelijk dese Schreeuwer , (hoe
kan Die sig aan een *Schreem-teken* of twe
Stoten ?) hier Voorgeeft , is so Leugenag-
tig als het Eerste.

Hoe ! mag men dan niet Langer goe
Neerduidse Woorden op haar Pas Gebrui-
ken ? Mag men ook de selvde Woorden

E 2

niet

1. Weet dese Letterbaas nog so Veel niet ?
dat men *dikwijls* Seggen moet ; daar dit niet
van *wil* , maar van *wijl* Afkomt.

2. Is dat niet mooi Gelijmd en Gequijld ?
Op Een Bladsij sou voor onse Ronde Taal niet
Swierigenoeg sijn.

niet *Dikmaal* Herhalen? bysonder, als men geen Andere in haar Plaats heeft. Hy sal my nooit Aantonen, dat dese Woorden, hoe Menigmaal ook de selve in mijn Schriften mogen Voorkomen, Ergens niet wel ter Snee sijn Bygebragt. Waarom of hy my dan 't Gebruik der selve so Dwaaslijk Betwist?

Kan 't wel in een Wijs Man vallen? dat hy een Schrijver sou Berispen, die sig van de Koppelwoordjes *En*, *Ook*, *Of*, *Dikmaal*, hoewel nooit dan op haar Pas, Bediend. Hoe kan dan de Taalwijze *Rabus* so Dwaas worden? dat hy de Woorden *Immers* en *Ja*, van my niet dan op haar Pas gebruikt, so veragtljik Bepot: daar sy immers bequame Bind- en Dring-woorden sijn: niet alleen om Redenen t' samen te Vlegten; maar ook med Een om de Saken Klem te geven, en med meer Kragt Aan te dringen. Gelijk *Oudaan* sijn *Klemtaal*, in sijn *Roomze Mogendheid*, ook wel med *Immers*, hoewel meest med *Ja* gedurig t' samen Knoopt.

§. 53. Op wat Grond dan kan hy my hier over dus Bepotten; en Uitschreeuwen? *Ei!* *Leerd dog, Hollanders!* dese kostlijke *Stijl Navolgen*. Immers is dat seer *Welsprekend*. *Ja!* med een *Leidsendamze Swier!* *Ja!* immers op sijn *Vander Lindens!* *Ja!* nog eens *Ja!*

Ei!

Ei! Laat dog dese Grootmeester van Europa de Weerld eens op een Brieveje Geven; hoe Dikmaal men Elk goed Neerduids Woord, op Elk Blad van een Boek wel mag Gebruiken: om de Naam van een *Kostlijke Schrijfstijl*, en van een *Welsprekend Man* niet te Verliesen.

Ik heb nooit in mijn *Schrijfstijl* of *Welsprekendheid* Geroemd. Hoewel mijn *Stijl* my Wel is., en ook Andere so veraghtlijk niet Voorkomt; ik Agt my selve *Welsprekend* genoeg, als ik maar goe Duidse Woorden heb, en die Klaar en Rond Uitspreek; gelijk den Aard van onse Taal dat Eizt. Immers is dit Beter, dan dat men, om wat Swier te maken, sijn *Stijl* med veel uitgesogte, so Hoogdravende als Onduidse, Woorden Oppropt, en med een wanschiklijke Lijmtaal Mismaakt. Ik ben so Dom, so Plomp, dat ik een Taal, die wel en gemaklijk Vloeid, voor de beste *Welsprekendheid* Hou; hoewel Andere meer Behagen schijnen te Scheppen, in een gedurig Hardstotende en veeltijds Hortende *Welsprekendheid*.

Die haar selve Setten, om een Hoogdravende *Stijl* van andere Schrijvers Na te apen, sijn doorgaans Hard, in haar Utdrukkingen; en haar Schrivten so vol Horten en Stoten, dat imand al de Lust en

Aandagt. Vergaat, die de selve Leest. Maar die haar Natuurlijke *Stijl* Opvolgen, sijn doorgaans veel Vloejender en Gladder, in Al haar Uitdrukkingen.

Elk heeft sijn bysondere *Stijl* of Manier, so van Spreken als van Schrijven, welk hy Verkiest. Ik de Mijne, *Rabus* de Sijne. Alhoewel ik geern wil Bekennen, dat het Elk een niet Gegeven is, sulc een Voortreffelijke en byna Onnavolgbare Langdradige - Wanduidse - Babelende - Lijm-en Quijltalige *Welsprekendheid* te hebben, als *Rabus* heeft. Waar door sijn *Schrijfstijl* so Mooi is van Lelikheden, dat de altijd Laghende *Democritus* de selve wel Gedurig Belaghen, en de altijd huilende *Heraclitus* die sonder Ophouden wel Beschreijen sou.

§. 54. Ik kan niet Sien, dat mijn *Stijl*, om dat ik veeltijds de woorden *Immers* en *Ja!* Welgepast gebruik, daar over sulc een smaadtlike Veragting en Bespotting Waardig is. Men kan 't niet wel voor Ernst, maar veel eer voor sotte Grillen en gekke Stuipen Opnemen, die de voor Gek spelende *Rabus*, in dese sijn *Klugt*, hier Ver-toond, 't Is anders niet wel t' Huis te brengen.

Want daat niet alleen *Goeree*, die ook al onder de beste Neerduidse Schrijvers iste Rekenen, in sijn *Joodsche Oudheden*, i. d. van

p. 28. tot 40. op ider Blad byna 't woord *ja* heeft, ook Twe-en Drie-maal op Een *Sij*. sie p. 39. 29. Maar ook *Hoofd*, in zijn *Neerlandse Historien*, dit *ja* en *immers* heeft. p. 904. ook *ja* Twemaal. p. 905. en *immers*. p. 907. en 908. Bysonder, daar zijn gewesfen Meester, in de Dagen van zijn Jongling-schap, *Oudaan* dese selvde Woorden, in zijn Boek *de Roomse Mogendheid*, ook Menigmaal gebruikt. p. 7. 180. 228. enl. voorneemlijk dat *Ja*, waar mede zijn ganz Werk overvloedig Doorfaaid is: daar hy 't selve niet alleen *dikwijls Twemaal op Een Blad* sie heeft; sie p. 5. 23. 24. 25. 28. 33. 51. maar ook wel *Twemaal* kort agter elkander. sie p. 30. ook in 't Begrip van maar 3. Regels. sie p. 7. gelijk ook pas te voorn *Driemaal*, in 8. Regels. sie p. 5. 6. Sou hy dan ook Haar, mede het selvde Regt, daar over schandlijk niet kunnen Uitjouwen?

Behalven dat hy dan ook hem Selve so Bespotlijk wel sou mogen Beguighen; daar hy ons dit *Immers*, bysonder dit *Ja*, in zijn *Boeksalen*, ook Meermaal, selv ook Blad aan Blad, doet Voorkomen. *Immers*, in de *Boekf.* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 402. 403. 441. 444. en elders. Ook wel Twemaal in 2. Regels. sie *Boekf.* van *Sept.* en *Okt.* 1696. p. 318. *Ja*, in de *Boekf.* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 400. 401. 410. 415. 417. 440. 442.

444. 489. 490. 492. en Sie ook *Boekf.* van *Sept.* en *Oct.* 1696. p. 195. 197. 198. 200. 242. 243. 246. 247. 248. 257. 259. 260. 284. 285. enf. Selvs Driemaal, in 't Voorgedigt op de *Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1695. Ook wel *Immers* en *Ja*, op 't selvde Blad. Sie *Boekf.* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 425. en 444. Gelijk ook *Boeksaal* van *Nov.* en *Dec.* 1696. p. 552. daar wy Twemaal *Immers* en Eens *Ja* Vinden, welk *Ja* ook, op 't voorgaande Blad. p. 551. van hem was gebruikt.

§. 55. Daar hy so Spottens Gefind is, kan en mag hy veel Eer sijn eige Schrijfstijl Beschimpen; die so Vol is van *Als* voor *Dan*, en *Naar* voor *Na*, dat sy Krield: gelijk ook van dat mooi Bastaard Engelz woord *Luttel*, als of *Weinig* niet Swiers genoeg had, dat het een Taalkenner Walging maakt. Daar de selve ook Overvloedig van die schone Woordjes, *Je*, en *Ge*, *Me*, *We*, *Ze*, voor *Gy*, *My*, *Wy*, *Sy*; en die deftige Wanduidse *Hen*-en *Hun*-woorden, die somtijds Ses-Seven-Agt^a ja! Negen-maal³ op Een Blad-
sijtie

1. Sie *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697 p. 416. en 417. daar Vijven Sesmaal *Je* word gevonden.

2. Sie *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 464. daar *Hen* Agtmaal word gelesen.

3. Sie *Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1695. in 't Voorgedigt, daar *Hun* Negenmaal in 10. Regels voorkomt.

sijne staan en Pronken. So dat een Verstandig Leser gedurig daar over Grimlaghen moet, by hem selve.

Wie moet sig niet Verwonderen, over dese sijn Overvliegende Stijl-zieraad? daar hy sijn so schoon en onverbeterlijk een Stijl so jammerlijk Schend, med so veel Onduidse en Kinder-babbel-woorden, dat men'er wel Wervelsiek van worden sou. Mogen wy dan niet med veel meer Regt Uitroepen? *Ei! Leerd dog, Hollanders! dese sijn kostelijke Stijl Navolgen: Eer en Meer Als, Naar, Luttel, Je, Ge, Me, We, Se, Hen, Hun, is dat niet seer Welsprekend? Naar, Je, med een Rotterdamse Swier: Je, Luttel, Naar, op sijn Rabus. Je, nog eens Je.*

Is dat niet Tienmaal beter Stijl, dan mijn goe Neerduidse woorden *Immers* en *Za!* schoon 't meest alle Brabbelwoorden sijn, die na geen Neerduids Gelijken. Wie kan'er aan Twijfelen? dan die geen goed Verstand heevt van de Hollandse Taal.

En daarom, wilde hy maar na goe Raad Leven, hy sou Beter doen, ook sou't meer tot sijn Voordeel strekken; indien hy Al de *Hennen* uit sijn *Boeksalen* Ligtden, en op de Markt bragt, hy sou'er goed Geld van maken: en ook Al de *Hunnen* daar uit Nam, en na de Keiser Sond, 't sijn van Ouds wakkere Soldaten. Men sou med so veel

Duifend *Hunnen* geheel *Turkije* gemaklijk Aflopen en Vernielen. De Keifer felv kon hem, als hy 't maar Begeerde, 't Oppergebied over de felve niet Weigeren. Wat fou hy dan een Grootmeester in *Europa* fijn! Wat fou hy dan ook, med Al die *Hunnen*, niet al Wonderen doen! Veel meer, dan med fijn Wonderwerkende *Wighelroe*.

§. 56. Hy Beschuldigd my ook, dat ik *fo Goed Vraags* ben, dat ik my *felve Gedurig moet Beandwoorden*. Is dat niet al een Grote Misdad? Maar ik heb juist dat Ongeluk gehad, dat ik in 't Hoog-School tot *Leiden* fulk een Meester heb Aangetroffen, die al vrij wat Meer Wijsheid en Welsprekendheid had, dan *Rabus* heevt of ooit Krijgen fal, welk fijn Leerlingen gedurig Inplantde, dat fy de Waarom en Reden van alle Saken moesten Soeken en Tonen; en dat fulks te Doen, de regte Wijsheid was. Is dat niet Bedroevd voor my? dat ik fulk een flegte Meester heb gehad.

Weet de Man ook niet? dat men door Vragen Wijs word; wanneer men die maar Wel Beandwoord vind. *Fa!* Denkt hy niet? dat fijn Leermeester *Ondaan* nog meer *Goed Vraags* is, dan Ik; daar fijn geheel Boek van *de Roomze Mogenheid* niet anders dan Vragen Beheld, die door *hem felv Gedurig* worden *Beandwoord*. Mag *Ondaan* dit
Over-

Overal doen , sonder enige Berisping ?
 Waarom mag ik het dan niet Hier en Daar
 eens doen ?

Waarlijk ! ik Beklaag de Man in zijn gro-
 te Onnosselheid en Verlegenheid , dat hy sig
 med fulke ijdele Vitteryen moet Behelpen ,
 om Iet tot mijn Belasting Op te soeken en
 Voord te brengen. Hoe sullen 't de Man-
 nen , die hy op zijn Wenk quanzuis hier so
 heeft doen Versamelen , nog Beklagen !
 bysonder de Doden ; dat sy Ondrust zijn
 over fulke Beufelingen.

§. 57. So Swaar een Beschuldiging wil
 hy evenwel niet Onbewesen laten ; daar is
 te Veel aan Gelegen. Hy Geeft dan een
Voorbeeld van Een door my Beandwoord
 Vraagstuk *naar* ' mijn *Spelling* , so hy Seid :
 daar 't nogtans mijn *Spelling* niet in 't Ge-
 heel is. Maar dat is de Man so Qualijk niet
 Af te nemen : hy is wel meer Gewoon , so
 niet uit Quaadaardigheid immers uit Los-
 heid , zijn Leser iet op de Mou te Spel-
 len , dat juist so Net in den Haak niet is.

Dit Voorbeeld is : *Waar hebben sy dese zijn
 Ster so Lang Gefien ?* Waar op ik Andwoord

E 6

in

1. Hoe komt dit *Naar* Woord hier te Pas ?
 Weet dese so groot een Spraakmeester nog geen
 Onderscheid tusfen *Naar* en *Na* ? Wat is de Taal
 Verbrodden , so het Dit niet is ?

in 't Oosten. Hier brengt hy weer tot mijn
Bl. 73. Last, dat ik 't *Woord Gesien willende Verklaren*,
daar *Bijstel* med haar eigen Ogen: op dat
Nimand mogt Denken, dat sy med een *Anders*
Ogen Keken.

Wie staat niet Verfet, over dese sijn Hoog-
vliegende Scherpsinnigheid? Wie sou daar-
om Gedagt hebben? Maar de Man sal mis-
schien niet Weten, dat men *med sijn Ogen*
Siet, gelijk men med sijn Oren Hoord, en
med sijn Handen Tast; en dat Elk dat juist
med sijn *Eigen Ogen*, Oren en Handen doet.
Want so hy Wist, dat dit Waar was, sou
hy immers niet Qualijk nemen, dat ik dese
Waarheid ter Neerstel of Uitdruk; en daar-
om my niet Beschuldigen, dat ik, tot Ver-
klaring van 't *Woord Gesien*, daar Bydoe
med haar Eigen Ogen. Niet als of ik Meen-
de, dat Imand tot die dwase *Gedagten* kon
Komen, dat sy med een *Anders Ogen Keken*,
daar *Rabus*, terwijl hy voor Gek Speeld,
hier toe schijnt te Vervallen; maar alleen,
om daar door Uit te drukken de Sekerheid
van de Saak: dat sy naamlijk Selv de selve
hadden *Gesien.*

Hoe komt dese Wijse Man nog so Onbe-
dreven? dat hy niet Weet, dat men door-
gaans so Gewoon is te Spreken; wanneer
men de Sekerheid van een Saak een Ander
wil doen Geloven: *Ik heb het med mijn Ei-*
gen

gen Ogen Gesien ; med mijn Eigen Oren Geboord ; med mijn Eigen Handen Getast. Of is hy so Boosaardig? dat hy 't geen wel Geleid is, so soekt te Verdrajen tegen sijn Eigen beter Weten. Hoe kan de Man de Bitterheid van sijn Hert so laten Doorkijken? dat hy sig soekt te Wreken, daar hy 't niet Vinden kan.

Hoe Gesogt dese sijn Quaadaardigheid is, kan Blijken, als men sijn *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1695. eens Opslaat; daar hy van seker Wijs Man selv so Spreekt: p. 462. *hebbende het Werk med EIGEN Ogen Bekeken.* Gelijk hy ook, in sijn *Boeksaal* van *Sept.* en *Okt.* 1696. p. 275. van seker Schrijver selv Seid; dat hy *den Godlosen Handel med EIGEN Oren en Ogen bad Doorstikt.* So ook in die van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 403. daar hy van seker Heer Getuigd, dat hy *sijn EIGEN Ogen Geloofd heeft.*

Hoe kan de Man so Onbeschaamd sijn? dat hy in my hier Durvd Berispen, als een Bespotlijke Taal; daar hy die nogtans Selv gebruikt. Lust het hem hier over te Schimpen, hy kan, hy mag hem selve dan wat Beschimpen.

§. 58. Hy Besluit dit, med dese Heldestige Quaadsprekendheid: *Cornelius Praas so fraai van 't Oosten, dat hy Selv buiten Westen schijnt te raken.* Ik ben wel Versekerd,

kerd, dat ik daar Beter *van 't Oosten Praat*, dan hy hier van 't *Westen* doet.

Nimand evenwel kan dit de Man so Qua-lijk Afnemen, daar hy dog, in dese Klugt, voor Gek Speeld; en daarom Dit, als van een Gek gesproken, moet worden Opgevat. Want anders is hy nog wel so Wijs, Hoop ik, dat hy selv Weet, so ik *van 't Oosten* sal Spreken, dat ik *buiten 't Westen* Sijn en Blijven moct. Ik sou anders 't Een door 't Ander Verwarren, gelijk *Rabus* hier doet, in 't Aanhalen van mijn Woor- den; mooglijk om sijn Leser enigfins te doen Geloven, 't geen hy van my Seid.

Med veel meer Regt sou men mogen Twijfelen, of hy Selv niet *buiten Westen* was; daar hy, so groot een Ophef heb- bende gemaakt, niet dan ijdele Leuren en Seuren voor den Dag brengt.

§. 59. Sijn volgende Beschuldiging Haald hy uit de *Voorreden* van mijn *Boek*. So springt hy te Rug uit het Boek na de Voor- reden. Geen Wonder dan, dat Hem, die so tegen Order te Werk gaat, de goe Or- der van mijn Boek so Veragtlijk voor- komt.

't Geen hy hier uit Voordbrengt, is van so weinig Belang, dat het niet Waard is, dat hy 't Papier daar med heevt Beklad; en

en ik my selve daar Lang med. Ophou : ik sal 'er my dan Kort van Afmaken.

Van 't Woord *Gestoken*, 't welk ik daar Gebruik, Roept hy *Boere-kalling*. Even als of alleen de *Boeren* door Onwetendheid, en niet Andere ook med Reden so Spraken. Hy Seid dit so maar sonder Bewijs, sonder enige Reden te laten Horen; gelijk hy doorgaans Doet. So komt sijn Schoolmeesteragtigheid gedurig Boven.

Med meer Regt mag ik hier over Uitroepen : ô *Boeren-Oordeel* ! Hoe kan de Man, daar hy voor so Groot een Schoolmeester speeld, hier in so Groot een Onwetendheid, als die van een Schooljongen, laten Uitkijken ? Sou hy nog niet Weten ? gelijk men Seid, *ik Breck, ik Brak, ik heb Gebroken; ik Spreek, ik Sprak, ik heb Gesproken*; dat men so ook Moet, immers Mag seggen : *ik Steek, ik Stak, ik heb Gestoken*. Ik Weet wel, dat andere Schrijvers meest hebben *Gesteken*, voor *Gestoken*; maar of daarom mijn *Gestoken* niet so Goed, ja ! Beter is, dan haar *Gesteken*, laat ik de Weerld Oordelen.

Dat hy my hier vorder med *Verwarde Herzens* Affschilderd; is onnosele en erbarmlijke Kinderpraat. Gelijk ook, als of ik med *Rakende Herzens*, in mijn *Voorreden*, iet van mijn *bysondere Spelling* had

Bemigd,

Betwigt, is enkel Leugentaal : en daarom geen vorder Andwoord Waardig. 't Is hem te Vergeven, daar sijn bittere Gal, hem in 't Hoofd gelopen sijnde, sijn *Herzens* so *Verward* en Ondsteld, dat'er niet dan *Rook* en *Vlam* van allerlei Bitterheid, Leugentaal en Lastering aan alle Kanten gestadig Uitberst.

§. 60. Om dat ik, in mijn *Voorreden* had Geseid, dat ik *my niet genoeg kan Verwonderen*, dat ook *Geletterde Mannen dikmaal so Slordig sijn op haar eige Moeder-taal*; dat sy de selve, sonder enige *Beschaafdheid*, so *Spreken en Schrijven*, gelijk sy die in haar *Kindsheid*, van haar *Omwetende Schoolmeesters* hebben Geleerd. So dat sy veel *Woorden*, tegen den *Aard van onse Taal*, *Langzaam door Twe Lettergrepen Uit-Lijmen*, die *Ronder en Korter door Een* kunnen en moeten worden *Uitgesproken*.

Gelijk ik daar van menigerlei *Staaltes Voorstel*, van welke *Rabus* alleen dese *Uittekend*;

1. Dit sal de *Man* sig misschien hebben *Aangetrokken*, dat ik daar van *Omwetende Schoolmeesters* *Spreek* : hoewel ik in *Opreghheid* kan *Verklaren*, dat ik doe geen de minste *Gedagten* heb gehad op dese grote *Schoolmeester Rabus*. Welk ik Nu ook, daar hy so *Groot* een *Omwetendheid* in sig *Openbaard*, *Genoodsaakt* word onder de selve te *Tellen*.

rekend; *dat sy Seggen Verre voor Ver, Hoop voor Hoop, ik Hebbe, ik Hadde, voor ik Heb en ik Had enz.*

Hierom moet ik Horen; *dat een Taal-Bl. 74. kenner sig niet min Verwonderen sal, dat ik sulck een grove Onkunde van allerlei Woorden, en bysonderlyk die haar Buiging so wel in Onse, als in andere Talen, hebben, Durv laten Blijken.* Dit laat hem so wel Seggen, maar ik Sie 'er geen 't minste Bewijs van: dat Eiz ik.

Veel eer moet ik my *Verwonderen*, dat dese so Ervaren Spraakmeester *sulck een grove Onkunde*, in sijn Moedertaal, voor de Weerld *Durvd laten Blijken*; wanneer ik hem hier hoor Dromen, dat *de Woorden haar Buiging so wel in Onse, als in andere Talen, hebben.* Is dat niet een Gaau-aard? Is dat niet een Doorlugtig Verftand? Wie Hoorde ooit botter Misflag?

't Is vooraf Seker, dat het niet anders, dan een malle Bui of *Buiging* in sijn Hoofd is, indien hy sig Inbeeld, dat men, door enige soort van *Buiging*, van *ver, Verre* maken kan; gelijk ook van *ik Heb, ik Had, ik Hebbe, ik Hadde.* Ik Roep de wijse Weerld tot Getuige, dat 'er nooit *Buiging* is gesteld, nog wesen kan in de Wortelwoorden selv, waar uit Al de *Buigingen* haar Oorsprong hebben, en worden Afge-

F

haald:

haald : en fo men Seggen moest *ik Hebbe*, *ik Hadde*, of dan de Natuur der *Buiging*, die in de Gebogen Woorden de Letters doorgaans Vermeerd, niet fou Vereizen? dat men in de 2. en 3. Perfoon Sei: *gy Habbet*, *gy Haddet*, *hy Hebbet*, *hy Haddet*. 't Geen *Rabus* fely niet kan nog fal Goed keuren.

Ook is 't Bekend, dat de Naamwoorden, fo wel als de Tijdwoorden, en in de *Griekze* en in de *Latijnze* Taal, haar byfondere *Buiging* en Verandering hebben, in Al de *Ses Casus* of Gevallen; fo in 't Een-Twe- of Meer-tal : maar 't is een grote Onwaarheid, dat Dit *in Alle andere Talen* ook Plaats heevt; gelijk *Rabus* hier fo in 't gemeen van haar, sonder enige Bepaling, wil fchijnen Vast te ftellen. Wat *Buiging* dog is 'er, in de Naamwoorden van de *Engelze* en *Franze* Taal? Daar het Eental alleen word Veranderd in het Meertal, door 't Byvoegen van een Letter of twe aan 't Eind, die Beide anders, in Al de Gevalen, t' eenmaal Onveranderd blijven.

Op dat Nimand my mag Verwijten, dat ik my felve te voorgeevs hier med defe Gebroken Talen foek te Behelpen; fal ik mijn Toevlugt nemen tot de *Hebreze* Hoofdtal. Waar in de Naamwoorden geen andere *Buiging* hebben, dan dat het Meertal, door 't Agter Aanlafen van enige Letters,

ters , uit het Eental word Gemaakt ; son-
der dat de selve in Al de Gevallen , so van
't Eental als Meertal , enige Verandering
komen te Lijden.

Wie sou niet Denken ? dat de Man , daar
hy somtijds sijn *Boeksaal* med so veel *He-
breze* Woorden Oppronkt , al vrij Bedre-
ven was in die Taal ; maar hier laat hy een
Grover Onkunde in de selve *Blijken* , dan de
minste Leerling , die in den Aanvang hier
van terstond beter Onderregt word : of uit
de *Thefaur. Grammat.* van *Buxtorf.* p. 76.
of uit de *Grammat. Hebr.* van *Erpenius.*
p. 201. N. 7. Welke dese Taalkenner eens
kan Nasien , so hy my geen Geloov wil
Geven. Daar hy med Een kan Leren ,
waar uit men nogtans de Gevallen kan en
moet Onderscheiden.

§. 61. Onse Neerduidse Taal nu komt
hier in over Een med de *Hebreze* Taal ; dat
de Naamwoorden , in al de Ses Gevallen ,
sonder enige *Buiging* Onveranderd blijven ,
so wel in het Eental als in het Meertal : dat
uit het Eental word Gevormd , door 't
Aanknopen van enige Letters op 't Eind ,
't sij Een , 't sij Twee , 't sij Drie , 't sij Meer ;
dog so , dat al de Letters van 't Eental der
meeste Naamwoorden ook Blijven in 't Veel-
tal , uitgenomen als een enkele Mede-klink-
Letter agter *aa* , *ee* , *oo* , *uu* , 't Eental
F 2 Sluit ,

Sluit, wanneer altijd Een van dese dubbelde Klink-Letters In 't Meertal Uitvalt, als Onnodig sijnde.

Wonder is 't, dat dese Alwaanwijse Spraak-kenner niet so veel Weet, dat al de Ses Gevallen der Naamwoorden, in Onse Taal, Onveranderd blijven. Ik moet hem dat eens Leren en doen Sien, in de volgende Voorbeelden.

In 't Eental,	In 't Veeltal,
't 1. Geval, <i>de Man.</i> <i>de Vrouw.</i> <i>het Grav.</i>	't 1. Geval, de $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen.} \\ \text{Vrouwen.} \\ \text{Graven.} \end{array} \right.$
't 2. Geval, <i>van de Man.</i> <i>van de of der Vrouw.</i> <i>van het Grav.</i>	't 2. Geval, van de of der $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen.} \\ \text{Vrouwen.} \\ \text{Graven.} \end{array} \right.$
't 3. Geval, <i>aan de Man.</i> <i>aan de Vrouw.</i> <i>aan het Grav.</i>	't 3. Geval, aan de $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen.} \\ \text{Vrouwen.} \\ \text{Graven.} \end{array} \right.$
't 4. Geval, <i>tot de Man.</i> <i>tot de Vrouw.</i> <i>tot het Grav.</i>	't 4. Geval, tot de $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen.} \\ \text{Vrouwen.} \\ \text{Graven.} \end{array} \right.$
't 5. Geval, <i>ô Man!</i> <i>ô Vrouw!</i> <i>ô Grav!</i>	't 5. Geval, ô $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen!} \\ \text{Vrouwen!} \\ \text{Graven!} \end{array} \right.$
't 6. Geval, <i>van de Man.</i> <i>van de Vrouw.</i> <i>van 't Grav.</i>	't 6. Geval, van de $\left\{ \begin{array}{l} \text{Mannen.} \\ \text{Vrouwen.} \\ \text{Graven.} \end{array} \right.$ Wie

Wie Siet of Hoord hier enige *Buiging*? door 't Veranderen of Bysetten van een enige Letter, op 't Eind van dese Naamwoorden; gelijk dat by de *Grieken* en *Latijnen* geschied. 't Is in al de Ses geseide Gevallen, in 't Enkel-getal *Man*, *Vrou*, *Grav*; en in 't Veel-getal is en blijft het Overal *Mannen*, *Vrouwen*, *Graven*, sonder de minste *Buiging* of Verandering.

So weinig *Buiging* of Verandering als men in dese Woorden Gewaar word, so Weinig is die ook in Al de andere Naamwoorden van Onse Taal te Bespeuren.

§. 62. Al de Verandering dan, die de selve te Lijden hebben, is alleen te Vinden in 't 2. Geval van 't Eental: dog niet, dan wanneer daar *des*, voor *van* of *der*, word Voorgeset. Want daar men anders Seid *van de Man*, *van de Menz*, *van de Heer*, *van de* of *der Vrou*, *van het Grav*, *van het Hert*; daâr moet men dan Seggen *des Mans*, *des Menze*, *des Here*, *des Vrons*, *des Gravs*, *des Herte*, med Agtervoeging van de Letter *s* of *e*, alleen Welluidendheids halven. Want so dit 2. Geval uit hem Selve dese Verandering quam te Vorderen, sou die daar in so Wel moeten Valen, wanneer men 'er *van* of *der*, als dat men 'er *des* Voorgaan laat. Hoewel 't ook wel Gebeurd, dat men dese Verandering

Vind, daar dit *des* juist niet Uitgedrukt staat; maar evenwel daar onder Verstaan word. Gelijk men so Seid een *Mans Hand*, of *Voet*; *Mans genoeg*; *Vrous genoeg*; *Gelds genoeg*; *Goeds genoeg*. enz.

Wat mag *Rabus* dan van diergelijk een *Buiging* in Onse Taal Dromen? gelijk men in de *Griekze* en *Latijnze* heevt. Ik Geloov niet, dat hy Selv, in 't Veeltal der Naamwoorden, enige *Buiging* Vinden of Stellen sal. Is 't dan niet Wonder? dat hy die in 't Eental Soeken wil.

Alleen sou ik hier aan Twijfelen, of de Welluidendheid niet somtijds Vereizt, dat, ook in 't 2. Geval van 't Meertal, enige Verandering aan sommige Woorden word Toegevoegd; wanneer men daar *der*, in plaats van *van de*, laat Voorgaan. Want daar 't Wel Luid, *van de Vaders*, *van de Broeders*, *van de Regters*, *van de Leraars*, *van de Sondaars*; daar schijnt het so Wel niet te Luiden, *der Vaders*, *der Broeders*, *der Regters*, *der Leraars*, *der Sondaars*: maar Beter, *der Vaderen*, *der Broederen*, *der Regteren*, *der Leraren*, *der Sondaren*. Hoewel 't de Welluidendheid schijnt te Eizen, als'er enige *Bygevoegde* Woorden worden Voorgeset, dat men dan *Vaders*, *Broeders*, *Regters*, *Leraars*, en *Sondaars* Behoud: en dat men so Beter seid *der heilige Vaders*, *der gelovige Broeders*,
der

der wijſe Regters, der vrome Leraars, der godloſe Sondaars, dan dat men ſou Seggen der heilige Vaderen, der gelovige Broederen, der wijſe Regteren, der Vrome Leraren, der godloſe Sondaren: daar 't my tot nog toe ſo Waarschijnlijk niet Voorkomt, als wel Andere, die Menen, dat men ook, in Al de andere Gevallen van 't Meertal, anders Vaderen, Broederen, Regteren, Leraren en Sondaren Seggen mag.

Die dan een *Buiging* in Onſe Taal willen Invoeren, welk ſy niet heeft nog hebben kan; wat doen ſy anders? dan dat ſy onſe Ronde Taal, tegen haar Aard, lang Uitrekken, en ſo Verlammen of Mismaken. Daar dog onſe Taal geen *Buiging* Behoevd, om de Gevallen der Naamwoorden van el-
kander te Onderſcheiden: dewijl men die, uit de Sin der Redenen ſelv, bequaamlijk kan Onderkennen. Want deſe ſijn in de *Neerlandſe* Taal, gelijk in de *Hebreze*, Kenbaar genoeg, uit het een of het ander Woordje, dat 'er Voorgeſet word, 't welk ons een gewis Teken daar van is; of uit enige bygevoegde Woorden, byſonder de Tijdwoorden, die ons dat Klar en Onfeilbaar Aantonen.

Wat onbedagtsame Stoutheid dan is 't? dat deſe Spraak-Verderver my, in dit Deel, van *ſalk een grove Onkunde* hier

durvd Aanklagen ; daar hy Selv fijn lompe Plompheid hier in fo Openbaarten Toon fpreid.

• §. 63. Wild gy bet Moois Horen ? Ook Ondfiet hy niet fig te laten Ondvallen, dat ik *Berisp Al de gene, die Efelinne, Kennisse, Gelykenisse, Befnijdenisse, Getuigenisse* enf. *Schrijven* ; daar het naar ' mijn *Nieuwe Uitvinding moet fijn Efelin, Kennis, Gelyknis, Befnijdnis, Getuignis.* En hy tekend onder Aan, dat ik op de *felvde Hottentotse wijs* ook *Schrijv Ondvangnis.*

Dagt ik het niet wel ? dat de Man niet Wist, wat *Hottentots* was. Ik heb tot nog toe niet wel kunnen Giften, wat hy door *de Hottentotse wijs* Verftond. Nu Verklaard hy fig hier wat Nader; maar fo Ongeluk- kig, dat hy t' eenmaal van de *Wijs* raakt. Want indien hy ooit *de Hottentoten* had horen Spreken; fou hy Weten, dat fy, in 't Uitspreken van Onse Taal, doorgaans Ge- woon fijn de Woorden niet te Verkorten, maar Agter aan med een Lettergreep of twe te Verlangen.

So dat Sijn Taal veel meer na *de Hottentotse* Swier fchijnt Gefchikt, dan de Mijne. Want daar hy de bygebragte Woorden ook

Agter

1. Waarom maakt hy hier fulk een *Naar* Ge- luid ? daar het *Na* moet wesen.

Agter aan wil Langer Uitgerekt hebben, dan de Rondheid van onse Taal Eizt; gelijk dat de *Hottentotten* doen: Toond hy daar door klaar, dat hy Selv de *Hottentotten* hier in niet alleen Gelijk is; maar die van Andere ook wil Nageaapt hebben.

Ik immers word Onderregt van Menzen, die op *Cabo de Bona Speranca*, dat is, 't *Hoofd van Goe Hoop*, de *Hottentotten* meermaal hebben horen Spreken; dat sy in plaats

van	Seggen	of	Schip,	Schipom,	Schipomme.
			Schipper,	Schipperom,	Schipperomme.
			Stierman,	Stiermanom,	Stiermanomme.
	Tabak,	Tabakom,	Tabakomme.		
	Tou,	Touom,	Touomme.		
	Ketel,	Ketelom,	Ketelomme.		

en dat sy so doorgaans dese moje Staart van *om* of *omme*, bijtende 't Laatste wat Korter af, aan Al onse Woorden Lasfen.

§. 64. Datik dan, om my selve de *Hottentotten* hier in niet Gelijk temaken, liever Seg *Eselin*, *Kennis*, *Gelijknits*, *Besnijdnis*, *Getuignis*, en *Ondvangnis*, sonder die wanschiklijke Staart; is so Wonder niet.

Maar Wonder veel eer is 't, dat hy so Stout en Onbeschaamd is, dat hy my hier over so schamperlijk durvd Bejegenen; daar en *Hoofd* selv, en *Brand*, en *Oudaan* my, in

't Schrijven van dese en diergelijke Woorden, hier in ten minste Gelijk sijn, dat sy sulc een gedrogtlijke *Hottentotse* Staart daar agter aan niet Lijmen.

So schrijvt de Heer *Hoofd*, in sijn *Historien*, niet alleen *Bewaarnis*, p. 325. *Ontsteltenis*, p. 903. *Behoudenis*, *Gevankenis*, *Belijdenis*, p. 904. *Gesteltenis*, *Bekentenis*, *Droeffenis*, *Erkentenis*, p. 906. *Bewaarnis*, *Henghenis*, *Ervaarnis*, p. 907. *Dienstbiedenis*, p. 908. maar ook med my *Kennis*, p. 903. *Getuighenis*, p. 908.

So heevt ook *Brand*, in sijn *Historie der Reformatie*, i. d. niet alleen *Vergiffenis*, p. 8. *Verdoemenis*, p. 174. *Hechtenis*, p. 345. *Eerbiedonis*, p. 349. *Belijdenis*, p. 442. en 617. *Erkentenis*, p. 669. *Gedachtenis*, 670. maar ook selv *Kennis*, p. 764. *Getuigenis*, p. 664. en 762.

So Vind ik ook by *Oudaan*, in sijn *Roomze Mogendheid*, niet alleen *Beeldenis*, *Erkentenis*, p. 22. *Geschiedenis*, p. 195. *Betekenis*, p. 226. *Gesteltenis*, *Gedachtenis*, *Behoudenis*, p. 253. maar selv *Gelijkenis*, p. 188. en 226. *Getuychenis*, p. 5. 192. en 195.

Ik wil hier nu niet Bybrengen, dat *Rabus* selv ook by wijlen Haar daar in Navolgd; als hy in sijn *Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. Set *Belijdenis*, p. 69. en in die van *Mei* en *Jun.* 1697. *Geheimenis*, p. 456. *Gevangenis*, p. 462. 467.

467. *Begraafnis*, p. 557. *Geschiedenis*, p. 559. felv ook *Kennis*, p. 426. 429. 431. 513. en in die van *Maart* en *Apr.* 1693. *Gelijkenis*, p. 300. ook *Koningin*, p. 467. gelijk ik heb *Eselin*, dat hy nogtans in my Bestraft. Maar ik sou ook wel durven Wedden, dat hy felv dese en diergelijke Woorden so Staartagtig en Langdradig niet Uitspreekt, als hy de selve hier wil Geschreven hebben: daar men nogtans niet anders Schrijven moet, dan men Spreekt.

§. 65. 't Schijnt hem bysonder te Stoten, dat ik *Ondvangnis* ook med een *dv*, in plaats van *tf*, Spel; maar ik Hoop, dat hy my dit Vergeven sal, als hy sig maar gelievd te Binnen te brengen, gelijk wy med de *Hoogduidsers* niet seggen *Gefangnis*, maar *Gevangnis*, dat wy so ook niet moeten seggen *Ontfangnis*, maar *Ondvangnis*: bysonder als hy sal hebben Gesien, dat *M.r Simon van Leeuwen*, in sijn *Korte Beschrijving der Stad Leiden*, p. 320. ook Schrijvt *Ontvangnis*, med een *tv*, in plaats van een *tf*: voor al als hy sal hebben Gehoord, om wat Reden ik hier ook de *d* voor de *t*, gelijk elders doorgaans, Verkiees.

Want gelijk 't woord *Ondgaan*, *Ondwijken* en *Ondlopen* word Afgebragt, van iet, dat imand Dreigd of boven 't Hoofd hangt, als van *Onder* weggaande, wegwijkende of
weg-

weglopende, te Ondkomen; en 't woord *Ondvallen*, van iet, dat imand van *Onder* als Ondslipt en Ondglijd, so dat hy het Quijt raakt: so moet het woord *Ondvangen* ook worden Afgeleid van *Ondervangen*. Gelijk so imand, die enig Geld van een Ander in sijn Hand krijgt, de selve daar moet *Onder* houden, om 't selve van *Onder* als te *Vangen*.

§. 66. Hier uit Besluit de Man, in sijn Eenvoudigheid; dat ik geen *Woordleiding Versta*, 't sij in *Digt of Ondigt*. 't Welk so Koud is als *Muscoviz IJs*: want dan moest Volgen, dat fulke voortreffelijke Schrijvers, die het hier in med my Eens sijn, gelijk ik so even heb Getoond, ook geen *Woordleiding Verstaan*; dat hy hem wel sal Wagten van haar te Seggen. Waar uit dan niet anders kan worden Besloten, dan dat hy Selv geen *Woordleiding Verstaat*.

't Welk ons niet veel Moeite kosten sal, om te Bewijfen; daar so veel Staalties in sijn *Boeksalen* doorgaans sig Opdoen, waar uit Middagklar Blijken kan, dat hy niet Weet, waar de *Woorden* van worden *Afgeleid*. Want indien hy *Woordleiding Verfond*, sou hy dan wel fulke erbarmlijke *Woorden* uit sijn Pen laten Vloejen, sonder dat hy op haar Afkomst Let; als hy Nuggedurig doet?

Sou hy dan, in sijn *Boeksaal* van *Meien*

Jun.

Jun. 1697. wel so Onnofel Praten, van *Leeraart*, voor *Leerd?* p. 494. en van *word Geleeraart*, voor *word Geleerd?* p. 439. Daar men nooit de Tijdwoorden Afleid van de Naamwoorden; als of men van *Leraar* maken mogt, *ik Leraar*, *ik heb Geleeraard*: 't welk also weinig mag geschieden, als dat men van *Leser* fou willen Afhalen, *ik Leser*, *ik heb Geleserd*. Want de Naamwoorden worden uit de Tijdwoorden Gevormd; en niet de Tijdwoorden uit de Naamwoorden.

van *Begonden*, voor *Begonnen?* p. 452. so ook *Boekf.* van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 49. 64. 132. Als of men in de Tegenwoordige Tijd sei, *ik Begon*, daar men seid *ik Begin*; en in de Onvolmaakte Tijd, *ik Begonde*, daar men maar seid *ik Begon*.

van *Alleenheersing* en *Geheerst*, voor *Alleenheersching* en *Geheerscht?* p. 545. Want 't komt Af niet van *Heersfen* of *Heersfen*, maar *Heerschen*: gelijk 't woord *Heerschappy* en *Beheerscht*, die hy selve Volgen doet, p. 546. Uitwijfen.

van *Onwetenheid*, voor *Onwetendheid?* p. 427. Daar 't Afkomt niet van *Onweten*, maar van *Onwetend*; of van *Gelegentheid*, voor *Gelegenheid?* p. 440. Daar 't word Gemakt niet van *Gelegent*, maar van *Gelegen*;

gen; of van *Bedrevendheid*, voor *Bedrevenheid*? p. 552. Daar men nooit feid *Bedrevend*, maar alleen *Bedreven*.

van *Swaarder*? p. 454. 470. *Klaarder*? p. 447.

Dapperder? p. 482. *Ondankbaarder*? p. 400.

Daar men moet Lefen *Swarer*, om dat het niet van *Swaard* maar *Swaar*; *Klarer*, om dat het niet van *Klaard* maar *Klaar*; *Dapperer*, om dat het niet van *Dapperd* maar *Dapper*; *Ondankbarer*, om dat het niet van *Ondankbaard* maar *Ondankbaar* word Afgeleid.

van *Verder* voor *Vorder*? p. 456. of *Verdere*

voor *Vordere*? p. 431. 432. Daar men

nooit feid *ik Verder*, maar alleen *ik Vorder*: waar van dese Woordjes haar Oorsprong hebben. Of ook van *Verder*

voor *Verrer*? als 't van *Ver* Afkomt.

Gelijk wy dat hebben in de *Boekfaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 16.

van *Goddelijke* voor *Godlijke*? p. 489. Daar

het niet van *Godde*, wat *Taal* fou dat fijn? of het moest *Hottentots* wesen; maar van *God* en *lijk* is t' famengesteld.

Wie fou Al fijn vordere Woorden Ophalen? waar in 'hy Sonklar Toond, dat hy *geen Woordleiding Verftant*; daar fy fo Menigvuldig fijn, dat'er het Eind van Weg is.

So hy op de *Woordleiding* wel Letde, fou hy ook nooit van *felle Vorst* Spreken, gelijk

lijk hy doet , in zijn *Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 36. dan sou hy Weten, dat men van 't *Vriest*, 't *Vroor*, 't *heevt Gevroren*, geen *Vorst* maar *Vrost* maken moet. Nog ook van *Naarijver*, p. 65. als of het een *Droovigen ijver* te kennen gav: dan sou hy Weten, dat men *Naijver* seggen moet.

§. 67. Vorder Scherzende seid hy ; dat mijn *Oren wel wat Besnijdenisse van Noden hebben*, *so Lang sy te Grovhuidig sijn*, *om de Welluidendheid van Woorden te Vatten.*

Voor af moet ik Seggen, dat dit Woord *Besnijdenisse* wel wat *Besnijdnis* van Noden heevt, eer het Goed en Rond Duids kan sijn: want niet alleen diend'er dese *Hottentotse* Staart se Afgesneden, maar ook de *e* in 't Midden, agter de *d*, Uitgesneden; op dat het wel besneden *Besnijdnis* sijn en blijven mag.

Wie moet sig anders niet Verwonderen, over dit sijn Boeren-oordeel? Daar dese grote Bet-weet nog so veel niet schijnt te Weten, dat het Geluid der Oren niet word Verdoovd of Verminderd, door de *Grovheid* van haar *Huid*; maar dat het Verslapte, Verdikte, Verstopte, Verharde, of andersins ondstelde Trommelvliesje der Oren daar van alleen de Oorzaak is.

Ik kan hem anders Versfekeren, dat mijn *Oren niet te Grovhuidig sijn*; maar dat hy
Selv

Selv de *Welluidendheid der Woorden* so Onderscheidenlijk niet Horen kan, word mooglijk Veroorzaakt, alleen door enig taai Slijm of grove *Uitvloezels van 't Goud*, die door de *Wighelroe* so overvloedig na sijn Oren geschoten sijn, dat, het Trommelvliesje daar door enigfins Beset en Verftopt sijnde, 't helder Geluid sijner Oren word Verdoofd.

§. 68. Hy lapt hier nog een Spaantie by; dat ik my *nogtans niet Ondsie de Digtters te Beschuldigen*, dat sy *onse Taal Verlamd hebben*.

Dat 's eerst een Groot Schelmstuk! Hoe is dat Goed te maken by die Ondsfaglijke Bende? Dat ik van de *Digtters*, in mijn *Voorreden*, heb Geseid, Seg ik nog: maar ik kan niet Verfwijgen, dat dese *Klugtspeler* so niet sijn Boosaardigheid, immers sijn Domheid hier Openbaar laat Doorschijnen. Want daar ik med Voordagt dit de *Oude Digtters* alleen heb te Last geleit, om de Nieuwe niet te doen Denken, dat ik het Oog op Haar had, welker Rijmen die der *Ouden*, so in Zieraad als Deftigheid van Taal, ver Overtreffen; daar is 't, dat hy dit mijn Seggen so Trouloos Aanhaald, als of ik Al de *Digtters* in 't gemeen med dit selvde Sop had Overgoten: om my, so ik Geloov, in den Haat te brengen by Alle deftige

deftige Mannen, die de Digt-konst Bemin-
nen en Opzieren.

Ik wil de *Digters* haar Regt en Vrijheid niet Benemen, welke fy van Ouds af hebben Befeten, om fomtijds enig Woord, als 't het Rijmen Eizt, een Lettergreep of In te korten of te Verlangen: hoewel ik Meen, indien men de Rijmkonst tot die Volmaaktheid kon brengen, dat men fulks nooit Gedrongen wierd te doen, dat het niet dan te Beter fou fijn.

Dit ook wil ik wel aan haar Selv Overlaten, of fy med my niet fullen en moeten Oordelen? dat men de Woorden buiten Rijm niet anders Behoorde te gebruiken en te Schrijven, dan fonder die Inkorting of Verlanging der Lettergrepen, welk alleen, om het Rijm-digt Goed te maken, voor die Tijd word Aangenomen.

En derhalven, of 't wel fo Groot een Misdad fou fijn, als dese Spraak-Verlammer hier van Schreeud? indien ik *de Digters* in 't gemeen al had *Befchuldigd*, dat fy *Onse Taal hebben Verlamd*: voor fo veel fy die Ingekorte en Uitgerekte Woorden, uit haar Rijm, ook tot haar Rijmlofe Stijl Overbrengen.

Spraak-Verlammer Noem ik hier de Man, omdat ik niet Weet, dat ik ooit Schrijver (ik Spreek na Waarheid, fonder enige ver-

G

keerde

keerde Drivt) heb Gesien of Gelesen , die *Onse Neerduidse Taal* so elendig en jammerlijk *Verlamd* , als *Rabus* , in zijn *Boek salen* , doet : daar hy so veel Woorden , niet alleen buiten Noodsaaklijkheid , maar ook tegen haar Welluidendheid , so Langdradig Uitrekt , dat een verstandig Taalkenner daar van aan 't Quijlen en Spougen raken moet ; gelijk dat aan elk opmerkend Leser genoegzaam Openbaar is.

§. 69. Wel is Waar , dat het my *bijster tegen de Borst steekt* , dat men Hun en Hen voor Haar Schrijvt. Want ik mag niet welsien , dat brave Schrijvers haar anders fraje Stijl , door dese Wanduidse Woorden , so dikmaal Ondzieren en Mismaken. En daarom is 't so Wonder niet , dat ik *het Kenlijk Onderscheid van die Woorden niet Ken* , nog *Kennen* wil.

Maar 't is niet Waar , 't geen hy daar Bydoet , dat ik *het Verschil der drie Genera* , *selv dat van een Adjectivum en Substantivum (gelijk het de Latinen Noemen) in Onse Taal niet heb Geleerd*. Hy kan dit ligt Seggen , maar sulks te Bewijzen , sou hem Swaar vallen. Men moet Denken , dat dit weer is een Sotte Stuip van de voor Gek spelende *Rabus* ; en daarom is Al zijn Liegen en Lasteren niet veel te Agten.

Wie

Wie kan Geloven? dat ik so Onnosfel sou sijn; dat ik *het Onderscheid van de drie Genera Nominum*, of *Geslagten der Naamwoorden*, in *Onse Taal* niet sou Kennen. Als of ik niet Wist, dat sommige sijn *Masculini*, dat is, van 't *Manlijk*, andere *Fæminini*, dat is, van 't *Vrouwlijk*, en nog andere *Neutrius Generis*, dat is van *Geen van beide haar Geslagt*. Waar omtrent ook wel diend Aangemerkt, dat de selvde Naamwoorden, so in *Onse*, als in de *Griekse en Latijnze Taal*, juist niet sijn van 't selvde *Geslagt*.

Wie kan ook Denken? dat ik so Eenvoudig sou sijn; dat ik in *Onse Taal* niet sou Weten selv *het Verschil van een Adjectivum*, dat is, een *Bygevoegd Woord*, so Genaamd, om dat het by een ander *Substantivum* of *selvstandig Woord*, 't sijn *Uitgedrukt* 't sijn daar onder *Verstaan*, moet worden gevoegd, eer het med een *Tijdwoord* een volkomen *Sin* kan hebben of *Uitmaken*: gelijk *Lerende*, *Geleerd*, *Verkeerd*, *Valz*, *Mijn*, *Sijn*, *de*, *dit*, enf. en een *Substantivum*, dat is, een *selvstandig Woord*, so Genaamd, om dat het, med een *Tijdwoord* gevoegd, door hem selve ook een volkomen *Sin* *Uitmaakt*: als *Man*, *Vrouw*, *Paard*, *Schaap*, *Sak*, *Pot*, *Stuk*, enf.

Wonder is 't , daar hy dog sijn Leugen- en Laster-Geest hier so de vrije Toom geeft , dat hy 'er niet al med een Bylapt ; dat ik ook de *Conjugationes Verborum* , dat is , de *Samenvoegingen* en *Buigingen der Tijdwoorden* , in Onse Taal niet Versta : op dat ik so de Weerld als een volmaakte Plompaard mogt Voorkomen.

Ik kan op dese botte Besehuldiging niet veel anders Seggen ; dewijl sijn Hooglaag-Waardigheid de selve niet by de Stukken Blijken doet , en Goed maakt : dat Elk een , die maar mijn Schrivten sal gelieven. In te sien , dese Laster-Leugen haast sal kunnen Onddekken.

§. 70. 't Sou wel komen wesen , dat ik het *Verschiel der drie Genera* , of *Geslagten* , in Onse Taal juist So niet heb Geleerd , als *Rabus* ; maar ik sou 'er al seer aan Twijfelen , of ik Dat niet beter heb Geleerd en Versta , dan Hy. Wy moeten hier van eens een Proev nemen.

Voor af diend hy te Weten , dat ik in Onse Taal seer wel Ken de volgende Lidwoordjes , die men gemeenlijk Voor of Agter de Naamwoorden gebruikt : *een* , *de* , *den* , *die* , *dien* , *dese* , *desen* , *het* , *dit* , *dat* ; *wie* , *welk* , *welke* , *wat* ; *selv* , *selve*. Uit welke men het Onderscheid der *drie Genera* Halen moet : dewijl die ons

Aan-

Aanwijzen , tot welk der *drie Geslagten* elk Naamwoord Behoord.

Want schoon Enige van dese Woordjes by de Naamwoorden van Al de drie Geslagten , als Welluidende , passen : gelijk *een , wat , welk , selv , selve*. So Luid het wel , als men Seid : *een Heer , een Vrouw , een Land ; wat Heer ? wat Vrouw ? wat Land ? welk is den Heer ? welk is de Vrouw ? welk is het Land ? selv den Heer , selv de Vrouw , selv het Land , ook den Heer selv , de Vrouw selv , het Land , selv ; de selve Man , de selve Vrouw , het selve Land*. Waar uit men dan moet Besluiten , dat dese Woordjes *een , wat , welk , selv , selve* , van Al de drie Geslagten sijn.

Sommige evenwel Voegen alleen by de Naamwoorden van 't Manlijk geslagt : gelijk *den , dien , desen*. 't Luid wel , als men Seid . *den Heer , dien Heer , desen Heer ;* maar niet , *den , dien , of desen Vrouw ,* nog *den , dien , of desen Land*. Waar uit Volgen moet , dat dese Woordjes *den , dien , desen* , eigenlijk sijn van 't Manlijk geslagt alleen.

Andere ook laten haar wel Horen by de Naamwoorden , en van 't Manlijk en van 't Vroulijk geslagt , sonder Onderscheid : gelijk *de , die , dese , wie , welke*. Want men Seid so wel *de , die , dese Heer of Man , als de , die , dese Vrouw ;* en *wie is de Man ?*

als *wie is de Vrouw?* ook *welke Man*, als *welke Vrouw*. Waar uit dan ook moet worden Besloten, dat dese Woordjes *de, die, dese, wie, welke*, sijn so van 't Manlijk als van 't Vroulijk geslagt.

Hoewel de Naamwoorden, so van 't een als van 't ander Geslagt, Lijden, dat 'er *de, die, dese*, word Voorgeset; nogtans sijn die van 't Manlijk, van die van 't Vroulijk geslagt, ligt te Onderkennen. Want de Naamwoorden, voor welke ook *den, dien, desen*, kan worden Geset, sonder de Wel-luidendheid te Breken, sijn Alle van 't Manlijk geslagt; maar voor welke alleen *de, die, dese*, wel Luid, sijn Alle van 't Vroulijk geslagt.

De overige Woordjes *het, dit, dat*, Luiden niet wel, nog by de Naamwoorden van 't Manlijk, nog by die van 't Vroulijk geslagt; maar alleen by sulke, die van Geen van beide Geslagten sijn. Waarom men wel Seid *het, dit, dat Land, Volk*, en *Koningrijk*; maar men kan niet Seggen *het, dit, dat, Heer of Man*, nog ook *het, dit, dat Vrouw*. Waar uit dan weer Volgd, dat dese Woordjes *het, dit, dat*, eigenlijk nog van 't Manlijk nog van 't Vroulijk geslagt sijn.

't Is voor iet Bysonders in Onse Taal te Agten, als de Naamwoorden, so van 't Manlijk als van 't Vroulijk geslagt, tot een

ver-

verkleinde of verminderde Beduidnis worden gebragt; dat sy dan haar voorgaande Lidwoordjes niet Behouden, maar die van het Generlei geslagt Vereizen: so Seid men *het, dit, dat Mantie, Heertie, Soontie, Vrontie, Meisje, Menzje*. Gelijk ook sulke Naamwoorden, die van Bei de Geslagten sijn; *het, dit, dat Kind, Hoer, Kalv*: uitgenomen het Woord *Menz*; hoewel men daar ook Voorset *het, dit, dat*, als het med een ander Naamwoord, dat van Een van bei de Geslagten is, word Gepaard en t'Samen gesmolten: so Seid men *het, dit, dat Man-Menz; het, dit, dat Vrou-Menz*. Wonder is 't ook, dat men niet mag Seggen *de, die, dese Wijv*, gelijk men Seid *de, die, dese Vrou*, maar juist moet Seggen *het, dit, dat Wijv*: daar sy nogtans Beide sijn alleen van 't Vroulijk geslagt. De Reden hier van laat ik de Alwijse Taalkenner *Rabus* Uitvinden.

§. 71. Vorder staat wel te Letten, dat ook Al dese genoemde Lidwoordjes, in Al de Gevallen van het Eental Onveranderd blijven. Gelijk wy, in 't 1. Geval, dan hebben *een, de, den, die, dien, dese, desen, het, dit, dat; wie, welk, welke, wat; selv, selve*; so is en blijft het ook, in Al de volgende Gevallen, *een, de, den, die, dien, dese, desen, het, dit, dat;*

wie , welk , welke , wat ; selv , selve.

Sommige van dese Woordjes worden enigfins Veranderd , sommige ook blijven Onveranderd , in het Veeltal. Voor een heevt men in 't Meertal *de*. *De , die , dese* blijven Onveranderd. Van *den , dien , desen* , heevt men ook *de , die , dese*. Van *het* word *de*; van *dit , dese*; van *dat , die*; van *welk , welke*. *Wie , welke , wat* , blijven sonder Verandering. So ook *Selv* en *Selve*.

Gelijk wy dan , in 't 1. Geval van het Veeltal hebben *de , de , die , dese , de , dese , die , wie , welke , wat , selv , selve*; fo blijven fy ook in Alde volgende Gevalen , sonder de minste Verandering.

Maar wanneer in 't 2. Geval , fo van 't Een- als Meer-tal , het Woordje *van* word Agtergelaten , dan geschied daar alleen enige Verandering , sonder dat de andere Gevalen daar enig Deel aan hebben.

So word in 't Eental , in 't 2. Geval , *van een* Veranderd in *eens* , Voor de Woorden van 't Manlijk geslagt; of in *ener* , Voor de Woorden van 't Vroulijk geslagt: mooglijk fo t' Samengetrokken uit *een des* , en *een der*. Tot dese Gedagten geevt my de Heer *Hoofd* selv Aanleiding , die in zijn *Henrijk de Groot* , p. 300. voor *harer* , Schrijvt *haar der , Saken*; en in zijn *Huis van Medicis* , p. 49. voor *harer , haar der , Dogter*.

So

So komt ook voor *van de, des*; voor *van die, dies*; voor *van dien, diens*; voor *van dese, deses*; meest Voor de Woorden van 't Manlijk geslagt: gelijk ook voor *van de, der*; voor *van die, dier*; voor *van dese, deser*; Voor de Woorden van 't Vroulijk geslagt. Desgelijks voor *van het, des*; voor *van dit, deses*; Voor de Woorden, die nog van 't Een nog van 't Ander geslagt sijn: daar *van dat* Onveranderd blijft.

Ook kan men Seggen voor *van wie, wies*; niet *wiens*, gelijk *Rabus* gedurig Schrijft: want dat moest komen van *wien*, in 't 1. Geval, gelijk van *dien, diens* komt; daar men in 't 1. Geval geen *wien* heeft, maar alleen *wie*. So voor *van welk, welks*; gelijk *Oudaan* heeft, in sijn *Roomze Mogendheid*, p. 309. en daarom by *Rabus* moet worden Goed gekeurd, sonder enig Tegenspreken. Ook voor *van welke, welkes*; meest Voor de Woorden van 't Manlijk geslagt: en *welker*; voor de Woorden van 't Vroulijk geslagt: maar niet *welkers*, nog voor 't Een nog voor 't Ander geslagt; daar 't dan in 't 1. Geval *welker* moest sijn. *Rabus* evenwel heeft Dikmaal *welkers*: en Ik selv heb ook door Onbedagtzaamheid, de verkeerde Gewoonte van Andere hier in, gelijk ook in haar *wiens* voor *wies*, in de eerste Bladen van mijn *Wijzen van Oosten*, Nagevolgd; maar daar

na Veranderd: waarom ik ook hier dese mijn Mislagen Herroep. Daar *van wat* Onveranderd blijft; daar heest men voor *van selv*, *des selv*, ook in Al de drie Geslagten; voor *van de selve*, *des selve*, meest in 't Manlijk of Generlei; en *der selve*, in 't Vroulijk geslagt.

Gelijk so in 't Eental dese Verandering Voorvalt; so ook in 't Veeltal, alleen in 't 2. Geval; als 't Woordje *van* daar word Weggenomen. Want dan word voor *van de*, *der*; voor *van die*, *dier*; voor *van dese*, *deser*; voor *van wie*, niet *wier*; gelijk *Rabus* dat somtijds Gebruikt: want behalven dat *Wier* in onse Taal so *Wieragtig* Luid, hebben wy een ander Woord, in des selv Plaats, dat beter Luid, *welker*. So voor *van welke*, *welker*; voor *van de selve*, *der selve*: niet *der selver*; gelijk *Rabus* doorgaans heest: want dat Eizt de Welluidendheid alleen, wanneer dit Voor de Naamwoorden staat; niet als het daar op Volgd. 't Luid wel, dat men Seid: *der selver Handen*, *Voeten*, of *Hoofden*, ens. maar niet wel, *de Handen*, *Voeten*, of *Hoofden der selver*: waarom het dan *der selve* alleen moet wesen. *Van wat*, en *van selv*, Blijven hier, sonder enige Verandering.

§. 72. Om dat dese Vernuftige Taalmester het Onderscheid van dese Lidwoordjes
nog

nog niet regt Verstaat; daarom kan hy ook *het Verschil der drie Genera, of Geslagten, in Onse Taal niet wel hebben Geleerd.* Waar van ons sijn *Boeksalen* overvloedig Bewijs Verschaffen.

Sijn groot Onverstand Openbaard hy hier in, als hy de *Haarlemiten*, in sijn *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 406. over 't woordje *Wies*, daar sy van een Vrouw Spreken, Bedild: als of men dit niet so wel van een Vrouw, als van een Man mogt Gebruiken. Want daar men so wel Seid *Wie*, als *Welk*, *is de Vrouw?* waarom mag men dan ook van een Vrouw niet so wel Schrijven; *Wies*, als *Welks*, of *Welkes Handen?* Luid het selv niet Beter? dat men Seid, *Wies Man of Bruidgom is hy?* dan *Welks*, of *Welkes Man of Bruidgom is hy?* Behalven dat *Welk* en *Welke* so wel van 't Manlijken Vroulijk geslagt sijn, als *Wie*; gelijk § 69. is Aangewesen. Ik kan niet Ongemerkt laten Voorbyflippen, dat hy voor *Wies*, in sijn botte Onnosselheid, hier *Welkers* Set: want in 't 2. Geval van 't Meertal hebben wy alleen *Welker*. Waar kan hier dan de *r* voor de *s* van daan Komen? daar van *Welk* alleen *Welks*, en van *Welke* maar *Welkes* worden kan.

Nog veel andere botte Misflagen doet hy ons hier van Sien, in de selvde *Boeksaal*:

wan.

wanneer hy daar Praat van *den Menzen*, p. 456. 461. *den Gereformeerden*, p. 451. 457. *den Kerken*, p. 459. *den Vrouwen*, p. 468. *den Ongelukkigigen*, p. 464. daar dit *den* nooit in 't Veeltal kan worden gebruikt; dewijl men daar alleen *de* Seid; en *den*, in 't Eental nooit kan worden Gevoegd voor enige Woorden, dan die van 't Manlijk geslagt sijn. Gelijk ook, wanneer hy daar als een Kromme Waal spreekt, van *den Beginne*, p. 412. *den Volke*, p. 447. 482. *den Jaare*, p. 452. *de Eigendom*, in den Opdragt deses Boeksaals, p. 1. daar Al dese Woorden, in 't 1. Geval, hebben *het*; want men Seid *het Begin*, *het Volk*, *het Jaar*, *het Eigendom*: welk *het* nooit in Een van de andere Gevalen kan worden Veranderd in *den*, of *de* dewijl Dit alleen van 't Manlijk of Vrouwlijk, en 't Ander nog van 't Een nog van 't Ander geslagt is.

Geen minder Onwijsheid is 't ook, wanneer hy daar nog Praat, van 's *Menzen Geluksaligheid*, p. 486. 493. 's *Menzen Elen-de*, p. 489. *des Menzen Lighaam*, p. 423. want daar 's en *des* een klaar Teken is van 't Eental; hoe kan daar by Passen 't woord *Menzen* in 't Veeltal? daar men, in 't 2. Geval, *der* Seggen moet. En, dat nog Mojer is, van 't *Werk eens 's Menzen*. p. 489. want so 's voor *des*, hem al niet kon doen
Sien,

Sien, dat hy in 't Eental Sprak; hoe is 't Mooglijk? dat hy dat niet heeft kunnen Merken, uit het bygevoegd Lidwoordje *eens*; en dat hy daarom, in 't Eental, *Menzes* Setten moest. Hoe Mal is 't ook? dat hy Agter *eens* nog 's Voegd; daar de *s* in *eens* immers een genoegzaam Bewijs is van 't 2. Geval. So heeft hy ook *eenes Vorsten*, voor *eens Vorsts*, p. 481.

Wild gy nog Meer? Ook Spreekt hy daar van *zijnes Werks*, p. 440. *zijnes Onderdoms*, p. 484. *eenes Schepzels*, p. 489. Daar men niet wel Seid, *zijne Werk*, *zijne Onderdom*, *eene Schepzel*, maar alleen *zijn Werk*, *zijn Onderdom*, *een Schepzel*: hoe kan men dan, in 't 2. Geval, hier een *e* Inlasfen, en Seggen? *zijnes* voor *zijns*, en *eenes* voor *eens*. So heeft hy ook, *die sig der*, voor *de of aan de Waarheid heeft Gegeven*, p. 434. en *der onuitwislijker*, voor *de of aan de onuitwislyke*, *Schandgeheugnis Toegedoemd*, p. 452. Hoe kan *der*, daar 't alleen een Teken is van 't 2. Geval, hier worden Gebruikt, in 't 3. Geval? Nog Schrijvt hy *u selven*, p. 413. en *my selven*, p. 395. 418. 422. med een overvloedige *n* Agter aan, in 't Eental; daar hy Selv in 't Veeltal die Uitlaat, en seid *han selve*. p. 395.

Uit dese en andere diergelijke Staalties van zijn Taal-Onwijsheid meer, kan de Weerld ligt Oordelen; dat de Man so Door-
ge-

gelcerd is in onse Neerduidse Taal , dat 'er voor Hem niet meer te Leren valt.

§. 73. Willen wy vorder sijn weergaloos Verstand, in onse Taal, Nasporen, wy sul- len Bevinden, dat hy, door sijn onverge- lijklijke Ervarenheid, so Bedreven is; dat hy de *Adjectiva en Substantiva* (gelijk die de *Latinen Noemen*) in *Onse Taal* nog niet heeft Geleerd, in haar Een-en Meer-tal, be- quaamlijk te Vormen, te Onderscheiden, en t' Samen te voegen.

Is imand so Hooggevoelend van de Man, dat hy my hier in niet kan Geloven; hy behoevd niet Mij, maar hy mag sijn *Ei- gen Ogen* Vertrouwen: wanneer hy, in de selvde *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. Vin- den sal *Gedaantens*, voor *Gedaanten*, p. 426. *Geneugtens*, voor *Geneugten*, p. 489. *de Sterktens*, voo *de Sterkten*, p. 474. *Gemeentens*, voor *Gemeenten*, p. 475. want dan moest het in 't Eental sijn *Gedaanten*, en niet *Gedaante*; *Geneugten*, en niet *Geneug- te*; *de Sterkten*, en niet *de Sterkte*, *Gemeen- ten*, en niet *Gemeente*.

Nog weet hy daar te Praten van *de Hei- lige*, p. 444. van *de Doode*, p. 477. van *sijns Gelijke*, p. 490. als of hy maar van 't Eental Sprak, daar hy in 't Veeltal immers Seggen moet *de Heiligen*, *de Doden*, *sijns Gelijken*. Ook van *een Soldaten*, voor *Sol- daats*,

daats, *Kind*, p. 475. daar dog maar Een eigenlijk Vader van *sijn* kan, gelijk'er ook maar Een voor Gaat.

So ook, Siende op 't Veeltal, Set hy daar als of hy maar van 't Eental Sprak: *Elen-dige*, *Arme*, *Verdrukte*, *Arme*, p. 448. *de Gereformeerde*, p. 452. 456. 471. 477. *de Onnosele*, p. 456. 474. *de Gedrukte*, p. 457. *der Verdrukte*, p. 459. *van Geestlijke*, p. 459. *dese Elendige*, p. 473. *de Bekeerde*, *Standvastige*, p. 477. *de Onroomze*, p. 479. Dit komt dese grote Taalverderver hier van daan; dat hy nooit ter deeg hier op Gelet heeft, dat de Welluidendheid van onse Taal Vorderd, als dese en diergelijke *Bygevoegde* Woorden, welker Meertal uit het Eental, door 't Agter Aansetten van *en*, word Gevormd, voor enige *Selvstandige* Naamwoorden worden Geplaatst, dat Dan alleen, en nooit anders, dese Laatste *n* Uitvalt. Want om dat het niet is van een Goe Klank, als men Seid *de Onnoselen* en *de Elendigen Menzen*; *de Gedrukten* of *Verdrukten Gelo-vigen*; *de Geleerden Mannen*; *de Godvrugti-gen* en *Standvastigen Vaders*: gelijk *Rabus* hier die botte Misflag begaat, p. 459. daar men Leest, *geen Gereformeerden Raadsheren*. Daarom worden dese en diergelijke voorstaande Woorden, haar *n* in 't Laatste van 't Meertal Verliesende, op dese wijs Uitgespro-

sproken : de *Onnosale* en *Elendige* *Menzen*; de *Gedrukte* en *Verdrukte* *Gelovigen*; de *Geleerde* *Mannen*; de *Godvrugtige* en *Standvastige* *Vaders*.

§. 74. Nog kapt hy hier ook de *n* van sommige *Bygevoegde* *Woorden* agter *Af*, daar sy *Blijven* moet. Want hy *Schrijft* *verlore*, voor *verloren* of *verloorn*, *wedding*, p. 399. *verfonne*, voor *verfonnen*, *Onwaarheden*, p. 400. *Paapzgeworde*, voor *Paapzgeworden* *Quanten*, p. 456. *verbode*, voor *verboden*, *Boeken*, p. 460. *Regtschape*, voor *Regtschapien*, *Christenen*, p. 465. *Brooddronke* *Krijgsfielen*, voor *Brooddronken* *Krijgsfielten*, p. 468. *het* *gedwonge*, voor *gedwongen*, *Waken*, p. 474. Al dese en diergelijke *Woorden* kan nog mag de *Agterste* *n* niet *Ondnomen* worden; om dat de selve, ook in 't *Eental*, tot het *Wesen* selv van dese *Woorden* *Behoord*.

So *Karig* als wy hem hier *Vinden*, in 't *Sparen* van de *n*, daar die *Behoord* te *fijn*; so *Overdadig* *Sien* wy hem somtijds, in 't *Aanplakken* van de *Letter* *e*, daar sy diend *Gespaard*, op 't *Eind* naamlijk van diergelijke *Bygevoegde* *Woorden*, die in het *Eental* med een *n* *Gesloten* worden. Want men *Leest* ook in de selvde *Boeksaal*, de *verhevene*, voor de *verheven*, *Leringen*, p. 396. de *verlorene*, voor de *verloren* of
 liever

liever verloorn, *Dukaten*, p. 399. de *aangebode*, voor de *aangeboden*, *Proeven*, p. 403. de *bedrogene*, voor de *bedrogen*, *Luiden*, p. 461. die *verwefene*, voor die *verwefen*, *Menzen*, p. 476. de *gevangene*; voor *gevangen*, *Menzen*; p. 477. de *gedrevene*, voor *gedreven*, *Onroomgefinden*, p. 481. En dat nog meer te Belaghen is, felv in 't Eental heevt hy *eener aangewefene Sake*; voor *ener aangewefen*, *Saak*, p. 393. de *gedaane*, voor de *gedaan*, *Vertoning*, p. 399. de *jongstledene*, voor de *jongstleden*, *Sprokkelmaand*, p. 401. *dese beschrevene*, voor *beschreven*, *Gelukftaat*, p. 488. *aangebore Rekkelijkheid*, voor *aangeboren*, of liever *aangeboorn Rekkelijkheid*; p. 496.

§. 75. De felvde Misflag begaat hy ook, in andere *Bygevoegde Woorden*, en wel bysonder in *Sulke*, die imands *Eigendom* uitdrukken; welke hy, buiten *Noodfaaklijkheid*, en tegen den Aard van onse *Taal*, med een *e* Staartende, *Verlangd*. So heevt hy ook, in de felvde *Boekfaal*, med *weynige*, voor *weinig*, *Woorden*, p. 421. Daar wy by *Brand Lefen*, in fijn *Historie den Reformatie*, i. d. p. 320. in *weinig Dagen*, en p. 321. *weinig droge Ogem*. So de *verfcheidene*, voor *verfcheiden*, *Gedaanten*, p. 426. 't *gene*, dat *gene*, voor 't *geen*, dat *geen*; p. 451. *mijne*, voor *mijn*, *Onledigheid*,

p. 390. *mijne*, voor *mijn*, *Leidsluiden*,
 p. 392. *hare*, voor *haar*, *Handen*, p. 393.
 403. *zijne*, voor *zijn*, *Handen*; p. 396.
zijne, voor *zijn*, *Gefindheid*, en *zijne*, voor
zijn, *Vrinden*, p. 401. *zijne*, voor *zijn*,
eigen Ogen, en *uwe*, voor *uw'*, *eigen Schan-*
de, p. 403.

Al dese Verwarring komt hem van zijn
 Ingebeelde Buiging, in Onse Taal, van
 daan. Wanneer men dese en diergelijke
 Woorden meer Gebruikt, sonder dat 'er
 andere *Selzstandige* Woorden op Volgen,
 dan Alleen wil de Welluidendheid, byson-
 der in 't Veeltal, en als 'er de Voorgaat,
 dat men daar een *s* Aanknoopt. So seid
 men *de Weinige*, *de Gene*, *de Myne*, *de*
Flare, *de Zijne*, *de Uwe*, *de Onse*; sonder *n*
 Agter aan: gelijk so meer diergelijke Woor-
 den, ook in 't Veeltal, geen *n* hebben; als
Dese, *Enige*, *Sommige*, *Sulke*, *Andere*, *Beide*,
Alle, *Vele*, *Welke*, *Selve*, ens. 't welk men
 hier uit kan Afnemen, om dat men somtijds
 Seid: *Deser*, *Eniger*, *Sommiger*, *Sulker*, *An-*
derer, *Beider*, *Aller*, *Veler*, *Welker*, *Selver*; waar
 in de *n* niet wel kan Uitvallen, en in een *r*
 Verwisfeld worden. Alleen staat hier te Let-
 ten, daar men, in 't Eental, *Ons'* Set,
 voor de Naamwoorden van 't Geperlei Ge-
 slagt, als *Ons'* Goed, *Ons'* Land; dat men
 daar ook *Onse* seggen moet, so voor de Naam-
 woor-

woorden van 't Manlijk als 't Vroulijk geslagt, als *Onse Vader*, *Onse Moeder*, enz.

Wie staat niet Verwonderd? als hy hier Siet, hoe de Man, door zijn verkeerde Buiging, Onse Taal so Krom gebogen heeft, dat 'er naaulijks Regten aan is.

§. 76. Eer wy hier Afscheiden, moeten wy nog wat Fraais hebben. De Man is so Wijs, so Verstandig in Onse Taal, dat hy wel een Naamwoord, in 't Veel-getal, weet te Paren med een Tijdwoord, in 't Enkel-getal. Sie maar dese drie Staalties: 't Eerste, in zijn *Boeksaal van Sept. en Oct. 1696. p. 208. 't Geen Maimons Soon, en seer veel Joden med hem, Geloofd, voor Geloven.* De Twee andere komen ons Voor, in die van *Moi en Jun. 1697. p. 432. Hoe-wel ik, en meer Menzen med my, thans niet Behoeve, voor Behoeven, te Ondersoeken.* en p. 483. *Glasklare Bronnen, die vermaaklijk Springt, voor Springen.* Doe hier By, dat hy ook een Tijdwoord, in 't Veel-tal, Voegd by een Naamwoord, in 't Een-tal: p. 412. *Weest gegroot, beste Maat!* daar het in 't Een-tal *Wees* moet sijn.

Sou men de Jongens, in het Twede School, hier over niet een Plak in de Hand duwen? als sy eens begonnen te Schrijven, *Hy, en seer veel Joden, Geloofd; of ik, en meer Menzen, behoeve;* of ook de

Bronnen Springt. Wel mogt de Man hier Bysetten, dat zijn *Hoofd na 't Digten* doe niet stond; daar by niet Bequaam was, om Goe Taal te Spreken. Wat of 'er aan dat *Hoofd* mag Gescheeld hebben?

Indien 't my Lustde, hem med zijn eigen Munt te Betalen; sou ik niet med veel meer Regt hier zijn Woorden, van my (p. 78.) buiten Reden gesproken, op hem selv kunnen Toepassen? dat by *Babbeld als een Kind, dat men Leerd Spreken; of als een Wolwever uit Walz Vlaanderen, die pas een Maand in Holland heeft Gewoont.* Want wat Taal is dat? Veel Joden Geloofd. meer Menzen Behoeve. Glasklare Bronnen, die vermaaklijk Springt. *Ik Vraag nog eens, wat Waal spreekt Krommer? dan Joden Geloofd. Menzen Behoeve. de Bronnen Springt.*

Uit al de tot hier toe aangehaalde klare Bewijsstukken van zijn diepe Onkunde, in zijn Moedertaal, laat ik mijn Leser selv Oordelen; wie de *Taalonwijse* is, of de *Leidsendamze Prediker*, gelijk hy Voorgeeft, p. 79. of dese *Rotterdamze Schoolmeester.*

§. 77. Vorder Spot dese *Taalonwijse* med my; om dat ik med *Beuremding en Verwondering* Sie, dat sommige Ogen, Oren, Groter ens. med een dubbeld o Schryven; gelijk

gelijk ook, om dat ik juist *Here*, *Deling*, *Stene*, en *Leraar*, med een enkel e Spel. 't Welk hy als *Aapagtig* in my Uitkrijt.

Maar is dat niet *Aapagtig*? dat dese Albedil so maar over de Saak heen Springt; sonder dat hy eens op de Redenen van mijn *Beuremding* en *Verwondoring* Agt slaat. So hy als een Wijs Man wilde Handelen, moest hy de daar bygebragte Redenen eerst ter Proev stellen; en Ondsenuwen; eer hy so Dwaaslijk med mijn *Spraakkonst* Spotde. Dog om dat al de Weerld genoeg Bekend is, dat hy hier voor Gek Speeld, is dese Onwijsheid in hem ligt te Verdragen.

De Man moet niet Weten, dat *Hoofd* selv dese en diergelijke Woorden, med my, op de selvde wijs Schrijvt. Hy sou sig anders sekerlijk Geschaamd hebben, dit mijn Doen voor so *Aapagtig*, in Tegenwoordigheid van *Hoofd* selv, Uit te schoften.

Die 't Lust, kan Nasien *Hoofds Henr. de Groot*, in 12. daar hy niet alleen Vinden sal *Ogen*, p. 231. 241. 410. 412. *Oren*, p. 206. 271. 414: *Groter*, p. 248. 265. 416. *Here*, p. 204. 207. 221. 277. 307. *Heren*, p. 224. 234. 236. maar ook *Grote*, p. 267. 277. *Groten*, p. 207. 414. 420. *Rode*, p. 419. *Dode*, p. 420. *Duden*, p. 261. *Lofer*, p. 206. *Breken*, p. 215.

So heeft *Brand* ook, in zijn *Historie*,
 1. d. *Ogen*, p. 321. *Ogenschijlijk*, p. 212.
 en *Breder*, p. 198.

Maar om hem med wat meer Kragt te
 Perzen, laat hem eens by hem selve Over-
 leggen, of ik hem niet med al so veel Regt kan
 Beschimpen; om dat hy ontallijke Woor-
 den, med een enkele Klinkletter, *a. e. o.*,
 Schrijvt, die in haar Oorsprong een Dub-
 belde hebben. Waarom mag ik niet so
 Wel van *Oog*, *Ogen*, van *Oor*, *Oren*, van
Groot, *Groter* maken? als hy van *Soon*,
*Sönen*¹, van *Persoon*, *Personen*², van *Spoor*,
*Sporen*³, van *Kool*, *Kolen*⁴. Waarom of
 hy my Betwist? dat ik van *Heer*, *Here*,
 van *Deel*, *Deling*, van *Steen*, *Stene*, en
 van *Leer*, *Leraar* maak; daar hy Selv van
Wijsgeer, *Wijsgeren*⁵, van *Steek*, *Steken*⁶, van
Sweer, *Sweren*⁶, van *Spreek*, *Spreken*⁷,
 van *Eet*, *Eten*⁸, van *Lees*, *Lefen*⁹, van
Speel, *Spelen*¹⁰, van *Leev*, *Leven*¹¹ Schrijvt.
 Hoe kan hy dan oök van *Swaar*, *Sware*¹²,
 van *Plaag*, *Plagen*¹³, van *Faar*, *Faren*¹⁴,
 van

1. Sie *Boekfaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 446.

2. Sie p. 478. 3. Sie p. 463. 4. Sie p. 466.

* Sie p. 408. 421. 5. Sie p. 451. 6. Sie p. 455.

7. Sie p. 458. 467. 8. Sie p. 466. 467. 9. Sie

p. 466. 10. Sie p. 469. 11. Sie p. 472.

12. Sie p. 455. 13. Sie p. 446. 455. 14. Sie

p. 459.

van *Saak*, *Saken* ¹⁵, van *Soldaat*, *Soldaan* ¹⁶, van *Haar*, *Hare* ¹⁷, van *Naar*, *Nare* ¹⁸, van *Paap*, *Papen* ¹⁹, van *Naam*, *Namen* ²⁰ maken? Reden fou ik hier van wel Eizen, indien het de Grootheid en Hoog-aanfienlijkheid van de Man my niet Belet-
de; maar ik wil die liever Verfoeken, op dat ik hem, in zijn Waardigheid, niet mag schijnen te Krenken.

§. 78. Na het Doorbladeren van de Voor-Bl. 75. reden, voor het Boek de Wijsen van Oosten, valt hy aan 't Werk selv: seid hy.

Regt bequaam Toond de Man hier hem selve, om voor Gek te Spelen; dewijl hy so Onwijslijk te Werk gaat. Te voorn hebben wy Aangemerk't, hoe hy uit het Boek na de Voorreden te Rug sprong. §. 58. Hier Loopt hy weer uit de Voorreden na het Boek selv: dat sal hy nu weer med een nieuwe Moed gaan Aantasten. So Verward is hy, in zijn Doen.

Daar Vind hy nu weer, na zijn Seggen, *Duifend Verdelingen*. Daar wy hem hier so, sonder en tegen Order, sien te Werk gaan; wat Wonder? dat hy 't gedurig so op mijn *Verdelingen* Geladen heeft.

H 4

De

15. Sie *Boekf.* van Mei en Jun. 1697. p. 459.
16. Sie p. 461. 17. Sie p. 470. 18. Sie p. 471.
19. Sie p. 477. 20. Sie p. 478.

De Man moet wel Kort van Geheugen wesen, of meer Verlegenheid dan Aandagt hebben, dat hy niet Weet, dat hy nu al Twemaal op mijn *Verdelingen* Geschrold heeft: sy moeten hem wel schriklijk Dwerz in 't Hoofd leggen, dat die hier voor de Derdemaal weer Oporlen. Maar hoe of hy Weet? dat'er juist *Duisend* sijn. Ik Denk niet, dat hy die so net Geteld heeft. Ik sou wel durven Wedden, dat'er op Ver na de Helvt niet is van Negen Honderd en Negen en Negentig. Wat anders de *Verdelingen* selv Belangd; die hebben wy hier Boven genoeg van sijn valze Leugen-en Laster-taal Gefuiverd. Sie §. 44-47. en 50.

En onder so veel *Verdelingen*, Vind hy geen ander Ding, als 't welk naar 'den *Chaos* van *Ovidius* Gelykt:

---- Rudis indigestaque Moles

Een ruwe lompe Mengel-klomp,

Een ewkel Warnest, Lomp, en Plomp.

Hy Praat hier weer niet als een Wijs; maar als een Onwijs. Want hoe kan daar een ruwe lompe Mengel-klomp sijn, en een ewkel Warnest, Lomp, en Plomp? daar so veel
Ver-

1. Hier komt dat moje *als* weer, voor *dan*.
2. Hier hebt gy dat bedroevde *Naar* weer, voor *Na*.

Handelingen in Voorkomen. Dewijl men een door Een gemengd *Warnest*, niet beter kan Ondwarren, en van Een scheiden, dan door goe *Verdelingen*.

§. 79. Vorder geeft hy Voor, dat hy geen *Geduld* sou hebben gehad, om het *Gehetel* te Doorloopen, indien hem hier en daar niet sulke *Belachelijke* ¹ *Verroningen* onder de *Ogen* waren gekomen, die selvs den allerberugstjen *Huilebalk* ² *Heraklijt* sijn *Lever* kunnen doen *Kerschudden*.

Ik Dagt wel, dat de Man het Boek niet med *Opmerking* had Doorlesen; maar alleen med *Haast*, gelijk een *Haan* over de hete *Kolen* doet, *Doorloopen*. 't Was anders *Onmooglijk*, dat hy so *Onbedaghtlijk* en *Onwijs* daar van sou *Kallen* en *Praten*; dat de allervermaardste *Lagher Demokrijt* selv, over dit *Wanwijs Oordeel* van so *Groot* een *Man*, wel aan 't *Huilebalgen* sou raken.

Om tot *Bewijs* te komen, *Begekt* hy allereerst mijn *Beschrijvingen*, welke ik daar van de *Geschenken der Wijsen*, *Goud*, *Wierook*, en *Myrb*, Geov. *Sonder* dat ik daar in iet *Doe* tegen *Gewoonte* of het algemeen *Gebruik*; *sonder* dat hy die *Beschrijvingen*,

H 5

als

1. *Belaghtlijke* moet hy *Setten*.
2. Hy *Weet* nog niet, dat het *Huilehalg* *wes* sen moet.

als niet Genoegzaam , nog Voldoende ,
durvd Wraken.

.. Dapper heeft hy het op die van 't Goud
Gemunt : als of de *Borgers* , seid hy , van
den *Leidsendam* het niet Wisten. Ik kan hem
wel Verzekeren , dat de *Borgers van de Leids-
fendam* so wel niet Weten , wat Goud is , als
Rabus , die de *Kringen der Werklijkheid* daar in
so Net Kend ; dewijl hy Daaglijks daar med
Omgaat , en 't selve gedurig Handeld : daar
hy , door sijn Vrous *Wighelroe* , 't Goud so
dikmaal Onddekt , en so seker Toetsen en
Beproeven kan , als de beste Goudsmid op
sijn Toetssteen doet. En daarom moet of kan
de Man my dit so Qualijk niet Afnemen ,
dat ik dese *Beschrijving van 't Goud* niet alleen
voor mijn *Borgers* , maar ook voor Alle an-
dere heb Opgesteld ; op dat sy daar door
de *Kringen der Werklijkheid van 't Goud* te be-
ter mogten leren Verstaan en Begrijpen.

Bl. 76. §. 80. Sonder Reden Beschimpt hy daar
op mijn Bedenkingen , waarom *Maria* , daar
die *Giuten van Goud* , *Wierook* , en *Myrh* ,
Genoegzaam waren , om een *Lam* ten Offer
voor haar te *Kopen* ; de selve nogtans hier toe
niet Gebruikt heeft. Want geen Redelijk
Menz , die Weet , dat ook andere Godge-
leerden , niet sonder Reden , haar Aanmer-
kingen daar over Geven , sal mijn Gedagten ,
over dit geval , so Vremd houden : veel
min-

minder voor een *Walgljk Geteem* Uitmaken; dat ik Onderzoek, waar toe die *Geſchenken Joſeph en Maria* hebben Gediend. Dat *Rabus* dit hier egter Doet, is hem te Vergeven: om dat hy of geen meer Verſtand heeft van Godgeleerde Saken; of geen Kanſ Siet, op wat wijs hy ſig anders aan my, over mijn Beriſping, aan hem med Reden gedaan, ſal Wreken.

Med al ſo groot een Onverſtand Beguighd hy hier ook deſe mijn Gedagten: dat *Joſef in Egypten*, ſo voor hem *Selve als voor Moeder en Kind*, de *Koſt Gewonnen* heeft, med ſijn Handwerk; en dat *Maria ſelv* ook daar toe, med haar *Handwerk*, iet *KAN* hebben Toegebracht.

Ik ben ſo Blind, dat ik niet Sien kan, wat hier in med Reden te Beriſpen valt; daar 't Seker is, dat *Joſeph en Maria* niet veel leggende Renten hadden, waar van ſy ſonder Werken, konden Leven. Of Meend

de
 z. Wees hy niet? dat hy *Joſeph* Schrijven moet; 't ſij men op de *Hebreze* of op de *Greeke* Letters agt geevt. Laat hy maar ſijn *Rudimenta Græca* eens Opſlaan; die ſullen hem aanſtonds Leren, dat de ϕ de Kragt heeft van *ph*, welk veel Swaarder is dan een *f*, en de σ die van een *f* daar de ζ of *z* de Kragt van een *ds* word Toegeſchreven. Hoe of de Man dan ſo Verſot is op deſe *z*? dat hy die Gedurig in plaats van de *f* Gebruikt.

de Man? dat *Maria* so Konstig is geweest, als sijn Vrou, dat sy med een *Hafelaar Rijsje Goud* heeft kunnen Vinden, so dikmaal sy maar Wilde; of anders, dat sy door de Konst van de *Wighetroe*, omtrent het *Goud*, 't geen sy van de *Wiffen van Oosten* had gekregen, meermaal te Vertonen, de Kost by Andere Geschraapt heeft.

Bl. 77. §. 81. Van dese Dingen nu Schreeud hy: *Daar hebt je ' de Wijsheid! Soud gy 't wel Geloven? Boeksaal-lesers! dat 'er sulke Schrijvers in Neerland waren. Soud gy al dat Getalm niet Eer voor enig Gequijl van een Seufelaar, of Ongeletterde Grolpaap, Aansien; als voor een Uitlegging van een Hervormd Godgeleerde.*

Ik Behoef hier op niet anders te Andwoorden; dan Daar hebt gy de *Dwaasheid!* Daar de onbeschaamde *Quaadsprekendheid* van *Rabus!* Soud gy wel Geloven? *Lesers!* dat 'er sulke een *Quaadaardige Boeksaalschrijverin Rotterdam* was: die, daar hy hier voor Gek Speeld, hem selve so Mal sou kunnen Aanstellen; als of hy al sijn Oordeel had

Ver-

1. Waaron of hy hier liever med de *Boerjongens* je; dan med de rechte *Taalkenners* gy Seggen wil?

2. Is 't niet Bedroevd? dat dese *Taalbaas* nog niet Weer, dat hy hier *dan*, voor *als*, Setten moot.

Verloorn: die, in al dit *fijn Getalm*, alleen *fijn Bitterheid* tegen my de vrije Toom zoekt te Geven; en *fijn vuile Lastering* enige *Schijn-van Waarheid* By te setten.

So dat ook dit *fijn Gequijl* selv, tegen my, veel eer Gelykt na de Taal van een onbeschaamd en stout Godverloghenaar, dan van een *Hervormd Christen*.

Uit dese *Staaltsjes* laat hy *fijn Lesers van 't Overige Oordelen*. Waarlijk is de Man te Beklagen, dat hy 't Boek *Geheel* heeft moeten *Doorlopen*; alleen om dese 2. of 3. *Staaltsjes* daar uit te Ligten.

Ik Verblij my selve niet *Weinig*, als ik hier Hoor, dat hy, med al *fijn Scherpfinnigheid*, niet alleen niet anders in 't *Geheel Boek*, *fijn Berisping* en *Bespotting* waardig, heeft kunnen Vinden; maar ook, dat Dit wel het *Minste* en *Onwaardigste* is, 't geen daar in Voorkomt.

Onnosel is 't, dat hy *fijn Lesers* hier *niet van 't Overige* geeft te *Oordelen*. Hoe kunnen sy *Oordelen* van de andere Saken, die sy niet *Gefien* nog *Gehoord* hebben? Of Wil hy? dat sy Alle sig aan *fijn Al-wan-wijs Oor-*

1. Hier uit Blijkt, dat hy geen *Woordleiding* Verstaat: want anders sou hy Weten, dat dit niet van *Staal* maar *Staal* Atkomt; en dat men daarom niet *Staaltsjes*, maar *Staaltsies* Schrijven moes:

Oordeel fo Verslaven ; dat fy hem Blind-
ling maar Geloven.

§. 82. Hier op Begint hy een Verhaal
te doen , hoe hy tot het Vertonen van
dese Klugt geraakt is ; welk hy med dese
sijn Lamme kalling Aanvangt : *In den voor-
leden Jaar ¹ wierd my een Afdrukzel van
dat Kostelyk ² Juweel Vereerd ; en ik Vermelde
het agter de Uittreksels.*

So Ver heeft hy de Boekdruckers onder
Zim weten te brengen , ja ! te Begoghelen ,
mag ik seggen , dat sy Gedrongen wor-
den hem , als of hy haar Afgod was , een
Afdrukzel van haar Boeken te Vereren ;
indien sy de selve , in sijn Boeksaat , dat
overkostlyk Juweel boven alle Boeken ,
geern med Lov Vermeld sagen : welke
Gunst sy nogtaans ; op haar getoonde Be-
leevdheid , te Voorgeeys dikmaal van hem
Wagten. Een schoon uitgevonden Lok-
aas ! om hem selve en sijn Boekkamer , med
allerlei Boeken , te Verrijken , sonder veel
Geld

1. Toond hy hier niet Middagklaar ? dat hy
*het Verschil van de Genera Nominum , of Geslag-
ten der Naamwoorden , in Onse Taal , niet Ge-
leerd heeft* : want anders sou hy Weten , dat
men Seggen moet , *in 't voorleden Jaar* : dewijl
nooit Hollander *de Jaar* seid ; daar alleen de
Walen so Kromtongen.

2. Sulc een Raamrekking krijgt hier het
Woord *Kostlyk*.

Geld daer aan te Besteden. Waer voor hy Dikmaal niet anders Doet , dan dat hy de *Taels* daer van *Vermeld*. Dat's wat Schoons! So kan hy de Vereerde Boeken ligt Verdienen.

Maar ik Meen, indien 't mijn Saak was, gelijk het is die van de Boekdruckers, ik sou hem wel haast op een andere Kam Scheren. Nooit sou ik hem enig Boek Vereren; dewijl hy dog het Boek, door sijn Uittrekzel, geen de minste Waarde meer kan Toebrenghen, dan het Uit en In hem selve alree heeft. Wilde hy de nieu gedrukte Boeken Uittrekken, hy kon die by sijn Drukker Lenen of Kopen; gelijk hy in 't Begin Geroodsakt was te doen: Lustde hem dat niet, hy kon het Schrijven van de *Boeksaal* laten Varen; daar is so veel Heil niet in: bysonder nu hy veeltijds so Eenzijdig daer in te Werk gaat, dat men niet veel Staat daer op kan maken.

Indien ik dan evenwel so Mal mogt worden, dat ik my so Veel aan sijn Uittrekzel, in de *Boeksaal*, liet Gelegen sijn, dat ik hem daer voor een Boek Waardig keurde; sou ik hem het selve niet te voorn Vereren, maar enkel aan sijn Drukker Senden, onder een uitdruklijk Beding, dat die het selve alléén aan hem Lenen, en niet Eer uit mijn Naam sou Vereren; voor dat ik
Sag,

Sag, dat hy, door een goed Uittrekzel daar van; in zijn Boeksaal, te geven, sig het selve had Waardig gemaakt. Ik sou my van Hem so niet laten Snuiten nog Dotten. Ook sou hy dan Selv wel wat beter Oppassen; en voor al sig Ondhouden, van enig Boek smaadlijk te Veragten.

§. 83. Ik Vermelde het doe Agter de Uittrekzels; luttel ¹ Denkende, seid hy, dat de Maker my sonde ² Dwingen, hem een Jaar daar na Beter Op te schikken. Hy bekend dan selv, dat hy my Doe al heeft Oppeschikt; maar Nu nog Beter. So Handeld de Man ook med Boeken, die hem Vereerd worden: een overvloedig Bewijs van zijn Dankbaarheid. Wat sou hy dan niet wel med Andere doen?

Ik laat het alle Onzijdigen Oordelen, ja Rabus selv, so hy maar na zijn Gemoed wil gaan; of het ook een Boeksaal-schrijver Past? imand tot zijn Veragting, in de Boeksaal, Op te schikken: gelijk ook, of dat over Een komt med zijn eigen Belovte? waar door

1. De Man Behaagd sig so seer in dit Luttel, dat hy naaulijks om *Weinig* Denkt; hoewel het Bastaard-Engelz is: want de Engelen, daar sy Schrijven *Little*, Lesen *Littel*.

2. Sulck een moje Staart aan sou maakt het Swierig.

door hy sig so plegtlyk Verpligt en Verbonden heeft, om, sonder *Eenfzijdigheid*, alleen te Seggen, wat de *Schrijvers Seggen*. Sie hier boven. §. 3.

Schikt de Man dan My, of *schikt* hy hem Selve hier door Op? Daar hy hem selve hier openlyk Bekend maakt, als Sulk een, die niet alleen geen Uittrekzels geeft, so als 't Behoord; maar die ook ver Buiten sijn aangenomen Leest springt: dewijl hy sig niet alleen niet Speend van sijn Oordeel te Vellen, over dat geen, waar van hy den Inhoud alleen Verhalen, en al het Oordeel daar over sijn Leser t' eenmaal Overlaten moet; maar ook so veragtyk Beguighd, dat hy nog Laken nog Prijfen mag. Waar door hy Sonklar Toond, dat hy niet Bequaam is, om *Boeksalen* te Schrijven.

Med wat Waarheid kan hy Seggen? dat de *Maker* hem hier toe *Gedwongen* heeft. Wie kan hem Perzen of *Dwingen*? sijn *Boeksaal*, waar van Hy alleen Meester is, med so veel Quaadsprekende Buitensporigheden te Ondzieren. Is 't? om dat ik hem, in 't *Voorberigt* van mijn *Troost-en Inwijng-Reden*, sijn *Misdoen* heb *Aangewesen*. Hoe! mag de Man van een Ander al Seggen, wat hy Wil? sonder dat het imand Vrij staat, hem daar over med Reden te

Begroeten. Is dat den Inhoud van zijn Voorregts-brieven? dan Beken ik geern, dat ik my Misgrepen heb, in hem *zijn Misdoen Aan te wijzen*; dien ik als een ander Onfeilbaar Paus had moeten Eren.

§. 84. Hy *Vermelde* doe mijn Boek, maar *med dit Byvoegzel*, seid hy; 't *Geen dese Schrijver, in zijn Voorreden, was de Noordnidsche Taal Spreekt, gaat by my ganz niet Door.* Dit deed hy, in die Tijd, alleen om, door dese zijn Veragting, my so wat Op te tojen; gelijk wy dat, uit zijn eigen Getuignis, hebben Gehoord.

Men kan Sien, voegd hy daar By, *dat ik niet van Sin was, des Mans boven geseide Ongerijmdheden Aan te wijzen; maar Dit alleen, dat by my tot geen Toestemmer konde hebben.* Men kan hier ook ligt Bemerken, dat de Man doe alleen de *Voorreden*, en niet het *Boek* selv heeft Gelesen; gelijk hy Meermaal niet anders Doen kan; dewijl het voor Een Menz alleen Onmooglijk is, Al de gedurig uitkomende Boeken te Lesen, ik laat staan, de selve Uit te trekken. Hy sou anders sekerlijk zijn *Lefer*

1. Wat bot Onverstand is dit! Weet hy dan niet? dat men van *Kan*, alleen *Kon* maken mag, in de Onvolmaakte Tijd, en niet *Konde*, of het moest in de Tegenwoordige Tijd *Ken* sijn.

fer Doe al, daar hy dog Uit was, om my veragttijk *Op te schikken*, dese sijn wanwijse Aanmerkingen daar over hebben Toege- diend.

Nu Hoor ik hem hier wel Schreeuwen van *Ongerijmdheden*, als of hy die nu uit mijn *Boek* had *Aangewesen*; maar ik kan Verklaren, dat ik die nog niet *Aangewesen* heb *Gesien*: of hy moest sijn eigen *Ongerijmdheden* Menen, die overal so klaar Doorschijnen, dat sy haar selve genoegsaam *Aanwiffen*.

Is 't ook Mooglijk! hoe kan de Man hem selve so t' elkens Vergeten; en tegen sijn *Plicht* Vergrijpen? Weet hy dan niet? dat het, als Boeksaal-schrijver, sijn Werk niet is, de *Ongerijmdheden* van enig Boek *Aan te wiffen*; maar alleen te Vertellen, wat daar in word Verhandeld, sonder Iet daar van vorder te Seggen of te Oordelen. Al wat by Hem, die grote Rijmer, *Ongerijmd* is, sal juist by Andere, die wat Rijper van Verstand, en sonder alle Vooroordeel sijn, so *Ongerijmd* niet wesen. En daarom moet hy sijn Boeksaal-lesers haar eigen Oordeel Vrijlaten; en dat nooit soeken te Schoejen na de Leest van sijn so seer Verdorven Oordeel.

Dat hy doe *alleen van Sin was Aan te wiffen*, dat ik hem tot geen *Toestemmer* kan heb-

hebben, in 't geen ik van de *Neerduidse Taal*, in mijn *Voorreden*, Spreek; is dat niet wat Raars? Even als of daar so Veel aan Gelegen was, dat men hem tot een *Toestemmer* had, in zijn Saken. Wat of de Man sig selve al Inbeeld! Wat leit 'er My of Andere aan Gelegen? of wy hem tot een *Toestemmer* hebben, of niet. Wie heeft hem ooit om zijn *Toestemming*, als of hy Alwijs en Onseilbaar was, Aangeweest, en daar na Gevraagd? Waarlijk! hy moet Wannen, dat hy Meer dan de Paus van *Romen* selv is; daar hy niet alleen Godgeleerde Saken, maar ook andere Dingen als van zijn *Toestemming* wil doen Afhangen.

§. 85. Waarom dog kon ik hem tot geen *Toestemmer* hebben? Om dat Ik, *sulken Worm*, *Dommekrachtlijk tegen de meest op Reden steunende Spelling van alle Neerduidse Taalgeleerden Aanging*; en de beste Schrijvers Verdwaasd durvde Noemen: te Meer, om dat hy Gewoon is, byna Gehelijk de Spelling van *Alle*¹ de vermaarde Mannen; die ik, de *Plompert*², wil Meesteren, in zijn Schrivten Na te volgen.

Dat

1. Wat doet de *Horrentotse Staart* aan *Al*?
2. Hoe! is de Man nog so *Plomp* van *Aard*? dat hy niet Weet, dat het *Plompaard* wesen moet.

Dat 's eerst Ernst! Maar 't is my Leed, dat ik dese *Klugt-man* so dikmaal in 't Aangefigt moet Werpen; dat hy feer Ongelukkig in 't Waarfeggen is. Ik kan niet wel Denken, dat hy felv Meend Waar te fijn, 't geen hy hier Uitwerpt. Hoe kan hy med Waarheid Seggen?

1. dat ik *Dommekrachtlijk* hier in te Werk ga; daar ik Reden geev van mijn Doen: die *Rabus* nooit, ook niet door al fijn Lasterende *Dommekracht*, kan nog fal Wegnemen.
2. dat ik *tegen de meest op Reden fteunende Spelling Aanga*. Wat Bewijs heevt hy hier van? Dan moest hy Tonen, dat mijn *Spelling tegen de Reden* felv Aanloopt: 't welk hy nooit Bewijsen fal.
3. dat ik my Kant *tegen de Spelling van Alle Neerduidse Taalgeleerden*. Daar ik hier Voor al heb Aangetoond, en hier Na nog vorder fal doen Blijken; dat de deftigfte *Noerduidse Taalgeleerden*, in Veel dingen, med my Overeenkomen.
4. dat ik, *falk een Worm, de beste Schrijvers Verdwaasd durv Noemen*. Daar ik fo niet Spreek van haar Alle, nog van haar Schrijvftijl of Spelling in 't gemeen; maar alleen van Sommige, en dat Opfigtlijk: om dat fy, fonder Reden,

den, de Klinkletters, in de een of de ander Lettergreep der Woorden, onnodig Verdubbelen; om daar med Aan te tonen, Waar men de selve, in 't Uitspreken, med sijn Stem meest Drukken moet. 't Welk hy my in Al de beste Schrijvers niet sal Tonen: nog in Hoofds Henrick de Groot, in 12. nog in Brands Historie der Reformatie, nog in Ondaans Roomze Mogendheid, nog in sijn eige Boeksalen. Gelijk §. 27. van ons al is Aangewesen. So dat ik niet Weet, hoe de Man so Onbeschaamd en Verdwansd is, dat hy dit hier weer Ophaald.

En daarom kan Nimand, sonder de Waarheid te Krenken, dit so Duiden; als of ik dat ook van haer Alle so Onbedagthijk had Uitgeworpen. Indien de Man hier by Blijven wil, dat ik dit, sonder Reden, van Sommige, med seker Opsigt, heb Geseid; moet hy eerst mijn daar bygebragte Redenen om Ver Stoten, eer hy my dat sal doen Geloven.

Al ben ik hier so een veragte Worm, in sijn Ogen, ik sal hem med Reden nog so Wortelen en Knagen, dat hy van Hert-wee niet sal Weten sig te Bergen.

§. dat hy Gewoon is, bynne Gehelyk de Spelling

ding van *Al de vermaarde Mannen*, die ik *Plompaard wil Meesteren*, in zijn *Schrijven Na te volgen*. Elk een kan hem hier in van Onwaarheid haast Overtuigen; die zijn gedrogtelijke *Spelling* med die *van Al de vermaarde Mannen* maar wil Vergelijken. Terstond sal hy ook Bevinden, dat die Mannen veel Woorden med my Inkorten; welke *Rabus*, na zijn *Plompheid*, Langdradig Uitsquijld.

Hy Belijd hier selv, dat hy haar *Spelling* alleen *Byna geheelijk Navolgd*: niet dan in Alles. So moet hy selv Bekenren, dat hy daar in ook van haar Afwijkt. Waarom moet Ik dan aan haar *Spelling* meer Gebonden sijn; dan hy sig selve daar aan Bind? Laat hy dan niet alleen My, maar ook hem selve Beschuldigen, als een *Plompaard*, die haar *Spelling wil Meesteren*.

§. 86. Daar op Klaagd hy over my, med dese Woorden: *Hoe seer mijn Eenvoudig Geseg dien Waanwijfen egter Mishagd heeft; Blijke uit de Voorreden van sijn gemelde Troosters Inwijsing-Reden; dien 'hy, tot een smaak-*
I 4 *lijke*

1. Dit 's ook wel een *Eenvoudig Geseg*: wat Wijs Man Praat ooit van *dien Reden*? want daar *Reden* is van 't Vrouwlijk geslagt, hoe kan daar op
Pas.

lijke *Mildkitling van alle kundige Lesers, voor Twee Maanden in 't Licht* gav.

Wel is Waar, dat het was een *Eenvoudig Geseg*: so *Eenvoudig* als 't Wesen kon, sonder med de minste Reden Bekleed te sijn; dat van de *Eenvoudigste* wel sou konnen Voordkomen, al was hy so *Waarwijs* niet, als *Rabus* is.

Wil hy anders sijn *Eenvoudig Geseg* so hebben Opgevat, dat hy niet Veel had geseid, dat 's ook Waar; maar hy had evenwel Meer geseid, dan hem Betaamde. 't Is hem, als Boekfaal-Schrijver, niet Geoorlovd ook maar so Weinig te Seggen, tot Nadeel van enig Schrijver. En dat Weet hy selv ook wel. Hy mag 'er sig op een ander Tijd voor Wagten. Dit Weinige was evenwel so Veel, dat Ik en Andere med my wel konden Ruiken en Begrijpen, dat hy my daar door een Dwerzsteek Toeduwde: gelijk hy Selv hier nu Genoodsaakt word te Belijden, dat hy het med dit Oogmerk hevt Gedaan; om my so wat Veragtlijk *Op te Schikken*. Hoe kan hy dan sijn *Geseg* voor so *Eenvoudig* willen Aangesien hebben?

Pasen *dien*? dat alleen is van 't Manlijk geslagt. Gelijk §. 69. van ons is Aangewesen. Moet dese sijn Wanwijse Taal geen *smaaklijke Mildkitling* Verwekken, in *Alle kundige Lesers*?

ben? daar, na zijn eigen Bekendnis, so scherp een Angel in steekt.

Geen Wonder dan, dat dit my *Mishaagd* heeft; ook in so Ver, dat ik mijn *Mishagen* daar over, so aan Hem als aan de Weerld, heb doen *Blijken*. Wilde hy geen Goed van mijn Boek Getuigen; hy moest'er ook geen Quaad van hebben Geseid. Dan sou nog kon ik het niet Qualijk hebben Genomen: dewijl hy My dan, en ook mijn Schrivten, in haar Waarde sou hebben Gelaten.

§. 87. Ook Doopt hy mijn *Troost-en In-Bl. 78. wijng-Reden*, med de Naam van *Twe Redenlose Redenen*: hoewel die med veel *Redenen* zijn Doorvlogten. Ik wilgeern Bekenzen, dat ik niet kan Bevroeden, hoe het Mooglijk is, dat de Man tot dese *Redenloosheid* komt te Vervallen; dat hy sig niet Schaamd dese mijn *Redenen*, waar in de Verstandigen haar Genoegen Betuigen, voor al de Weerld als *Redenloos* te Verklaren.

So *Rabus* dit zijn wanwijs Oordeel, na zijn beste Kennis, Uit; wil ik het aan 't Oordeel van de Lesers der gemelde *Redenen* laten, of de Man waarlijk niet iste Beklagen, dat zijn doorlugtig Oordeel so Krankfinnig is geworden: en of het ook niet Tijd sou zijn, dat men tot *Amsteldam* na een Plaats voor hem Omsag, in het Huis,

voor welk, med vergulde Letters, Geschreven staat :

*Die med Krankfinnigheid zijn Begaavd;
Worden hier Gespijsd ende Gelaavd.*

Maar indien hy anders, tegen zijn beter Weten, dese bedroevde Taal Uitlapt; is hy nog Meer te Beklagen: om dat hy dan so schriklijk een Bitterheid en *Reidenlofe* Boosheid in hem laat Uitschitteren; waer door hy de bekende Waarheid en overtuigende Reden Quetsende, med een afgebrand Geweten, Dommekragtlijk soekt te Lasteren.

Allerbest is de Man, so van 't Een als van 't Ander, te Redden; wanneer men sig maar te Binnen brengt, dat hy hier voor Gek Speeld: en by Gevolg, dat dit zijn *Redentoois* Seggen, als van een Gek gesproken, alleen moet worden Opgevat. So blijft de Man nog in zijn Eer Bewaard.

§. 88. *In dese mijn Redenen* Veragt hy mijn *Taal*, en *Stijl*, en *Spelling*; en Seid daar van, dat ik *daar in* nog *Onwijslijker*

te

1. Hoe kan de Man so *Onwijslijk te Werk gaan?* dat hy van *Onwijs*, *Onwijslijk*, en lo *Onwijslijker* maakt; daar het moet zijn *Onwijslijk* en *Onwijslijker*.

2. Hier

te Werk ga, als ² in de *Wijzen* ³ van Oosten. Hoe kan dese Alwijse so Onnosfel en Onwijslijk Prater! De man is mischien Verstoord, dat ik daar de Godslasterlijke Gedagten van de Engelze *Spencer*, dat Liev Troetel-Kind van *Rabus*, (zie *Boek f. van Sept. en Oct. 1696. p. 237.*) ovet den *Tabernakel* van *Mofes*, en den *Tempel* van *Salomo*, op Gods Order geboud, uit de H. Schrivt Ondermijn: en daar Bewijs, dat de Heer, in 't Ordeneren van de selve, sig so alleen niet kan Geschikt hebben, na de Swier van de Heidenze Godsdienst; en na de Genegeheid van sijn Volk.

Om evenwel dit sijn Seggen te Bevestigen, brengt hy dese 3. Staalties voor den Dag; uit *Pag. 24. en 25.*

1. Dat ik van *Bekeren Præat*, in plaats van *Bökeeren*. 't Is so Schoolmeesteragtig, imands Spelling te Berispen, sonder Reden daar van te Geven. Wat *Onwijsheid* dog Sit hier in? Wat Behoev ik in de middelste Lettergreep een *dubbelde* te Gebruiken? daar ik het med een enkel e Doen kan.

WA

2. Hier hebt gy weer sijn weergalose *Wijshheid*; die hem *als*, voor *dan*, doet Setten.

3. Is dat niet *Wijs*? dat hy *Wijzen* med een x Schrijvt, daar hy pas te voorn *Onwijslijker* med een s heeft.

Wil hy Seggen ? dat het Nodig is , op dat men Weten mag ; dat dit Woord niet op de Eerste Lettergreep , in't Uitspreken , moet worden Gedrukt ; wanneer het een ganz Andere , en Qua Sin fou krijgen : daar op Andwoord ik , dat dan de Eerste Lettergreep noodfaaklijk een dubbelde *ee* moest hebben ; en dat'er dan moest Staan *Bekeeren* , om het uit de Letters felv te kunnen Onderscheiden van *Bekeeren*.

Daar imand het Woord *Bekeren* alleen ergens Voorkomt , sonder dat hem , door 't Verdubbelen der Klinkletters , word Aangewesen , op welke Lettergreep hy dat Drukken moet ; 't is Seker , dat hy het selve , med fijn Stem , fo wel op de Eerste als Tweede Lettergreep , fal kunnen en mogen Drukken. Dog fo dit hem in een t' Samenhang med andere Woorden Voorkomt , fal hy het aanftonds uit de Sin felv kunnen Onderkennen en Weten. So dat ik niet kan Sien , waar toe het Verdubbelen van dese Klinkletters , in dit Woord , fou Dienen ; of het moest fijn voor Kinderen , en voor fijn Schooljongens , die de Sin der Woorden nog niet wel kunnen Onderscheiden.

Kan de Man , in de *Latijnze* Taal , daar men geen Klinkletters Verdubbeld , als hem het Woord *Leporis* , van *Lepus* , een *Haas* , en *Leporis* , van *Lepor* of *Lepos* , *Aange-*
naam-

naamheid; of het Woord *Párerere*, *Baren*, en *Parére*, *Gehoorsamen*, ergens Voorkomt, dat, na de Verscheidenheid der Beduidnis, of op de Eerste of op de Twede Lettergreep moet worden Gedrukt, uit de Sin selv Af-nemen, waar de Drukking moet geschieden: waarom kan hy dit dan ook, in Onse Taal, sonder 't Verdubbelen der Klinkletters, niet bequaamlijk Onderscheiden?

§. 89. Wil hy geen Genoegen Schep-pen, in dese bygebragte Redenen; ik sal hem dan dese mijn *Onwijsheid* uit *Hoofd*, *Brand*, *Ondaan*, en sijn eige *Boeksalen*, soeken Wijs te maken, en voor Goed doen Opnemen.

Waarom mag ik van *Bekeer* geen *Bekexen* maken? Daar *Hoofd*, in sijn *Henr. de Groot*, in 12. niet alleen van *Bekeer*, *Beherende*; p. 245. maar ook van *Keer*, *Keren*; p. 204. 302. 305. 415. van *Wederkeer*, *Wederkeren*; p. 232. Schrijvt. Daar ook *Brand*, in sijn *Histor. der Reform.* i. d. niet alleen heevt *Legeren*, *Belegerende*; p. 119. en van *Beueel*, *Bevelen*; p. 138. maar ook van *Keer*, *Keren*, p. 119. en *Kerende*; 2. d. p. 141. van *Omkeer*, *Omkerende*; i. d. p. 195. Daar *Ondaan* selv, in sijn *Roomze Mogendh.* heevt van *Regeer*, *Regeren*; p. 176. van *Begeer*, *Begeren*; p. 180. van *Sweer*, *Sweren*; en van *Besweer*, *Beswexen*: p. 184. van *Beweer*, *Beweren*; p. 192. van *Re-*
de-

deneer, Redonaren: p. 202. Ja! daar *Rabus* selv ook heeft, in zijn *Boekf.* van *Jul.* en *Aug.* 1695. in 't Voorgedigt, van *Braveer*, *Braveren*: p. 4. In die van *Sept.* en *Oct.* 1696. van *Beweer*, *Beweren*; p. 239. ook p. 13. van *Jul.* en *Aug.* 1697. van *Beveel*, *Bevelen*; p. 243. ook p. 13. van *Mei* en *Jun.* 1697. In die van *Mei* en *Jun.* 1697. van *Redeneer*, *Redeneren*; p. 486. van *Waardeer*, *Waardenen*; p. 488. ook p. 25. van *Jul.* en *Aug.* 1697. van *Begeer*, *Begerende*; p. 393. en *Begeren*: p. 421. en 519. In die van *Jul.* en *Aug.* 1697. van *Bombardeer*, *Bombarderen*: p. 52.

Hy kan my hier niet *Dwerzbomen*, med te Seggen, dat het med het Woord *Bekeren* geheel anders is gelegen: dewijl dat een ganz andere Beduidnis heeft, als men 't op de Eerste, dan dat men 't op de Twede Lettergreep, Drukt. Want daar tegen Set ik, dat men diergelijke Woorden ook wel by *Hoofd* en by *Brand*, so vind Geschreven, dat sy uit de Letters selv niet sijn te Onderscheiden, in welke Sin sy moeten worden Genomen.

So Lees ik, in *Hoofds* Opdragt van sijn *Henr. de Groot*, in 12. p. 1. *Bedelaar*; en p. 7. *Beteren*: so ook in *Brands Histor. der Reform.* i. d. p. 297. *Bedelaars*, gelijk hy daar ook heeft *Bedelsak*, *Bedelnapje*, en *Bedeltas*: en p. 300. *Beteren*, gelijk ook in sijn

Op-

Opdragt, p. 5. en in zijn Voorreden, p. 8. Twemaal. Daar men nogtans dese Woorden *Bedelaar* of *Bedelaars*, en *Beteren*, niet alloen op de Eerste, maar ook op de Tweede Lettergreep, Drukken kan; wanneer sy een ganz andere Sin hebben: welk uit de nevens staande Woorden is te Onderkennen.

Van nog meer Klem is 't, dat *Hoofd*, in zijn *Heur. de Groot*, in 12. selv ook Schrijft *Bekeringe*: p. 219. en 233. sonder dat hy, door 't Verdubbelen van de *e*, Toond, dat men dat Woord juist op de Tweede, en niet op de Eerste Lettergreep, in 't Uitspreken, Drukken moet: maar laat het Elk een uit de Sin selv Oordelen.

Is 't *Onwijsheid* in *My*, dat ik van *Bekeren* Praat, in plaats van *Bekeeren*; gelijk de *Wanwijse Rabus* dat so Schat: moet het ook voor *Onwijsheid* in *Hoofd* en *Brand* worden Gerekend; dat sy in plaats van *Bedelaar*, of *Bedelaars*, en van *Beteren*, gelijk ook van *Bekeringe*, Praten van *Bedelaaren* *Bedelaars*, van *Beteren*, en *Bekeringe*: daar men die Woorden ook sou kunnen Lesen *Bedeelaar*, en *Bedeelaars*, *Beteeren*, en *Bekeringe*.

§. 90. 2. 't Ander Staaltie van mijn *Onwijsheid* is, dat ik *Niewerwetse Woorden Kind*. Indien dit Waar was: dat sou'leen
On-

Onvergeevlijke Misdaad zijn : hoewel *Hoofd*, en meer Andere, ja ! *Rabus* selv dat dikmaal niet Ondsien te doen.

Gelijk als; seid hy. Dat's eerst een Onvergelijklijke Welsprekendheid ! *Gelijk*, of *Als*, was alleen Genoeg : maar so een onbekrompen Hoofdsom van allerlei Woorden Besit de Man, in sijn Kruin, dat, als hy sijn Welsprekendheid wil Opdoen en Uitsorten, de Woorden hem so Overvloedig komen Toe te schieten, dat hy'er ons dikmaal Drie of Vier voor Een ten beste geeft. Hier mogen wy sijn Woorden wel op hem selv Toepassen : *Ei ! Leerd dog, Hollanders ! dese kostlijke Stijl Navolgen. Gelijk als, dat is seer Welsprekend.*

Om nu te Bewijsen, dat ik *Niewerwets* Woorden *Vind*, Weet hy'er maar Een voor den Dag te halen. *Gelijk als*, de Heer onse God is Nu nog een God, die alle Dag **TOORND**, *welk laatste Woord Toornd hy, als een Edel gesteent, med andere Letters*, seid hy, *heeft laten Printen*. Hier laat hy weer so Groot een Onnosselheid, Boosaardigheid immers Hoop ik niet dat het is, Uitschijnen, dat ik selv Deernis krijg med hem. Hoe kan hy dit Woord *Toornd*, als een *Niewerwets Woord* door my *Uitgevonden*, op mijn Rekening setten ? daar dat Woord al Lang, eer Hy en Ik
in

in de Weerld waren , van Andere is Gebruikt.

Sou de Man niet Gewoon sijn , de *Bibel* te Lesen? of doet hy dat alleen in de *Hottentotse* , *Turkze* , *Arabize* , *Hebreze* , *Griekze* en *Latijnze* Talen ? Dit Woord *Toorn* of *Toornen* kon hem anders so Vremd niet Voorkomen ; daar 't selve in onse Neerduidse Overfetting wel Agtmaal word gevonden. Kan hy dit niet Geloven ; hy mag dese Plaatsen eens Nasien. Esr. 9 : 14. Psal. 2 : 12. 7 : 12. 79 : 5. en 85 : 6. Pred. 5 : 5. en 7 : 9. Esai. 54 : 9.

Had hy dit Geweten , hy sou sig , buiten Twijfel , Gewagt hebben van hier med te Spotten ; dat ik het *Woord Toorn* med *andere Letters heb laten Printen*. Niet so seer , om dat het is een Schrivtuurlijk Woord ; als wel , om dat ik daar med wilde Spelen op 't Woord *Toorn* , 't geen in mijn verhandelde Woorden Voorquam.

§. 91. 3. 't Derde Staaltie van mijn *Onwijsheid* steld hy hier in ; dat ik daar ook *Babbel* , als een Kind , dat men Leerd Spreken ; of als een *Wollewever* ' uit *Walz Vlaanderen* , die pas een *Maand* in *Holland* heeft *Gewoond*.

K

Om

1. *Wolwever* behoefd so *Langdradig* niet *Uitgerekt*.

Om dit te Bewaarheden , laat hy fig vorder in dese Woorden Uit : *want wat Taal is dat ? Hoe Verschriklijk komt ons sijn ondstoken Verbolgenheid Voor ! in dese tegenwoordige Swaar een Oorlog.* Hy Besluit het hier med : *Ik Vrage ¹ nog eens ; wat Waal Spreekt Krommer , als ² in dese tegenwoordige Swaar een Oorlog ?*

Wie sou niet Denken ? dat de Man al vrij grote Reden had , om hier over so tegen my Uit te varen ; maar Elk een sal fig moeten Verwonderen , over dese sijn so schaamtloos een Onbeschaamdheid , en so vuil een Lastertaal : wanneer hy sal hebben Gesien , dat niet alleen *Hoofd* meermaal , maar ook *Rabus* selv So Spreekt.

So Vinden wy by *Hoofd* , in sijn *Heur. de Groot* , in 12. so *Lastertlijk een Voorne- men* ; p. 235. so *Ongelyk een Getal* , en so *Magtig een Menigte* ; p. 244. so *Groot een Verloop* ; p. 246. so *Groot een Grouwtykheid* ; p. 298. so *Onwis een Uitkomst* ; p. 299. *sulk een Onrust* , hoe *Wankelbaar een Ding* , en so *Wigtig een Saak* ; p. 306. *sodanig een Aard* ;

1. *Vraag* moet het sijn , sonder *Hottentotse* Staart : want anders moest men in de 2. en 3. *Petloos* ook Seggen : *gy Vraget , hy Vraget.*

2. Is dat niet *Krpm* ? dat hy gedurig als voor *dan Set*

Aard; p. 308. *so Groot een Ervnis*; p. 386. *Sulk een Ondsteldnis*, en *sodanig een Verslagenheid*; p. 417. ens.

Rabus selv Schrijvt, in zijn *Boeksaal* van *Nov. en Dec. 1692.* p. 474. *so Groot een Zegen.* In die van *Maart en Apr. 1693.* in 't *Voorgedigt* aan den *Leser*, *so Slegt een Waarde.* In die van *Jan. en Febr. 1696.* p. 147. *so Groot een Ramp.* En in die van *Jul. en Aug. 1697.* p. 34. *so Groot een Weldaad.*

Ook behoord hy te Weten, dat men *Daaglijks so Spreekt*, als men *Seid*: *Goed een Dag*, *Goed een Nagt.* En, gelijk men so wel *Seggen* kan, *geheel de Weerld door*, als *door de gehele Weerld*; *soo Groot een Saak*, als *sulk een Grote Saak*, dat men ook so wel *Seggen* mag, *desse swaar een Oorlog*, als *desen swaren Oorlog.*

Wat *Dükt* u? *Taalkenners!* dat *Rabus* hier over so tegen my *Uitvalt.* Wat mag *Hoofd*, die dit *Aanhoord*, wel *Denken?* Med het selvde *Regt* sou men immers *Hoofd*, ja! *Rabus* selv hier over so kunnen *Uitbranden.* Maar wie sou of van *Hoofd*, of van *Rabus*, in dit *Geval*, durven *Seggen?* dat hy *Babbeld* als een *Kind*, dat men *Lêerd Spreken*; of als een *Wolwever uit Walz Vlaanderen*, die pas een *Maand* in *Holland* heeft *Gewond.* ja! *Roepen* en *Schreeuwen?* wat

Taal is dat! wat Waal Spreekt Krommer! Wy mogen dit dan wel Besluiten, med dit onf Spreekwoord: *Hoe meer Geschreeu, hoe minder Wol.*

§. 92. Dit is Al de *Onwijsheid*, welk hy, uit mijn *Troost- en Inwijng-Reden*, med al de Scherpthe van sijn Verstand, heevt weten Uit te baggeren. Of nu de selve daarom, med enige schijn van Reden, als *Redenlose Redenen*, van hem worden Gebrandmerkt; laat ik aan 't onzijdig Oordeel van Al de gene, die dit mijn Andwoord daar tegen fullen gelieven te Overwegen.

Waar uit dit sijn *Onwijs* Oordeel is Voordgesproten, wijst hy vorder Aan: om dat het my *Gelust* heevt, in mijn *Voorberigt*, de *Boeksaalschrijver sijn Misdoen Aan te wijfen*. Daar leit den Haas. *De Boeksaalschrijver*, een Man van so Hoog een Waardigheid, van fulke doorkneden Herzens, van so Onvergelijklijk een Verstand, van so een Hel-overvliegend Vernuft, van so veel Belesenheid, van so veel Wijsheid en Oordeel, *sijn Misdoen Aan te wijfen*; dat 's waarlijk al een stout Bestaan. Sulck een Verdiend niet minder, dan so Ongenadig door de Spitsroe van sijn Veragting te Lopen, en so Bespotlijk van hem Gehoond te worden.

Dat de Man hier ook weer, op sijn
School-

Schoolmeesters , Aantekend; dat ik *niet Weet* , *waar ik de of den moet Setten* , is hem te Vergeven : dewijl hy nog in die Oli-molen is , daar men Waand , dat ook dit Lidwoordje *de enige Buiging* is Onderworpen. Ik *Weet* seer Wel , dat ik hier niet *den* , maar *de Bocksaalschrijver* moet Seggen. Weet Hy nog niet Beter , hy mag beter Leren.

Ik Schaam my , dat ik dese Grote Schoolmeester , die hier in nog so Onwetend is , als sijn minste Schooljongen , dit hier weer , in een Voorbeeld , onder de Ogen moet werpen.

In 't Eental,

In 't Veeltal,

't 1. Geval, *de.*

't 1. Geval, *de.*

't 2. Geval, *van de, des of der.*

't 2. Geval, *van de, of der.*

't 3. Geval, *aan de.*

't 3. Geval, *aan de.*

't 4. Geval, *tot de.*

't 4. Geval, *tot de.*

't 5. Geval, *ò de.*

't 5. Geval, *ò de.*

't 6. Geval, *van de.*

't 6. Geval, *van de.*

§. 93. Ik had hem , in mijn boven gemelde *Voorberigt Beschuldigd* ; dat hy *in plaats van een Uittrekzel te Maken van mijn Bock, de WIJSEN van OOSTEN, alleen Dit had Believen te Seggen* : 't *Geen dese Schrijver, in sijn Voorreden, van de Neerduidse Taal Spreekt* ; gaat by *My ganz niet Door*. Bl. 79.

Na dat hy hier op heevt Aangemerkt : *Med sulck een gedrogtelijke ' Spelling Mismaake*

K 3

by

1. *Gedrogtlike sou niet Langdradig genoeg sijn.*

by mijne ¹ Woorden. Daar ik niet anders op behoev te Andwoorden; dan dat hy sijn *Mismaakt* en *Gedrogtlijk Oordeel* hier weer Openbaard.

Vraagd hy vorder: *Is 't geen Grote Misdaad?* Ik Andwoord, *Ja*. Hier komt immers dat moje *Ja* Woord wel te Pas. 't Is een *Grote Misdaad*, in een *Boeksaalschrijver*: die, na 't Oordeel van *Rabns* selv, sig moet *Spenen* iet van de *Schrijvers*, tot haar Nadeel, te Seggen of te Oordelen: gelijk dat §. 3. al is Aangewesen. Bysonder is dit een *Grote Misdaad*, daar hy 't, na sijn eigen Bekendnis, alleen heeft gedaan, om my veragtljik *Op te schikken*. Sie §. 83.

Ja! seid hy, *hy heeft nog wat Meer tot mijn Laste* ², *namentlijk* ³ *hy Klaagt* ⁴, *dat ik van vele* ⁵ *Boeken geen Uittreksels Make* ⁶,
die

1. *Mijn* sou niet Staartagtig genoeg wesen.

2. *Last* sou te Rond sijn voor onse Ronde Taal.

3. Dat 's mooi Uitgerekt, voor *Naamlijk*.

4. Hy Weet nog niet, dat hy *Klaagd* moet Schriiven: daar men dog in de Onvolmaakte Tijd *Klaagde* seid.

5. Hier doet sijn Malle ingebeelde Buiging *Veel*, in *Vele* Verlangen.

6. So gedrogtlijk *Mismaakt* hy hier, *ik Maak*. Daar men nog in de 2. nog in de 3. Persoon seggen kan, *gy Maket*, *hy Maket*: hoe kan 't dan in de 1. Persoon sijn, *ik Make*?

die 't beter Waardig sijn, dan een Verhaal van Kromwels Bedrijf¹ en Regering. Dat ik daar over Klaag, is de Waarheid: maar hy Verswijgt de Reden van dese mijn Klacht. Welk is, dat hy van Veel Boeken sijn Oordeel Geevt; daar Hem niet Na Gevraagd word: als of hy Alwijs was, en Al de Wijsheid van Europa Alleen Gepagt had. Ja! als of Hem, als een Onseilbaar Regter, 't Oordeel over Alle Boeken was Gegeven. Daar hy dog maar Scheep komt, alleen om Uittrekzels van Alle Boeken te Maken; gelijk hy Selv Voorgeeft, dat Dat eigenlijk sijn Werk is. Hier moest de Man op Andwoorden, en het Goed maken, waarom hy so veel waardige Boeken Nalaat Uit te trekken; daar toe hy nogtans Verpligt is.

§. 94. Eindelijk², doet hy 'er nog By, Voelt³ hy sig Genoodzaakt⁴ Aan te Wijzen⁵,
K 4 . dat

1. Bedrijf moet hy Schrijven: om dat men in 't Veekal Bedrijven, niet Bedrijsen, heeft.

2. Eindelijk, waarom moet dat so worden Uitgetekt?

3. So de Man sig op de Spelling maar enig-sins Verstond, sou hy Voeld Schrijven: daar men Voelde seid.

4. Ook sou hy dan Genoodsaakt med een s Setten.

5. Gelijk ook Aan te wijzen, med een s: daar hy Selv elders Aanwijst en Aanwees Speld.
Sie

dat ik van *zijn Spelling* seer weinig Kennis of Verstand hebbe ⁶. Daar ik alleen zeg, dat hy, door *zijn al te Voorbarig Oordeel*, over 't geen ik Schryv van de Spelling van onse Neerduidse Taal, my heevt Genoodsaakt te Seggen, dat *Al zijn Boeksalen klaar Aanwysen*, dat *Hy seer Weinig Kennis of Verstand* daar van heevt. So dat ik daar niet Spreek van *Mijn Spelling*, in 't bysonder; maar van de Spelling, in 't gemeen. En dat *Hy daar van seer Weinig Kennis of Verstand* heevt; sal de Weerld, uit dit mijn Verweerschrift, genoegsaam Blijken.

Nog Herhaald hy van my: *en hy Schaamt* ⁷ sig over my, so dikmaal als hy *Leest Omme*, *Toen*, *Hen*, *Hun*, *ens.* Dat ik my over Hem Schaam, so dikmaal my dese en diergelijke Brabbelwoorden, die na geen Neerduids Gelyken, in *zijn Boeksalen*, Voorkomen; heb ik daar niet sonder Reden ge-seid: gelijk 't Vervolg sal Uitwysen.

Hier over Schreud hy my wel, med een
grote

Sie *Boeks.* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 405. 406. Waar kan dan de z in *Aan te wysen* van daan komen?

6. 't Moet ik heb *zijn*: sonder sulck een Lijm-agrige Staart.

7. Hy Weet nog niet, dat *hy Schaamd*; med een d moet worden Gespeld; daar men in de Onvolmaakte Tijd *Schaamde* seid,

grote Onfinnigheid Uit ; maar sonder dat hy enige Grond daar van Toond.

So is men al van Ouds af doorgaans Gewoon te Schreeuwen , en Uit te baren , tegen al Sulke , die enige Oude ingekankerde Misbruiken en Misvattingen willen Bestrafen en zoeken te Verbeteren. 't Schijnt , dat dit het Lot van Alle Waarheid is , dat de selve niet , dan na veel Tegenspreken en Tegenstribling , door de domme Boosheid der Menzen Veroorzaakt , kan Doorbreken en Ingang vinden. So Vast staan de Menzen doorgaans op haar Oude Bevattingen van Saken , dat sy , ook door Reden selv , Beswaarlijk daar van sijn Af te scheuren.

Waarom Denkt de Man niet om 't geen hy Selv hier van heeft Aangetekend ? in de Boeksaal van Maart en April , 1693. p. 179. 180. Daar hy Seid : „ Het is een „ Saak van Overgroot een Arbeid , en Vol „ van Haat en Nijd , de Verouderde Menin- „ gen , die in de Gemoederen der Menzen In- „ geworteld sijn , Tegen te spreken , en de Dwa- „ lingen , die de Langheid van Tijd Bevestigd „ heeft , wortlings Uit te roejen. Waar van „ hy dese Reden geeft : Naamlijk de Menz , „ het hovaardigste Dier , dat de Natuur „ Voordbrengt , laat sig niet geern Ondnemen , „ dat hy of door Overlevering van sijn On- „ ders heeft Ondvangen ; of in de Jongheid

„ van *zijn Meesters Geleerd*; of dat van
 „ *Vele word Toegeftemd*. De meeste Men-
 „ *zen willen liever enkelijk Geloven*, dan de
 „ *Waarheid Onderfoeken*; liever den *Hoop en*
 „ *de Gewoonte Volgen*, dan de *Reden*: Som-
 „ *mige*, om dat *fy het Allerveiligft Agten*,
 „ *niet te Wijken van de Gemene Weg*, en het
 „ *Oordeel der Menigte*; *Andere weer*, om
 „ *dat fy het fig voor Schande en Sonde Reke-*
 „ *nen*; *Af te Leren*, 't geen *fy in de Eerste*
 „ *Jaren hebben Ingefogen*, en de *Gevoelens*
 „ *te Verloghenen*, die *fy Lang een Tijd Ge-*
 „ *koesterd hebben*: hoewel *fy in de andere*
 „ *Gevoelens*, die *fy Togen zijn*, de *Waar-*
 „ *heid*, en *Alles wat tot de Waarheid Ver-*
 „ *eizt word*, ten volken *Aanschouwen*, en
 „ *huns Ondanks* (dat is *Mooi!*) moeten
 „ *Toestemmen*.

§. 95. Hy Verbeeld fig, dat ik my
 voordaan fal moeten Schamen, wanneer my
 Blijken sal, dat elk Hollander, die *zijn Moe-*
derspraak Verstaat, en het Boek de *Wijsen*
 van *Oosten Gelezen*¹ heeft, des *felvs Ma-*
ker, naar² *zijn gewisfen*³, Verklaard voor
 den

1 Gelesen moet het zijn: want daar hy
 selv elders Schrijft Lees, of Leest; hoe kan
 hy dan med Reden hier Gelesen Setten?

2. Hier hebt gy dat moje Naar voor Na weer?

3. Dit is een suiver Hoogduids Woord,
 waar voor wy Neerlanders Geweten seggen.

den *Allerplompften Prater*, die by de *Neerlanders*, in *ettelijke* ¹ *Eenwen*, de *Penne* ² op *Papier Sette* ³.

Wat Dunkt u? Lefer! Heevt de *Matt* fig hier niet *Wakker Uitgesloofd*? Wie moet fig niet *Verwonderen* over zijn *Schendfugtige Onnofelheid*? Ik ben niet eens *Bekommerd*, dat de *Wijfe Weerld* fo *Dwaaslijk* van mijn *Boek* fal *Oordelen*; veel minder, dat my fulks *Blijken fal*: waar uit dog fou my dat *Blijken*? Ja! (laat ik dit *Woord* nog eens *Gebruiken*) ik durv my wel *Verfekeren*, dat *elk Hollander*, die maar op dese mijn *Verandwoording* *Agt* geeft, na zijn *Geweten*, *Rabus*, in dit *Geval* fal moeten *Verklaren voor den Allerplompften Prater* en *Quadspreker*, in *Neerland*.

§. 96. Vorder feid hy: *Hy had Gewaant* ⁴, naar ⁵ 't *ſchijnt*, dat ik van zijn *Grolboek* een *groot*

1. *Etlijke* moet hy *Schrijven*, sonder fulk een *wanſchiklijke Raamrekking*: gelijk hy uit *Hoofd* en *Brand* *Leren* kan. Sie *Hoofds Histor.* p. 713. 714. *Brands Histor.* i. d. p. 616. 617. 622.

2. So is hy *Gewoon*, *Pen* *Langdradig* uit te *Lijmen*.

3. *Setde* moet hy *Setten*, tot een *Teken*, dat het is in de *Onvolmaakte Tijd* *Gesproken*.

4. *Gewaand* moet hy *Schrijven*. Hoe kan hy fo *Onnofel* ſijn? dat hy niet *Weet*; dat dit van *waande*, en niet van *waante* *Afkomt*.

5. Dit *bedroeyde Naar*, dit *Naar*, *Klinkt* my *ge-*

groot Uittrekzel sou hebben Gemaakt; en dan waren we ⁶ beste Maats geweest.

Hoe is de Man so Quaad? Hoe komt hy so Gramstorig? dat hy so Sit en Lold en *Grold* op mijn *Boek*, als een Oud Besje op haar Spinwiel. So'er een *Grolboek* in de Weerld is, 't is de *Boeksaal* van *Rabus*: waar in niet alleen so veel Ollen, ook van eigen Lov, in Voorkomen, dat het hem selve Schaamd; maar waar door ook veel fraje Boeken uit de Handen der Menzen worden Gesmeten: dewijl Veel med dese dwase Inbeelding Beswangerd gaan, als of sy Al de Wijsheid en 't Merg der Boeken, in de *Boeksaal*, konden Vinden; daar sy dikmaal niet, dan een seer schralen Akker ons daar van Vertoond.

Hadden mijn WIJSEN van OOSTEN maar so Wijs geweest, dat sy *Goud*, al was'er juist geen *Wierook*, nog *Myrh* by, voor *Rabus*, die so veel Werk daar van Maakt, med haar hadden Gebragt; dan waren wy sekerlijk beste Maats geweest. Ge-
lijk dat, uit sijn *Boeksaal* van *Nov.* en *Dec.*

1694.

gedurig so *Naar* in de Oren, dat ik het niet Voor-
by kan, sonder te Uiten, dat het *Na* moet we-
sen.

6. 't Is Kinderwerk, gedurig van *we*, voor *wy*,
te Praten.

1694. genoeg te Sien is ; daar hy p. 489. Sprekende van de Goudsoekers en Goudmakers , sig in dese Taal laat Horen : *ik Wilde wel , dat ik'er Een van was ; en ik gav het Uittrekzel maken dese Dag de Schop.* Waar uit wy ligt kunnen Afnemen , dat dan ook mijn Boek geen *Grolboek* sou sijn geweest : dan sou hy wel knaphandig een Groot en Zierlijk Uittrekzel daar van aan de Weerld hebben Gegeven.

Of had ik anders de Man aan de *Leidsendam* eens Lekkerties Ondhaald ; of ten minste een Nedrig Verfoek , 't sij by Mond 't sij by Geschrivt , aan hem Gedaan , om in sijn kostlijke *Boeksaal* een Plaatsje te mogen Vinden : gelijk sommige Schrijvers haar selve so ver Vernederen , voor sijn Doorlugtigheid : dan sou hy mijn *Boek* so niet *Ver-grold* hebben ; maar nog wel een Uittrekzeltie voor my ten Beste hebben gehad.

Wat ben ik ook Dom en Onverstandig geweest ! so het anders geen Steilorigheid Hieten mag ; dat ik ook in die Tijd *Rabus* , nog sijn *Boeksaal* , niet so veel Waardig heb Gekeurd. Maar daar Lag my nog aan Hem , nog aan al sijn Uittrekken , so veel Gelegen. 't Welk ik genoegsaam aan mijn Drukker Betuigde , doe hy my Vermaande , dat ik aan Hem , om in sijn *Boeksaal* med Lov Vermeld te worden , een Boek diende te

Ver-

Vereren : wanneer ik hem daar op Andwoorde , dat het my geen Boek Waardig was, nog ook Veel kon Schelen , of ik in de *Boeksaal* wierd Vermeld, of niet; maar so hy daar enig Voordeel voor-hem selve in Sag, dat hy het Selv kon doen. Waar van ik hem , tot sijn Gerustheid , wel een behoorlijke *Adtestatie* , voor *Notaris* en Gezuigen , sou konnen Oversenden.

§. 97. Ook Plakt hy hier nog by , dat hy *Liever in Tien Uittrekzels vanden Weerldwysen Kromwel; als 1. Eens van den Taal- onwysen Leidsendanzen Prediker wilde Gewagen.*

Dese *Klugtige Rabus* moet wel *Kromwels* Gelind sijn ; dat hy Hem alleen med *Tien* so kostlijke *Uittrekzels* Vereerd. 't Is al voor een grote en bysondere Weldaad te houden , 't geen aan *Kromwel* hier Gebeurd : maar door sijn *Weerldwijsheid* is de Man hier toe Verrukt en Vervoerd geworden.

Waarom het ook so Wonder niet is; dat hy, die meer Vermaak schijnt te Schep- pen, in de *Wijsheid* van dese *Weerld*, dan in de *Geestlijke* en *Hemelze Wijsheid*; so groot

1. Hier is dat fraai Woordje *Als* weer voor *Dan*. Is't niet Bedroefd? dat sulc een Taalkenner hier geen beter Agt op neemt.

groot een Smaak in mijn Boek niet heeft
Gevonden.

Dat hy my hier, als een *Taalomwifse*,
Uitschreud, sonder enig Bewijs, is niet
buiten zijn Gewoonte. Maar of ik so *Taal-*
omwifse ben, als *Rabus* my hier Uitschilderd;
laat ik de Weerld, uit dit mijn Andwoord-
Schrift, Oordelen. Ik Twijfel niet, of
fy sullen hem Alle, als *de Taal-Omwifse Rot-*
terdamze Schoolmeester, moeten Begroe-
ten.

§. 98. *Daarom Vraagd hy*, seid hy Vor-
der, *of mijn Geseg een Uittrekzel of Oordeel* Bl. 80;
Geven is? Hem fy rond uit Geandwoord: 't is
Oordeel Geven; en 't Boek was geen Uittrekzel
Waardig. So Ver wilde ik de Man heb-
ben, dat hy dit selv Beleed.

Is 't *Oordeel Geven*? dan moet hy selv
Bekennen, dat hy buiten zijn Bestek gaat,
't welk hem dit Verhinderd: want dat is
hem, als Boekfaal-Schrijver, niet Geoor-
lovd; gelijk wy dat, uit zijn eigen Mond
selv, al hebben Gehoord. §. 93. En daarom
kan 't de Man so qualijk niet Opnemen, dat ik
hem, in mijn *Voorberigt*, dese Vermaning
gav: *Schoemaker! Blijv by uw' Leest; en Gy*
sult Wel doen.

Dit mijn Geseg, Denk ik niet, dat hy
als een Verwijt heeft Opgevat; als of ik
hem daar door had willen Indagtig maken,
dat

dat hy, in zijn Jongheid, "op het *Schoemaken* had gegaan: want, behalven dat ik niet Sien kan, dat sulks hem tot Oneer kan worden Geduid, kan ik hem ten Overvloed Verklaren, dat ik het in die Tijd nog niet heb Geweten; maar eerst heb Gesien, in zijn *Nodige Verantwoording, tegen de Amsteldammers en Haarlemmers*.

Daar hy hier rond uit Seid; 't *Boek was geen Uittrekzel Waardig*: Vraag ik hem nog Eens; of dat niet is *Oordeel Geven*? en of hy daar door niet al weer de gesetde Palen van Boeksaal-Schrijver te Buiten gaat? Nu Seggen tot Seggen komt, moet'er evenwel dit hoog Woord Uit: want so hy had Bekend, dat het *Boek* welen *Uittrekzel Waardig* was, sou hy hem selve niet alleen Openlijk hebben Beschuldigd van Nalatigheid, in zijn aangenomen Pligt; maar ook zijn Onwaardigheid en Onbequaamheid hebben Beleden, om langer *Boeksalen* te Schrijven. Is mijn *Boek* geen *Uittrekzel Waardig*? waarom Verwaardigd hy het dan Nu med dit Uittrekzel? of is dit geen Uittrekzel? Wat doet het dan hier in zijn *Boeksaal*, onder de Uittrekzels? Hoe kan de Man hier so Onnosel Kallen! daar hy nogtans selv Seid, in zijn Rijm voor de *Boeksaal* van *Maart en April, 1693*.

Gem

*Geen Boek is van fo Slegt een Waarde;
't Welk nooit een weinig Aandagts Baarde.*

Sijn dan ook Al de Boeken, van welke hy ons geen Uittrekzels geeft, geen Uittrekzel Waardig? Dit fou schijnen te Volgen. Maar de ware Reden, waarom hy van Veel Boeken geen Uittrekzels maakt, is; om dat het Onmooglijk is voor Een Menz alleen, Alle Boeken Uit te trekken. 't Is geen Een Mans Werk: bysonder niet van Sulk oen, die so veel Tijds Slijt, med de Proeven van de berugte *Wighelroe* overal te Ver-tonen. En daarom moet ik veel eer Den-ken, dat hy, in die Tijd, alleen de Voor-reden van mijn Boek, en niet het Boek selv, heeft Gelesen.

§. 99. Maar laat ons eens Besien, of het wel Waar is, dat mijn *Boek* geen Uittrek-zel Waardig is: daar het, behalven veel Aan-merklijke Saken, ook veel Nieuwe Gedag-ten beheld; die van Andere nog nooit sijn Bedagt of Aangewesen.

Om maar enige Staalties uit de WIJSEN van OOSTEN te Geven.

1. Als ik daar, med veel bondige Rede-nen, tegen 't Algemeen Gevoelen, Waar-schijnlijk maak; dat *de Wijzen van Oosten* geen Heidenen, maar veel eer Joden, of

mers *Jodengenoten* geweest zijn : is dat *geen Uittrekzel Waard?*

2. Als ik daar *Toon*, hoe de *Ster* haar by de 2. Jaren is *Verschenen*, eer *Christus* wierd *Geboorn*, en sy haar *Beduidnis Wis-*
ten : en dat sy die, na sijn *Geboorte*, niet hebben *Verstaan* uit de *Ster* selv, nog uit de *Voorlegging* van *Betelem*, nog uit de 70. *Jaar-weken* van *Daniel*; maar alleen, door *Gods* bysondere *Openbaring* : is dat *geen Uittrekzel Waard?*

3. Als ik daar ook de *Tijd* van haar *Aan-*
komst, binnē *Bethlehem*, niet *Onwaarschijn-*
lijk breng tot de *Laatste Dag* der *Reini-*
ging van *Maxia* : is dat *geen Uittrekzel*
Waard?

4. Als ik daar *Aanwijs*, dat het *Kindje*
Jesus, ook sonder enig *Gevaar*, terwijl *He-*
rodes de *Wijzen* uit *Bethlehem* te *Rug* *Ver-*
wagde, *Openlijk* in *Jerusalē* kon wor-

den *Gebragt*; en den *Heer* in den *Tempel*
worden *Voorgefeld*; en aldaar van *Simēon*
en *Anna* worden *Beleden*; buiten dat *He-*
rodes daar iet van *Wist* : is dat *geen Uittrek-*
zel Waard?

5. Als ik daar de *Plaats* der *Kribbe* van
onse *Jesus*, med veel *Waarschijnlijkheid*,
Stel te sijn de *Algemene* *Verblijv-on* *Ver-*
nagt-plaats, voor de *Doorreisende* *Vremd-*
lingen, binnē *Bethlehem* : is dat *geen Uittrek-*
zel Waard?

6. Als

6. Als ik daar , med veel Redenen , so uit de H. Schrivt als uit *Josephus* genomen , Beweer ; dat de *Joodse Raad* , van *Moses* af tot *Christus* toe , gedurig is Gebleven : is dat *geen Uittrekzel Waard*?

7. Als ik daar ook , tegen 't gemeen Gevoelen , Vast maak ; dat de *Hoogpriester* Altijd is geweest een Lid van de Grote Raad der Joden , ja ! het Hoofd van die Vergaring : is dat *geen Uittrekzel Waard*?

8. Als ik daar uitvoeriglijk Betoon , dat de Leden van dese Vergaring , de *Overpriesters* , eigenlijk sijn geweest de 24. *Priester-Hoofden* ; en de *Schriwtgeleerden des Volkes* eigenlijk enige uit de andere Priesters en Leviten selv ; maar de *Ouderlingen des Volkes* waarlijk enige *Oudsten* in Jaren , alleen uit de andere *Stammen Israels* genomen , dog na de Gevangnis van *Babel* meest uit de Stam van *Juda* : 't welk nog van Nimand so onderscheidenlijk is Aangemerkt. Is dat dan *geen Uittrekzel Waard*?

9. Als ik daar ook Aanwijs , hoe in dese *Ouderlingen* , die meest uit *Juda* waren , nog de *Scepter* nog de *Wetgever van Juda* eigenlijk is *Geweken* : is dat *geen Uittrekzel Waard*?

10. Als ik daar Bewijs , dat de *Vergaarplaats* van het *Sanhedrin* Altijd is geweest en gebleven te *Jerusalem* , in of aan den Tem-

pel, in een seker Vertrek of Saal van de Hoogpriester: is dat geen Uittrekzel Waard?

11. Als ik daar naaukeurighlijk Aanwijs, hoe Herodes Al de Mannen van de Joodsche Raad, Sameas alleen uitgenomen, hebbende Omgebragt, in haar Plaats aanstonds weer een Andere Raad niet alleen heeft Ingesteld, maar ook heeft moeten Instellen: is dat geen Uittrekzel Waard?

12. Als ik daar ook Toon, hoe nog Herodes, nog sijn Soon Archelaus, nog de Roomze Landvoogden na hem, in 't Uittrekken van een Hoogpriester, ooit buiten 't Priesterlijk Geslagt sijn gegaan; tegen 't gemeen Gevoelen: is dat geen Uittrekzel Waard?

13. Als ik daar ook Aantoon, hoe de Raad der Joden, in al dese Tijd, en van Herodes, en van Archelaus, en van de volgende Roomze Landvoogden, meest is Gebleven in haar Wesen, Waarde en Kragt; sonder dat haar enig Regt of Magt, ook om de Doodschuldigen, na haar Wet, med de Dood te Straffen, ooit is Benomen: is dat geen Uittrekzel Waard?

14. Als ik daar dese haar ongeschonden Magt, uit 6. dringende Redenen, onweerspreeklijk Bewijs; en verscheiden kragtich schijnende Tegen-bewijsen, so uit Josephus als uit de H. Schrivt, Wegneem en Ond-

se-

senuw: is dat geen Uittrekzel Waard?

15. Als ik daar ook Aanwijs, waarom de Joden nogtans dese haar Magt omtrent *Jesus* niet Gebruiken, maar hem liever aan *Pilatus* Overgeven; en in wat Sin sy tot hem Seggen: 't Is Ons niet Geoorlovd, Imand te Doden: is dat geen Uittrekzel Waard?

16. Als ik daar Onderzoek, waarom de Oude *Simeon*, *Anna* de Prophetes, en veel Andere, die med haar de Verlossing in *Jerusalem* Verwagtden, nog med de *Wysen* sijn Heengegaan, nog haar daar Na sijn Gevolgd na *Bethlehem*: gelijk ook, waarom sy *Jesus* selv niet sijn Gevolgd na *Nazaret*; doe hy uit den *Tempel*, na dat hy den Heer daar was Voorgefeld, en ook uit *Egypten* daar heen Weerkeerde. Is dat geen Uittrekzel Waard?

§. 100. Sien wy vorder op dat Stuk van mijn Boek, dat de Naam heevt van AL CHRISTI VERSCHIJNINGEN, NA SIJN OPSTANDING; daar fullen ons ook Veel dingen Voorkomen, die van Andere niet sijn Uitgedagt.

1. Wanneer ik daar, niet alleen in een nette *Order* Toon, wanneer *Christus* aan dese en gene is *Verschenen*: maar ook seer Omstandiglijk, en med overtuigende Redenen klaar Bewijs, dat *Christus*, op de Dag van sijn Opstanding, niet aan de *Vrouwen*,

In 't gemeen, doe sy van 't Grav quamen, gelijk, *Matthens* schijnt te seggen, en by de Godgeleerden tot nog toe is Vast gesteld; maar alleen aan *Maria Magdalene* is *Verfchenen*, so als sy van 't Grav Weerkeerde na de Discipelen: gelijk *Johannes* ons dat Verteld. Is dat geen *Uitrekzel Waardig?*

2. Wanneer ik daar ook kragtig Bewijs, uit den Aard van de *Griekze Taal* selv, als *Johannes*, c. 20: 14. van *Maria* Seid: *Ἐστράφη εἰς τὰ ὄπισθεν*, sy Keerde haar *Agerwaarts*; dat sulks niet het enkel *Omkeren* van haar Lighaam, maar haar *Weer te Rugkeren* van 't Grav, na de Vergaring der Discipelen, eigenlijk Uitdrukt: dat van Niemand nog, so veel ik Weet, is Aange-merkt. Is dat dan geen *Uitrekzel Waardig?*

3. Wanneer ik daar Reden geef, waarom *Jesus*, selv op den Avond, na sijn Opstanding, en na 8. Dagen nog eens, in de Vergaring van sijn Discipelen, binnen *Jerusalem*, in *Judea*, sig Vertoond: daar niet alleen de Engelen, door de Vrouwen, de Discipelen hadden doen Aanseggen, dat hy haar *Voorging na Galilea*; maar daar ook *Jesus* selv haar, door *Maria Magdalena*, so Uitdruklijk had Belast, dat sy souden *Heen gaan na Galilea*, om hem *Aldaar te Sien*. Is dat ook geen *Uitrekzel Waardig?*

4. Wan-

4. Wanneer ik daar ook Toon, waarom de *Discipolen*, op dit Gebod, so der Engelen als van *Jesus* selv., aan haar gedaan, niet Aanstonds sijn Vertrokken na *Galilea*; maar nog 8. Dagen lang sijn Gebleven binnen *Jerusalem*, in *Judea*. Is dat ook geen *Uittrekzel Waardig*?

§. 5. Wanneer ik daar nog Aanteken, dat sy ook daar Na, in *Galilea* sijnde Gekomen; Allereerst wel sijn Vertrokken na den *Berg*, daar *Jesus* haar *Bescheiden* had; maar hoe het nogtans is Bygekomen, dat *Jesus* sig nog te voorn aan *Seven* uit haar, aan de *See van Tiberias*, in de *Morgenbond*, Openbaarde. Is dat ook geen *Uittrekzel Waardig*?

6. Wanneer ik daar ook Aanwijs, hoe *Petrus* van die *Tijd* af, op sijn Gebod, hem is *Gevolgd*, en med de andere *Apostelen* gedurig by hem Gebleven, in *Galilea*; daar *Jesus* Daaglijks seer Gemeenszaam med haar heeft Omgegaan: 't welk *Nimand*, uit de *H. Schrift* selv., so Omstandiglijk heeft Getoond. Is dat dan ook al geen *Uittrekzel Waardig*?

§. 101. So mijn *Boek*, dat sulke *Saken*, waar van de meeste *Nieu* en van *Andere* nooit Bedagt sijn, Begrijpt, geen *Uittrekzel Waardig* is; wat *Boek* sal dan, na sijn *Oordeel*, ten *Uittrekzel Waardig* wesen?

Ik laat het de Weerld Vonnisten, of *Rabins*, die hier in so dwaaslijk Oordeel, wel langer de Naam van *Uittrekker Waardig* is: of hy ook wel langer Bequaam is, om *Uittrekzels* te maken, en *Boeksalen* te Schrijven; daar sijn Verstand en Oordeel so jammerlijk Begint te Leuteren: ja! of al sijn *Boeksalen* wel langer Lesens fullen Waardig sijn; daar hy so Groot een Onbequaamheid in sijn Verdoond, om Godgeleerde Saken, na haar Waarde, te Schatten: daar men, by Gevolg, so weinig Vast kan gaan op sijn Oordeel, omtrent de Boeken, welk hy dog niet kan Nalaten te Geven.

Sou het niet Beter voor hem sijn? dat hy in het Toekomende sijn Oordeel, bysonder omtrent Godgeleerde Saken, welke hy niet Verstaat, t' Huis hild: op dat hy sijn Dwaasheid aan al de Weerld niet mogt Openbaar maken. Ook sou hy Wijshijker doen, dat hy nog eens *Tien Uittrekzels van de Weerldwijse Kromwel* maakte; daar hy dog van hem selve Waand, dat hy in de Weerldwijsheid so wel Geslepen is.

§. 102. Aanmerklijk is 't, 't geen hy nog vorder Volgen doet: *Maar dan Vraagt ' hy*
weer,

1. *Vraagd* moet het sijn; om dat men *Vraagde* seid: want men moet de selvde Letters, so veel Mooglijk is, in Al de Tijden der Tijdwoorden Behouden.

weer, *hoe ik daar toe kome* ¹ *te Vervallen, dat ik van Vele* ² *Boeken mijn Oordeel Geve* ³, *daar my immers niet na Gevraagt* ⁴ *word.* Ik kan wel sien; dat de Man deerlijk Verlegen is; in zijn Saak; daar hy so Verward mijn Beschuldigingen tegen hem Ophaald. Hy moet wel Ondhutsd zijn, dat hy de selve dan eens aan 't Eind, dan weer in 't Midden, Aangrijpt.

Hier op *Andwoordende*, seid hy, *men sou den Os van Cyprus kunnen Vragen; wie my Verbied mijn Oordeel te Geven? Of Misgunt* ⁵ *hy my dese Vrijheid?* Te voorn was ik maar een Worm; Nu ben ik al een Os geworden. Sou de Man sig wel wat op de Hervorming van *Ovidius* Verstaan? Indien ik so schielijk

L 5

lijk

1. Kom moet hy Seggen: anders moest het in de 2. en 3. Persoon zijn, *gy Komet, by Komet.*

2. So Mismaakt hy 't Woord *Veel*; om het Veeltal mooglijk Uit te drukken. Sou de Man niet Weten? dat *Veel*, uit hem selve, 't Meertal beduid.

3. So Rekt hy 't Woord *Geve*, tegen den Aard van onse Taal, Langdradig uit; hoewel hy Weet, dat men niet Seggen kan; *gy Gevet, by Gevet.*

4. *Gevraagd* moet hy Schrijven; om dat men *Vraagde* seid.

5. *Misgund* moet hy Setten; om dat men *Misgunde* heeft; in de Onvolmaakte Tijd.

lijk Voordgroei, is 'er Hoop, dat ik wel haast een *Oliphant* sal wesen, aan welk de Menzen nog enig Verstand Toeschrijven. Maar een *Os*; so een Verstandloos Beest! en juist een *Os van Cyprus*; so een Vuil Beest! van welk Verfierd word, dat hy na Menzen-Drek, tot sijn Voedsel, Begerig was: hoewel Andere, die dit wat Versagten willen, so Duiden; dat sijn Begeerte tot Menzen-Drek alleen strekte, om sijn Buikpijn daar door te Genesen.

Als men dese Naam aan een Menz gav, drukte men daar door Uit; dat hy Vuil by de Vuilen, en Ongeleerdlijk by de Ongeleerden Sprak.

Den Os van Cyprus doet my in Gedagten komen nog meer *Ossen*, van welke de Ouden Spraken. Sy Noemden een *Os in de Stad* Sulk een, die, buiten sijn Verdiensten, tot enige hoge Waardigheid was Verheven: daar men dog de *Ossen* niet in de *Stad*, maar op het Land alleen Gebruikte. Sy gaven de Naam van een *Os onder 't Jok* aan Sulk een, die sig in een moeilijke Besigheid had Ingewikkeld, waar aan hy, sonder Ophouden, Arbeiden moest. Ook Seiden sy, dat imand een *Os op sijn Tong* had; wanneer hy ergens door Belet wierd te Spreken, 't geen hy Gevoelde.

Had ik nu geen *Os op mijn Tong*, ik sou wel

wel kunnen zeggen ; Wie den Os in de Stad, en den Os onder 't Jok, ja! Wie den regten Os van Cyprus is, die so Vuil als Ongeleerdlijk een Ander Bespot : maar nu moet en wil ik geern Swiigen.

§. 103. Wil hy my Vragen ; *Wie hem Verbied zijn Oordeel te Geven?* ik sal hem kortlijk Andwoorden : niet Ik, maar het Boeksaal Schrijven selv Beneemt hem dit Regt ; ja ! de Boeksaalschrijver *P. Rabus* heeft dit hem selve *Verboden*. Sie boven §. 3. Ook, *of Ik hem dese Vrijheid Mitsgun?* Neen, sal ik zeggen. Ik *Gun* hem so veel *Vrijheid*, om over alle Boeken te Oordelen, als hy selv Begeren kan : alleen, dat hy die maar buiten zijn *Boeksaal* Gebruikt. Want in de *Boeksaal* selv is hem die *Vrijheid* t' eenmaal Afgesneden : gelijk hy Selv, in zijn Hert, niet anders kan Oordelen.

Of Mitsgund hy my dese Vrijheid? seid hy, daar hy zelf¹, sonder dat het hem Gevraagt² word, zijn *Lamme Kalling* durft³
guan

1. Selv moet het wesen, med een *S*, om dat de *Z* te *Swaar* is ; en med een *v* voor een *f*, om dat men *Selve*, en niet *Selfe* seid.

2. Dit moet weer *Gevraagd* sijn.

3. *Durvd* moet hy Schrijven ; om dat men *Durven*, en niet *Durfen*, seid, gelijk ook *Durude*.

gaan Aanprijzen ¹ met ² verachting ³ van meest Alle ⁴ de gelukkigste Neerduitsche ⁵ Schrijvers deser Eeuw. ⁶

Hier komt zijn Kinder-praat, med Leugentaal vermengd, weer voor den Dag. Waarom dog staat het my so Vrij niet mijn Taal, ook Ongevraagd, de Weerld Aan te prijfen? als alle Andere, die haar Schriften, sonder dat imand te Vragen, in 't Ligt geven: ja! als Rabus selv, die niet alleen, Ongevraagd zijn Boeksalen de Weerld Aanpreekt; maar ook zijn Lamme Kalling daar in, als de beste Taal, haar durvd Opdringen.

Hoe Durvd de Man t' elkens so Onbeschaamd, tegen de Waarheid; my te Last leggen? als of ik meest Al de gelukkigste Neerduidse Schrijvers deser Eeu quam te Veragten. Te voorgeevs soekt hy my hier door in haar Aller Ongunst te Bedrajen; dewijl

1. Aanprijfen moet hy Setten; om dat men Aanprijs, Aanprijs, med een s Schrijvt.
2. Med sal hy willen Seggen.
3. Veragting moet hy Schrijven.
4. Is dit geen Lamme Kalling? als men Al so in Alle Verlamd: daar Al uit hem selve Meertallig is.
5. Neerduidse moet het zijn.
6. Hoe Lam maakt hy het Woord Eeu! door dese overtolge Staart.

dewijl de Onwaarheid van dese sijn Beschuldiging hier Voor al is Aangewesen. §. 27. en 85.

§. 104. *Wat braaf* ¹ *Schrijver*, Vraagdy nog, *in Rym of Rymeloos* ² *schrijft* ³ *so wel geen Hun, en Hen, als Haar? dog ider by sijn Geslagt.* Dat is Voorfichtig: want de *Hunnen* sijn van 't Manlijk, en de *Hennen* van 't Vroulijk Geslagt. En daarom Gevaarlijk was het, de *Hunnen* onder de *Hennen* te Mengten. Wie Weet? wat Quaad daar uit sou Voordkruipen. Wat is het dan ook een grote Onvoorsigtigheid, in dese *Rotterdamze* Schoolmeester! dat hy doorgaans, in sijn Onagtsaamheid of Onnosselheid, de *Hunnen* by de *Hennen* niet alleen Set; maar die ook dikmaal, sonder Onderscheid, onder elkander, in sijn *Boeksalen*, Vermengd: daar hy hier selv p. 81. Vast steld, *dat men voor het Manlijk Hun moet Setten.*

Hoe kan hy dan, daar hy van de *Collegianten* Spreekt, die hy selv *Hun* Noemd, ook

1. *Braav* moet hy Schrijven; om dat men *Brave* seid.

2. *Rijmloos* moet het sijn, sonder Raamreking

3. *Schrijft* moet hy Setten; om dat men *Schrijven*, en niet *Schrijfen*, seid.

ook *Hen* seggen? Sie *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697. p. 399. 401. 404. vergeleken med p. 395. 396. 404. 409. Hoe kan hy dan ook de *Dragonders* de Naam van *Hen* geven? p. 462. 464. Gelijk hy so ook van de *Wilden* sprekendè, niet alken *Hen*, maar ook *Hen* seid. Sie *Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 41. 45. enl.

Wanneer hy van Dingen, die de Mannen raken, Spreekt, seid hy *Hunne*, *Hunner*: waarom, als hy van de Saken der Vrouwen Handeld, seid hy ook niet *Henne*, *Henner*? of Luid hem dat te *Henagtig*? 't Ander is my te *Hunagtig*.

Rabus, in sijn *Boeksaal* van *Jan.* en *Febr.* 1697. p. 143. tekend onder Aan dese Woorden: In *Antonides Gedigten*, en hier ook, vind ik *Hen*; maar niet sonder *Verwondering*. Hoe! *Hen* van *Sanggodinnen* Gesproken? *Ik Versta het niet*. Sijn de *Sanggodinnen* dan niet onder de *Hennen* te Rekenen? Sijn die niet van 't *Vroulijk Geslacht*? Waar over is de *Man* dan hier *Verwonderd*? Waarom mag men van haar *Sprekende*, geen *Hen* seggen, daar sy sekerlijk onder de *Hennen* sijn te Tellen: *Ik Versta het niet*.

§. 105. *Wie van Hen*, seid hy, *Houd de*

1. Hier Vind ik *Hen*, daar hy van *Schrijvers* Spreekt

de Woorden Toen, en Darren, so wel als Durven, en Alle andere Woorden, die hy Uitmonstert², voor geen suiwere Taal? Nogtans worden sy altemaal³ daarom van dese Nienbakke⁴ Spellingvinder Bepstot. Dese andere Woorden sijn Omme voor Om; We, voor Wy; ze, voor Sy, in 't Begin selv van een Reden; en Darde, voor Durude: welke hy sig mogelijk Schaamd hier by te Setten.

Wat is dit ook een kragtig en overtuigend Bewijs! om My en alle Andere, die dese Woorden voor Onsuivere Taal med my Houden, het tegendeel te doen Geloven. Wie sou 'er geen Genoegen in Nemen? Dat sommige brave Schryvers dese Woorden Aanhouden en Gebruiken, Weet ik wel; maar dat sy juist Alle dat souden doen, gelijk Rabus hier schijnt Voor te geven, is so Seker niet.

Behalven dat de Vraag hier niet is, hoe de Schryvers doorgaans Spreken; maar hoe men Behoord te Spreken. Sig op de Schryvers te Benoepen, om enige Qua Taal Goed te

Spreekt. Past Hen dan ook op 't Manlijk Geslag?

2. *Uitmonsterd* moet hy Schrijven; om dat men *Uitmonsterde* seid.

3. *Allemaal* sou ik Seggen.

4. *Nienbakken* moet het wesen.

176 RABELARY van de
te maken , is maar Kinder- en Schooljongens-werk , dat een Schoolmeester niet wel Voegd .

En daarom is 't Belaghtlijk , dat de Man , in zijn Boeksaal van Nov. en Dec. 1697. p. 399. op dese Woorden van de Heer *Mensio Alting* , *Boekters* hun eigen *Moer* *Brandende* / onder Aantekend:: *Kan Dominé Knelis vander Linden , aan de Leidendam , nu nog niet Leren ? wat Hun is .* Mogt ik hier *Ja* op Andwoorden ; wat was hy Gelukkig ! maar ik moet hem juist Seggen *Neen* . *Dominé Knelis vander Linden kan daar uit nog niet Leren , wat Hun is .*

Maar hoe komt dese Vraag de Man hier , so Lang na zijn gespeelde *Klugt* , weer in 't Hoofd ? Ik sou wel Geloven , dat hem zijn Geweten dikmaal daar over Wroegd en Knaagd ; of anders , dat het nog een overgebleven Geksstuip in hem is , die sig so Lang daar na nog Openbaard . So Gevaarlijk is 't , maar Eens voor Gek te Spelen . 't Hangt een Menz dikmaal nog Lang daar na Aan . En daarom , als de Man wat beter tot zijn Verstand sal zijn Gekomen ; sal ik hem eens Vragen : *Kan Dominé Pietje Rabus nu nog niet Sien of Leren ? dat Hun geen goed Duids is .*

Ik Seg dan nog , en ik Blijv 'er by ; dat
nog

nog *Hun*, nog *Hen*, nog *Hunne* nog *Hunnen*, nog *Darren*, nog *Darde*, nog *Ommen*, nog *Toen*, nog *We*, nog *Ze*, nog diergelijke Woorden meer, Goe Taal sijn.

§. 106. Schriklijk heb ik het hier med Verknold, dat ik Seg, *dat men, in Onse Taal, wel Leeft van Hennen, die Eijeren leggen, of van een Oud Volk Hunnen; maar anders geen.* 't Is ook niet te Vergeven. Waarom hy Meend, dat men van my wel mag *Uitroepen* :

O Wijsheofd aan den Leidfchendam !

Maar med veel meer Regt sou men van hem kunnen *Uitroepen*, ik wil niet Seggen ;

*O Dwaasheofd ! maar Liever,
O Schaapheofd tot Rotterdam !*

Geen Wonder dan, dat hy Vraagde : *sijt gy dan fo Boersch² ? dat gy alleen van Hennen weet te Praten ; om dat gy mischien meer med Hoenderen Omgaat, als³ met⁴ brave Boeken, die u sonden Geleert⁵ hebben, dat*

M

men

1. *Leidfendam* moet fo Swaar, op sijn Hoogduids, niet Luiden.
2. Gelijk ook *Boerz* niet:
3. Hier komt dat schone *als* weer, voor *dan*.
4. *Med* moet het sijn.
5. *Geleerd* moet hy Schrijven ; om dat men seid *Leerde*, en *Geleerde*.

men voor het Mannelijk ' Hun moet Setten.

Wat mag dese *Hen-* en *Hun-*man Kal-
len? Weet ik alleen van *Hennen*. te Praten? Ik Spreek immers so wel van *Hunnen*, als van *Hennen*. Mijn Schriften, en dit mijn Andwoord, wijfen dat wel anders Uit.

Hoe Omsigtig is de Man! als hy hier van my Seid; dat ik *Misfchien*, als of hy wilde Seggen, ook *Misfchien* niet, *meer med Hoenderen Omga*, dan *med brave Boeken*. Is dat dan niet wel Geraden of Gegist? Ik kan hem Verfekeren, dat ik Minder *med Hoenderen Omga*, dan Hy med de *Wighelroe* doet. Ja! als 't'er by Lei, ik fou hem wel een *Adeftatie*, in een behoorlijke *Forma*, door *Notaris* en onwraakbare Getuigen Bekragtigd, konnen Beschikken; waar uit hem Blijken fou, dat ik in geen 8. Jaren of Langer *Hennen*, *die Eijeren leggen*, heb gehad of gehouden. So dat ik Geloov, dat *Rabus*, med de Konst van de Weerld bedriegende *Wighelroe* aan de Een en de Ander, door fijn Vrou, te Vertonen, meer Tijd Slijt of Gesleten heevt; dan ik, Al mijn Leven lang, *med Hoenderen* heb gedaan.

§. 107. Hy

I. *Manlijk* fou te Rond en Kort wesen; fo het niet dese Raamrekking in 't Midden kreeg.

§. 107. Hy , so Gramstorig geworden sijnde , laet dese harde Bestrafing uit sijn Pen Vloejen : *Konde gy uw' Plompheid niet by u Houden ? sonder u selve te Brandmerken : moest gy uw' grove Onkunde nog verder Openbaren. Willende , dat men Doe (in 't Latijn Fac) sal Schrijven , in plaats van Toen (Tunc.)* Bl. 81.

Hoe Ernstig is de Man ook , in sijn Bestrafingen ! Ik hoor hem wel Rasen van mijn *Plompheid* , als of ik my selve daar door *Brandmerkte* , en van *Grove Onkunde te Openbaren* ; maar ik Sie het hem niet Bewijfen. Ik kan dit Omkeren , en hem , die med so Groot een Onverstand sig tegen my Verfet , en de Weerld sijn onnosele Brabbeltaal voor suiver Duidse Woorden wil Opdringen , med veel meer Regt te Gemoet voeren : *Konde gy uw' Plompheid niet by u verborgen Houden ? sonder u selve , voor al de Weerld so elendig te Brandmerken , als een onnosele Voorvegter van dese Wanduidse Woorden : moest gy uw' grove Onkunde daar in nog vorder Openbaren ?*

Hoe Onnosel is 't ! als hy hier Bybrengt , om het Woord *Toen* Goed te maken , dat het , in 't Latijn , is *Tunc* ; want ik Denk

M 2

niet

1. *Vorder* sal hy willen Seggen.

niet, dat hy *Toen* van *Tunc* wil Afbrengen : gelijk ook dat *Doe*, in 't Latijn, is *Fac*. Wat Bewijs dog Sit daar in ? dat *Doe* ook niet kan Beduiden *Doerter Tijd*. Want als ik Seg ; *Doe dit of dat*, Wil ik iet van een ander Gedaan hebben : maar als ik Seg ; *Doe dit of dat Geschiede*, geef ik daar door te Kennen de Tijd van het Gebeurde.

Vinden wy dat niet Menigmaal ? dat Een en 't selvde Woord, ook med de selvde Letters geschreven, niet alleen Twederlei, maar ook Velerlei Beduidnis heevt. Gelijk *Os*, in 't Latijn, en een *Been* en de *Mond* beduid ; so in Onse Taal een *Maat*, en een *Medgesel*, en iet daar men med *Meet* : *Kan*, en een *Drinkkan* of enig ander *Vat*, en imands Vermogen, waar doot hy iet Doen *kan* : *Kam*, als men imand Gebied te *Kammen*, de *Kam* selv, waar med men het doet, en de *Kam* van een Haan : *Baren* der See, der Vrouwen, en der Toornige Menzen : de *Seboot* van een Menz, van een Roer, en van een Seil : *Bot*, de Domheid van een Menz, een seker soort van Vis, het Uitloopzel der Bomen, en de Ruimte der uitgespannen Touwen : en Veel andere diergelijke Woorden meer, welker verscheiden Beduidnis wy gemakkelijk, uit de Sin der Redenen, kunnen Onderfcheiden.

§. 108. Nu

§. 108. Nu de Man aan het Tieren en Baren is, kan hy 'er so haast niet Affcheiden; daar moet nog dit Moois Bykomen: *so Verdient* ¹ *gy immers, dat alle Letterken- ners, als ze* ² *over den Leidschendam* ³ *Gaan, sig te Binnen brengen: daar Woont* ⁴ *die ave- regtse Kromkouder* ⁵; *die, voor Preker* ⁶ *'s Scheep komende, so Apelijk* ⁶ *voor Taalhervormer wil Spelen: daar Woont* ⁷ *de Schrijver van de Wijzen* ⁸ *van Oosten, die, als een Bes aan het Spinrokken, van Maria Babbelt,* ⁹ *niet Denkende aan dat bekende Vaarsje,* ¹⁰ *enf.*

M 3

Hoe

1. *Verdiend* moet hy Setten.
2. *Sy* moet hy Seggen.
3. *Leidsendam* moet hy Schrijven.
4. en 7. *Woond* moet het sijn; om dat men *Woonde* seid.
5. Dat is een goed *Brabands* Woord.
6. Dat is *Aaplijk* Uitgerekt.
8. Dat dit *Wijzen* moet wesen, *Wijst* hy selv, als hy in 't *Eental Wijs* Set.
9. *Babbeld* moet het sijn; om dat men *Bab- belde* seid.
10. Is dat niet *Aaplijk*? dat hy hier van *Vaarsje*, en elders doorgaans van *Vaarzen* Praat, als hy van *Rijmen* Spreekt. Hy moet niet *We- ren*, dat *Vaars*, van het Latijn *Versus*, word gemaakt: welk Woord als men wil Behouden, moct men *Vers*, maar niet *Vaars* Seggen. De Boeren van Over-Maas selv sullen hem wel *Leren*, wat een *Vaarsje*, een *Vaars*, en *Vaarsen* sijn: laat hy dit haar maar eens Vragen; sy sullen haar

Hoe komt de Man so Ondsteld ! hoe Raasd hy so Onfinnig ! hoe is hy so Quaadsprekend ! *De Kringen der Werklykheid van 't Goud Drajen* hem mooglyk so door 't Hoofd, dat hy Buiten hem selve raakt ; ja ! dat sijn Toorn ver boven sijn Wijsheid gaat. Wie sou dan geen Medelijden krijgen ; en hem niet Toeroepen ? *Bedaar ! Bedaar ! Bedaar !* hy mogt anders Uitsinnig worden. Waar sou dan sijn doorkostlyke *Boeksaal* blijven ?

't Is wel te Sien , dat al dit Geschreeu niet anders is , dan een deel Aapagtige Grimmatsen en belaghlyke Ollen , die van geen Wijs Man , maar wel van een voor Gek spelende *Rabus* , kunnen Voordkomen ; en daarom naaulijks Andwoord Waardig sijn. Evenwel moet ik my selve hier van Ondschuldigen , daar ik voor *Preker Scheep kom* , dat ik voor *Taalhervormer wil Spelen* ; gelijk ook , dat ik , als een *Bes aan 't Spinrokken* , *Babbel van Maria*.

Om hem van sijn *Misdoen* te Overtuigen , in het Vellen van sijn Oordeel over de Boeken , in sijn *Boeksaal* , heb ik Bygebracht ;
dat

haar Andwoord terstond Gereed hebben , dat het *Jonge Koejen* sijn , van haar Eerste of Tweede Kalv , hebbende so den Ouderdom van Twee of Drie Jaren.

dat ik Meende, dat de Man alleen Scheep quam, om Uittrekzels van Boeken te maken, gelijk by dat selv Voorgeeuv, dat Dat eigenlijk sijn Werk is. Waar uit Volgd, dat het hem niet kan Geoorlovd sijn, enig Oordeel over de Boeken te strijken: om dat het Uittrekken alleen sijn Werk is. Dat gaat Door, Meen ik.

Wat Gelijkheid heeft hier med? dat ik, voor Preker t' Scheep komende, niet sou Vermogen ook de Taal te Hervormen. Strijd dat ook? gelijk het Strijdig is, dat imand, die maar alleen Boeken mag Uittrekken, sonder iet Anders te doen, nogtans daar van Oordeeld.

Med wat Regt kan hy my dan Betwisten? schoon ik voor Preker Scheep kom, en mijn meeste Werk daar van maak, dat ik my selve ook Set op de Hervorming van de Taal; als of my dat Ongeoorlovd was. Souden Al de gene, die voor Prekers Scheep komen, niet anders mogen doen, dan Preken? Souden sy ook geen ander Goed aan de Weerld mogen doen? Dat sou Bedroevd sijn. Dan sou het Niemand van haar ooit Geoorlovd wesen, enig Boek te Schrijven. Wat was Rabus dan Gelukkig! dewijl hy dan sou Verlost sijn, van veel Godgeleerde Verhandelingen Uit te trekken.

Om dat de Man voor dese, als Notaris,

Scheep quam ; mogt hy daarom niet Tragten ook voor Schoolmeester te Spelen ? En nu hy al voor Schoolmeester is Scheep gekomen ; mag hy daarom niet voor Boekfaalschrijver Spelen ? En nu hy voor Boekfaalschrijver wil Aangesien sijn ; mag hy daarom Selv ook geen andere Boeken Uitgeven ? Gelijk daar sijn *de Vermaaklijkheden der Taalkunde*; *de Hertaalde Herodianus*, en *Colloquia Erasmi* ; ook med *Latijnze Kanttekeningen* selv Verrijkt : en voor Al dat lang Beloovde heerlijk NAAMBOEK. Wie kan hem dat Beletten ?

§. 109. Waarin ook *Babbel* ik , *als een Besaan 't Spinrokken* , van *Maria* ? Is 't ook ? om dat ik haar de Eer Geev van een Huishoudende Vrou geweest te sijn. Die haar kostlijke Tijd niet heevt Verspild nog Verleurd , med Proeven van de Wonderbarende *Wighelroe* overal te Veilen en te Tonen ; maar in alle Naarstigheid de selve heevt Doorgebracht , tot Onderschraging van 't Huishouden , gelijk dat Betaamde. Of is 't ? om dat ik ook van *Spinnen* heb Gesproken. Is dan *Spinnen* geen Vrouwen Handwerk ? of Meend hy ? dat dat med de Staat van *Maria* niet wel over Een quam ; of dat sy anders te Groots daar toe was. Behalven dat ik niet Bepaal , dat sy sekerlijk *Gesponnen* heevt : want ik Seg wel duidlijk ,

lijk , dat sy 't *Huishouden* heeft *Onder-
schraagd med SPINNEN*, of enig *AN-
DER Vrouwen Handwerk*. So dat ik het
Onbepaald laat.

Maar had de Man de Plaats , welk ik
daar uit *Salomons Spreuken* aantrek , eens
Opgeflagen ; ik Denk niet , dat hy sig so
Bespotlijk sou hebben durven Uitlaten.
Om dat *Salomo*, *Spr. 31:10. 13. 19.* (vol-
gens 't Woord van *sijn Moeder*, .y. 1.) van
een Deugdlijke Huisvrou dit Getuignis geeft ;
dat sy *Wol en Vlas soekt*, en *Werkt med Lust*
harer Handen : dat sy ook *haar Handen Uit-
steekt na de Spil* ; en *haar Handpalmen het*
SPINROKKEN Vatten. Sou hy daar-
om van *Salomo* ook wel durven Seggen ?
dat hy daar, *als een Bes aan 't Spinrokken*,
Babbeld van de Vrouwen. Indien hy die
Stouthed had , sou ik hem voor al de
Weerld wel durven Uitschreeuwen , als de
allersnoodste Spottende Heiligschender en
Godversaker.

§. 110. Vorder Dreigd hy my , *so ik
weer te Veld kom* , dat my , *door Berijmde
en Onberijmde Uitjouwingen* , de *Oren* nog
sullen *Oprijsen*¹. Gelijk hy Andere een

M 5

Schrik

1. *Oprijsen* moet hy Setten ; om dat men
Oprijs en *Oprijs*t Schrijvt.

Schrik zoekt Aan te jagen , door zijn Bedreiging , dat hy haar *in de Boeksaal sal Setten of Plaatsen*. Even gelijk de Schoolmeesters de Jongens doen Verschrikken , med haar Toe te schreeuwen : *Jonge ! ik sal u daadlijk doen Aantekenen ; ik sal u so med de Plak Bykomen*.

Kinderen en Gekken laten haar door sulke Bulbakken Vervaard maken ; maar Mannen van Verstand Vresen al diergelijke Bedreigingen niet. Ook moet de Man Weten , dat ik voor geen klein Gerugtje Vervaard ben ; en dat ik daarom al diergelijke Ongerijmdheden , van sulke ongerijmde Rijmers selv niet Vrees : dewijl sy daar door meer haar Selve , dan My kunnen Krenken. Behalven dat ik my durv Verskeren , dat geen Verstandig Rijmer selv , die dese mijn Verandwoording sal hebben Gesien of Gehoord , sig tot sulke een Verstandlose Ongerijmdheid sal kunnen laten Vervoeren.

Dese sijn Bedreiging dan is my geen Olikoek waard ; maar een klaar Bewijs van een grote Verlegenheid in sijn Saak : en dat hy in sijn Gemoed selv Overtuigd staat , van de Erbarmlijkheid van dese sijn onnosele Verdediging ; niet Wetende , hoe hy hem selve vorder Redden sal. En daarom , daar de Plak van sijn Reden te Kort schiet , om my

my te Slaan of te Bereiken ; Dreigd hy my , med dese sijn van ver Gezelende Roe. Die sijn Vrind wil sijn , kan hem dese Buitensporigheid niet Aanraden : want 't sij hy het-Selv of door Andere deed , 't sou merklijk tot sijn Nadeel strekken. De Weerld selv sou hier uit moeten Oordelen , dat hy med sijn Saak deerlijk Verlegen was. Wat my anders Belangd , hy kan sijn Hert wat Ophalen ; en eens Sien , of'er niet al sulke Gereed staan , die 't hem wel Betaald sullen Setten,

Ik sou hem evenwel Raden , indien hy enkel med dit Opset Voord wil gaan ; dat hy daar toe Gebruikte hem , die onlangs sijn *Nodige Verandwoording , tegen de Amsteldammers en Haarlemmers , niet Golovende de Werking der Wighelroeden* , in 't Ligt gav : want die Man is 'er regt Bequaam toe. Wie sou hy ook Beter kunnen Nemen , dan Sulc een ? die van hem selve daar openlijk Betuigd ; dat sijn *Pen sig aan de Roem en Lov. van sijn E. , als Lijueigen* , heeft Opedragen.

§. III. Ik hoor Rabus wel Voorspellen , dat ik dan *te Vergeefs* ' sal Denken ; och ^a
had

1. Hy Weet nog niet , dat het *te Voorgeeus* moet sijn.

2. Og ! moet hy Schrijven.

had ik my *selven* ¹, en niet een *Ander*,
Toegepast; *Schoenmaker* ², *Blijf* ³ by uw
Leest! dog sonder enige Grond. Ik Weet
niet, hoe dese *Klugtspeler* fulke onnosele en
erbarmlijke Kinderpraat durvd *Uitflaan*.
Reden heevt hy, om dit op hem selve Toe
te passen; daar hy de *Leest* van *Boeksaal-*
schrijver heevt *Aangenomen*, welk hy,
door sijn Oordeel van de Boeken te geven,
gedurig te *Buiten* gaat: gelijk hier *Boven*
al is *Aangetoond*, dat sulks hem *Ongeoor-*
lovd is. Maar med geen de minste *Reden*
kan hy my dit *Toeschieten*; daar ik een
Leest heb *Aangegrepen*, die my dit niet
Verhinderd: gelijk ook dat van my al is
Aangewesen. §. 108.

Med al so weinig Grond Waand hy ook,
dat ik dan sal *Wenzen*: *Og!* had ik mijn
Ja! en mijn *Immers alleen tot Galmwoord-*
jes voor den Leidendamzen Kansel ⁴ *Be-*
waart.

1. *My selve* moet hy *Seggen*, sonder *Bui-*
ging.

2. *Schoemaker* moet hy *Setten*; om dat men
Schoe, en niet *Schoen* seid.

3. *Blijf* moet het wesen; om dat men niet
Blijfen, maar *Blijven* seid.

4. Is dat niet een kostlijke *Welsprekendheid*?
als men sulke *Hoogduidse Woorden* onder de
Neerlandse Taal Vermengd, om een wanbak-
ken *Stijl* te maken.

waart ¹. Want wat Reden fou ik daar toe hebben? daar 't dog goe Duidse Woorden sijn: ja! daar ik de selve nooit, dan daar het Pas geeft, Gebruik: gelijk Boven al is Geseid. §. 52. Veel meer mogt hy wel Wenzen, dat hy dese sijn Wanduidse Woorden, *Je, Ge, Me, We, Ze, Darren, Darde, Luttel, Hen, Hun, Hunne, Hunner, Hunnen, Kansel*, en diergelijke moje Bloenties meer, voor sijn Schooljongens had Bewaard; dan dat hy sijn heerlijke *Boeksaal* daar med so elendig heeft Ondzied: dewijl Alle regte Taalkenners daarom sijn Schrijfstijl, als Wanschiklijk en Mooi van Lelijkheid, openlijk Belaghen.

Dan Meend hy ook, dat ik my *over mijn wanbakke* ² *Stijl en verwarde Rommelredenen*, al zijn ³ *ze* ⁴ *Overal in korte zinsloten* ⁵ *armoediglijk* ⁶ *Afgebroken*, van *Alle Man zal* ⁷ *Begekt zien* ⁸. Maar dat kan

1. *Bewaard* moet het wesen, om dat men *Bewaarde* seid.

2. *Wanbakken* moet hy Seggen.

3. *Sijn* moet hy Schrijven; om dat de *z* hier te *Swaar* is.

4. So spreekt hy med de Boeren en Kinderen, die niet Weten, dat men *Sy* moet Seggen.

5. *Sinsloten* moet het sijn.

6. *Armoediglijk* sal hy willen Seggen.

7. *Sal* moet hy Setten.

8. *Sien* moet hy Schrijven.

kan ik niet Verwagten , dan van Sulke alleen , die haar selve , med de voor Gek spelende *Rabus* , als Gekken willen Vertonen. Want geen Wijs Man sal nog kan mijn *Stijl* als *Wanbakken Begekken* : nog mijn Schrivten voor *verwarde Rommelredenen* Aansien ; daar de selve in een goe Order staan t' Samengeschakeld , en aan Een gebonden sijn : en daarom ook nooit Seggen , dat sy *Overal in korte Sinstoten Armmoediglijk sijn Afgebroken* ; daar de selve , hoewel , tot beter Begrip en Bevatting , t' elkens Onderscheiden , so sijn t' Samengevlogten , dat het Een uit het Ander gedurig Vloeid en Gehaald word. Gelijk dat Elk een , die maar sijn Verstand en Oordeel heeft , en de selve Gebruiken wil , terstond Sien kan.

So dat men dan hier uit moet Besluiten , of dat de Man dese *korte Sinstoten so Afgebroken* , en Verward hier en daar heeft Gelesen , sonder dat hy het Een agter het Ander , gelijk men Behoord te doen , in Order heeft Vervolg ; of dat hy enkel Uit is , om dese sijn so vuil een Laster aan al de Weerld te Openbaren : gelijk dat §. 45. al is Getoond. Waar uit ook Voorkomt , 't geen hy in dese *Boeksaal* , p. 64. had Uitgeworpen : *Men Vind hier geen Haken en Ogen , nog verwarde Rommeling , en deerlijke Kalling , hoedanig wy*
straks

straks sullen Sien, dat aan den Leidſen Dame word Geſproken.

Med nog minder Reden Verbeeld hy ſig, dat ik dan *meer Lust* ſal hebben, om by mijn *Leidſendamsche* ¹ *Borgers van Hennen en Eijeren te gaan Praten, als* ² *wederom* ³ *van de Nederduitſche* ⁴ *Taal te Kouren* ⁵. De Man ſchijnt dapper Ongerust over ſijn *Hennen* en haar *Eijeren*, dat die in het Vergeetboek ſullen raken. Tot ſijn Geruſtſtelling kan ik hem Seggen, dat hy van my niet heeft te Wagten, dat ik van de ſelve Veel ſal *Praten*; dewijl ik nooit veel *Lust* daar in heb gehad. So dat hy al ſijn *Hennen*, wil hy die Bewaard hebben, ſelv in Eer ſal dienen te Houden.

§. 112. Was 't niet Beter? dat de Man aan hem ſelve Dagt; daar ik de Tijd geboorn Sie, waar in hy Selv nog wel ſal *Denken*: Og! had ik my by mijn *Leest* Gehouden! Og! had ik al mijn Wanduidſe Taal, toe *Galm-*

1. *Leidſendamſe* moet het ſijn.

2. Hier komt dat moje Woordje nog Eens, in plaats van *dan*.

3. *Weer* of *Weerom* ſou niet Langdradig genoeg ſijn Uitgerekt.

4. *Neerduidſe* ſou niet Swierig genoeg weſen.

5. Dit is een goed *Brabands* Woord; waar med de *Hollandſe* Taal koſtlijk word Opgeſchikt.

Galmwoordjes voor my felve en mijn Schooljongens alleen, Bewaard; en mijn fchone Boekfaal nooit daar door Bevlekt! Og! had ik nooit van de Neerduidfe Taal; maar liever alleen van de Kringen der Werklijkheid van 't Goud, en van de Konftige Wigbelroe Gefchreven! Wat fou ik Gelukkig fijn! Daar nu mijn domme Plompheid en diepe Onkunde, in de Neerduidfe Taal, van Alle Man, die maar enig Verftand daar van hecvt, fo Schandlijk fal worden Begekt.

Wanneer hy meer Lust fal hebben, om by fijn *Rotterdamze Borgers* van de Kragt van fijn Weerld bedriegende *Wigbelroe*, en van de *Kringen der Werklijkheid van 't Goud* omtrent de felve, te gaan Praten, dan iet weer van de Neerduidfe Taal te Schrijven.

Bl. 82. §. 113. *Eer ik, feid hy, de Gordijn laat Kallen, Keere¹ ik my nog Eons tot u, brave Vernuftten! die van den Dominé in uw' Schrijfeere² Beledigt³ zijt⁴, en Verfoeke⁵, dat*

1. Hoe fraai is 't ook! dat *Keer* fo Langdradig word Uitgelijmd.

2. Wat een Hottentotfe Staart maakt hy hier aan *Schrijfeere* voor *Schrijveer*.

3. *Beledigt* moet het fijn; om dat men *Beledigde* feid.

4. *Sijt* moet het wesen; om dat de z hier te Swaar is.

5. Waarom word *Verfoek* fo, op fijn Hottentots, Geftaart?

gy 't hem wilt ¹ *Vergeven* ². Hier komt eindlijk de Barmhertigheid nog Boven. Hoe sal ik hem dese sijn Gunst, en Liefde tot my, ooit kunnen Vergelden? Daar hy nog so Goed word, dat hy een Woord ten Beste voor my Spreekt, en *Vergeving* selv *Versoekt* by Sulke, welke ik nooit *Beledigd* heb. Gelijk dat al is Bewesen. §. 27.

Hier op doet hy Volgen: zoo ³ hy, in zijn ⁴ *Voorreden*, *Waarheid* Spreekt, dat hy Daaglijks soekt te Leren, mag men, naar ⁵ den Aart ⁶ der Liefde ⁷ nog Hopen, dat hy zig ⁸ van zijne ⁹ *Wanduitsche* ¹⁰ *Do-*
 N lin-

1. *Wild* moet hy Setten; om dat men *Wilde* seid.

2. Mag hy hier *Vergeven* Schrijven, med Een e? daar het van *Vergeew* Afkomt; en *Beledigd*? daar het Komt van *Leed*. Waarom mag ik dan ook geen *Bekeren* hebben, med Een e? Ichoon het van *Bekeer* sijn Oorsprong heevt.

3. 4. So en *Sijn*, kunnen med geen *Sware* z worden Geschreven.

5. Wat is hy ook *Welsprekend*! daar hy gedurig van *Naar* Praat, als hy *Na* Seggen moet.

6. *Aard* moet hy Schrijven; om dat men *Aarden* seid.

7. *Liefde* moet het sijn; om dat men *Lieven*, en niet *Liefen* seid.

8. 9. *Sig* en *Sijne*, laten geen *Sware* z *Horen*.

9. *Sijn* moet het wesen, sonder *Lijmstaart*.

10. *Wanduidse* moet hy Seggen, sonder in *Swaar* een Geluid.

lingen niet zal ¹¹ Bekerem, gelijk by *Schrijft* ¹²,
maar Bekeeren.

Dat ik *Daaglijks soek te Leren*, is een klaar Bewijs, dat ik tot die Verwaardheid nog niet ben Vervallen, als of ik Alwijs was: gelijk *Rabus* so Hoog-gevoelend van hem selve schijnt te sijn, als of 'er voor Hem niet meer te Leren was. Hoewel hy elders, in sijn Voorgedigt op de *Boeksaal van Jul. en Aug. 1695. p. 1.* ook Seid, dat hy hem *selu Verlustigd, in de Hoop van Daaglijks bet te Leren.*

Maar wat Grond heeft hy? om van my te *Hopen*, dat ik my van mijn *Wandwidsse Dolvingen* ooit *sal Bekerem*; daar ik doorgaans niet anders dan goe Duidse Woorden gebruik, en daar hy my van geen de minste *Doling*, in dit Deel, heeft Overtuigd. Of Meend de Man? dat sijn ijdel Snorren, en ongegrond Swetsen op brave Schrijvers onser Eeu, med allerlei Spotteryen en Quaadspreken doorkneed, Bewijs en Overtuiging genoeg is. So lang hy geen kragtiger Middelen by de *Hand* neemt, is 'er geen *Hoop*, dat ik my *sal Bekerem*, of *Afkerem*

11. In *sal*, is 't Geluid van de *Sware* z niet.

12. *Schrijft* moet hy *Seften*; om dat men niet *Schrijfen*, maar *Schrijven* seid.

keren van 't geen ik Wel Begrepen heb; veel minder, dat ik ooit het Quaad *Bekeren*, gelijk *Rabus* wil Geschreven hebben, voor Goed sal keuren. Dewijl dit Woord uit de Sin selv genoegzaam is te Onderscheiden: gelijk §. 88. 89. is Getoond, en ook uit dit Voorbeeld Blijken kan; die veel *Bekerd*, moet hem selve daar van *Bekeren*; en die sig daar van regt *Bekerd*, sal niet veel *Bekeren*. Wie is 'er by sijn Verstand, die dit niet Onderscheidenlijk Lefen sal? Laat hy sig dan veel eer *Bekeren*, van dit sijn *Bekeren*, en van Al sijn andere *Wanduidse Dotingen*, welke hem hier, in so groot een Overvloed, worden Aangewesen.

§. 114. Vorder Roept en Schreud hy, med so groot een Onwetendheid als Onbeschaamdheid, tot Viermaal toe: *Laat hy sig Schamen; Laat hy sig Schamen; Laat hy sig Schamen; Laat hy sig Schamen.* Waar over dog Wil hy, dat ik my *Schamen* sal?

I. Om dat ik heb *Berispt*, 't welk ik niet *Verstond*; so hy Voorgeeft. Hoe kan de Man so Onnosel Praten! *Versta* ik dan niet? 't geen ik med *Verstand* Begrijp, *Berispings*

N 2.

waar-

I. *Berispde* moet hy Schrijven; om dat men *Berispde* seid.

waardig te sijn, en waar van ik Reden geef; die *Rabus*, med al sijn Wijsheid, niet heeft kunnen Kragtloos maken. Wil hy, dat ik my *Schamen* sal; hy moet eerst mijn bygebrachte Redenen Ondsenuwen: 't welk med ijdel Swetsen op de Oude Schrijvers, als waren die Onfeilbaar, niette Doen is.

Laat hy sig dan veel eer Schamen, over sijn Onsuivere en Schamens waardige Taal; die ik in hem heb Berispd, en hy nooit med Reden sal Goed maken.

II. Om dat ik een *Ander zijn* ¹ *vrij Oordeel Benij*; en *Self* ² *een ondragelijke* ³ *Vrijheid Neem van de Digtters, aan welke onze* ⁴ *Taal waarlijk haar meeste Roem Schuldig is, Samt* ⁵ *onze* ⁶ *vermaardste Landslieden, in't stuk van de Letterkonst, te willen Oversnui- ven.* *Laat*

1. In *Sijn* word de *Sware* α niet Gehoord.

2. *Selv* moet hy Setten; om dat men *Selve* seid.

3. So word *Ondraaglijke* mooi Uitgerekt.

4. ⁶ So maakt hy *Onse* tot *Onze*; als of hy van seker Gewigt sprak.

5. Hoe Zierlijk is 't ook! dat men med dit Hoogduids Woord de Neerlandse Taal so jammerlijk Ondzied. Als dit *Samt* my Voorkomt, het doet my altijd Denken aan malle *Sam*, die tot *Leiden* in 't *Dulhuis* plagt te sijn: wies Spreekwoord veeltijds was, en daarom nu nog word Gebruikt; *Sam* heeft *Buijen*.

Laat Hy sig Schamen so een *Schamens* waardige Leugen my te Last te leggen: daar ik Niemand sijn *vrij Oordeel* Betwist, dan *Rabus* alleen, voor so veel hy Boeksaalschrijver is. 't Welk hem als Sulkeen, ik Beroep my op sijn eigen Gemoed, niet Toekomt: gelijk dat ook al is Getoond. §. 103. 108.

Laat Hy sig Schamen mijn *Vrijheid*, welk ik, in dit Deel, neffens alle Andere hebben Gebruik, *Ondraaglijk* te Noemen. Even als of ik niet so veel *Vrijheid* had, om van de *Letterkonst* te Spreken, als dese Onwetende *Rotterdamse* Schoolmeester selv Gebruikt, omtrent de *Haarlemmers*.

Laat Hy sig Schamen de *Digters*, als *Digters*, de Eer te Geven, welk haar waarlijk niet Toekomt; als of *Onse Taal* haar *meeste Roem* aan de selve *Schuldig* was: daar sy, door het Uitrekken of Inkorten der Woorden, na den Eiz van haar Gedigt, de selve veelsins hebben *Verlamd*; so dikmaal sy dese Uitgerekte of Ingekorte Woorden ook tot haar Rijmlose Stijl hebben Overgebracht. Vergelijk 't geen wy §. 68. hebben Geleid.

§. 115. III. Nog Wil hy, dat ik my *Schamen* sal; om dat ik Gansche *gemaakt heb tot Ganze*: als of ik een Gansche *Vergadering*

N 3

wil-

I. Dit Woord *Vergaring* moet hier weer, door een

wilde Noomen als *Ganze Vergadering*; een
Gansche Dag een *Ganze Dag*; een *Gansche*
Geslacht een *Ganze Geslacht*: ja! (ik zoudt' daer
 ja wel van hem *Leeren*) de *Gansche Hemel* een
Ganze Hemel. Is 't Mooglijk! hoe kan het
 in so Groot een Schoolmeester vallen? dat
 hy nog so Onwetend is, in 't geen de Kinderen
 selv Weten: die, so haast sy maar enig Begrip
 krijgen, een *Gans* of *de Gansen* weten te On-
 derscheiden van 't woord *Ganz* of *de Ganze*.
 Of hy moet Quaadaardiglijk op een Sin-ver-
 draijing van 't woord *Ganz* of *de Ganze* Uit
 zijn; om so Plaats voor zijn onnossele Spostery
 te Vinden. 't Wolk ik te meer moet Gelo-
 ven, als ik my te Binnen breng, dat *Ra-
 bus* selv anders *Gans*, en niet *Ganz* Schrijvt;
 wanneer hy van die Vogel Spreekt. Sie
Boekstaal van *Jan.* en *Febr.* 1693. p. 151.
 Hoewel hy, na zijn Groot Onverstand in
 de Woordleiding, in 't Veeltal, daar van
 niet *Gansen*, maar *Ganzin* maakt. Sie *Boek-
 staal* van *Jan.* en *Febr.* 1697. p. 13. Tegen
 't geen van ons §. 37. is Bygebragt.

Maar
 een overtolge Uitrekking, in *Vergadering* wor-
 den Veranderd: 't Sou anders niet Swierig ge-
 noeg zijn.

2. Hy Weet nog niet, dat hy hier *Ganz* moet
 Seggen, sonder *e*.

3. So Mismaakt hy *Son*, ook med een wan-
 schiklijke Staart.

Maar hoe weinig Streek dese sijn Spottery kan houden, sal hy selv sien; wanneer hy maar wil Agt slaan, op 't geen van de Kragt der Letter z §. 32. 33. is Geseid: daar ik genoegzaam heb Bewesen, dat de Letter z Swarer is dan de s: tegen de verkeerde en losse Inbeelding van *Rabus*, die de selve, sonder enige Reden, voor Sagter houd.

Wie Weet? of de Man niet een Paar vette *Gansen* van imand sijn Vereerd, die geern een fraai Uittrekzel van sijn Boek, in de *Boeksaal*, Sag; dat hy hier so van *Gansen* Maald: daar ik Nergens van *Gansen* Spreek. De *Gansen* moeten hem wel wonderlijk door 't Hoofd Swieren en Spelen; dat hy geen Onderscheid tussen *Gansen* en *Ganze* sien kan, of Maken wil.

Dat hy ook de *Ganze Hemel*, Spottende, maakt de *Ganse Hemel*, doet hy, Hoop ik immers van hem, niet med die Gedagten; als of hy, med Sommige, alleen een *Gansen Hemel* Erkende en Geloovde.

§. 116. Terwijl hy so, med sijn Gedagten, in de *Gansen* Verward is; moet het Nimand hem qualijk Afnemen, 't geen hy, med so een *Gansen* Onnosselheid, vorder van my Uitwerpt: dat ik ~~meer~~ Verstand van *Hennen*, *Eijeren*, en *Gansen*, als van *Taal* heb.

N. 4

Daar

I. Dan moet hy Seggen.

I. Son-

Daar ik hem anders in Opreghtheid kan Verklaren, Meer fal de Man van my niet Eizen, Weet ik wel; dat ik weinig *Verstand van Hennen, en Eijeren*, en nog minder van *Gansen* heb: dewijl ik nooit veel Werk daar van heb gemaakt. Wat *Verstand* ik van de *Taal* heb, laat ik *Verftandiger*, immers *Onfijdiger Menzen Oordelen*, dan *Rabus* is.

Sijn *Gansen Malery* doet hem my vorder *Afmalen*, als een andere *Malle Frans*, med een *Sondaagfen* ¹ *Naam Sant* ² *Franciscus*: want, feid hy, gelijk die *koddige Fratfemaker Gezegt* ³ *word voor de Ganzen* ⁴ *Gepredikt te hebben*; zoo ⁵ *wil deze* ⁶ *Preker t' elkens van Ganzen* ⁷ *Praten*. Wat *malle Praat* is dit? Kan die ook uit een *Wijs-Man Voordkomen*? 't Gelykt meer na de *Taal* van imand, die in de *Malle-Molen* is, dan van een *Gefond Verftand*. *Malle Menzen* mogen fig, in defe *fijn Malery*, *Kittelen* en *Verma-*

1. *Sondagze* moet het wesen.
2. *Sant* fal hy willen Seggen.
3. *Gefeid* moet hy Setten. Hoe kan hy anders van de *Gefeide* en *Voorfeide* Praten? Sie *Boeks. van Mei en Jun. 1697. p. 421. en 424.*
4. *Gansen* moet hy Schrijven.
5. So doet ons geen *Sware z*, nog oo *Horen*.
6. *Wie Merkt een Sware z in Defe?*

maken; maar Wijsse Mannen sullen deselve Uitspougen en Veragten.

Wat Waarheid en Overeenkomst is'er ook, in dese Vergelijking? Daar *Franciscus VOOR de Ganssen Preekte*; daar *Praat ik, Preker sijnde, t' elkens VAN de Ganssen*. Wie sou niet Sweren? dat imand, die sulc een Vernuftige Vergelijking weet te maken, sonder dat'er enige Overeenkomst in is, waarlijk van Al sijn Verstand Beroofd sit. Want *VOOR de Ganssen te Preken*, en *VAN de Ganssen te Praten*, Verschild seer Veel. Behalven, dat het een louter versierde Onwaarheid is, dat ik ooit van *Ganssen* heb Gesproken; daar ik alleen het woord *Ganze* heb gebruikt. Welke Woorden al vrij wat Verschillen.

Laat Hy dan sig Schamen voor de Weerld, Ganze gemaakt te hebben tot *Ganse* en *Ganssen*; om sijn vuilaardige, en daarom *Schamens* waardige, Spot- en Laster-taal enige Voet te geven.

§. 117. IV. *Eindelijk* ¹, seid hy, *laat hy* Bl. 83.
zig ² *Schamen*, *over zijn* ³ *Temenden* ⁴ *Stijt*,
 N 5 die

1. Waar toe Diend dese Raamrekking aan *Eindelijk*?

2. 3. *Sig* en *Sijn* moeten sonder de Sware α worden Geschreven.

4. *Temende* sal hy willen Seggen; daar dog geen *Buiging* is.

die Een en 't zelve ¹ Woord zoo ² dikwils ³ Herhaalt ⁴, dat het eenen ⁵ Lezer ⁶ lichtelijk ⁷ aan 't Braken kan Helpen. Dat ik dikmaal Een en 't selve Woord Herhaal; kan de Man so qualijk niet Duiden, als hy hier wel schijnt te Willen doen. Want dat is iet, 't welk ik med andere Schrijvers, ja! med Rabus selv, Gemeen heb: daar men, om zijn Gedagten wel te doen Verstaan, dikmaal Geperzt word, Een en 't selve Woord verscheidenmaal te Herhalen. Gelijk hem Notaris behoord Bekend te sijn, dat dit een gemeen Gebruik is; in de Schrivten der Notarissen; om hier door alle Duisterheid, die een Oorzaak van Twist kan sijn, daar uit Weg te ruimen.

So dat hy my dan hier over t' onregt Beschuldigd van een *Temende Stijl*, die mijn *Lezer* ligtelijk aan 't Braken kan Helpen. Waar toe de *Walglijke Stijl* van Rabus veel meer

1. Weet hy nog 't selve niet te Onderscheiden van 't selve?
2. So moet het wesen.
3. Dikwils moet hy Seggen.
4. Herhaald moet hy Schrijven; om dat men Herhaalde seid.
5. Wat doet dese *Temende* Staart aan Een?
6. *Lezer*, kan de Sware z. niet Lijden.
7. *Eiglijk* moet het sijn, sonder een *Temende* Lettergreep-Rekking.

meer Bequaamheid heeft; daar hy seer Veel Woorden, door het onnodig, en daarom ongeoorlovd, Vermeren der Lettergrepen; med een langer *Teem*, langdradig Uitslijnd en Uitsnijld. Gelijk daar van ganze Wotken van Staaties, in sijn *Boeksalen*, sig Opdoen.

§. 118. Hoe Onnosfel hy dit sijn Seggen Bewijst, blijkt uit het *Staatje*¹, dat hy ons daar van Geeft: naamlijk *dan*, in 't *gevoelde*² *Malle Boek van de Wijze*³ van Oosten, het woord *G. R. A. V* meer als ⁴ *Vijftigmaal*⁵, in enige *weenige*⁶ *Bladzijden*⁷, *Koorkomt*. 't Kan wel sijn, dat ik het Woord *G. R. A. V*. *Meer dan Vijftigmaal, in weenig Bladzijden*

1. Weet hy niet? dat dit van *Staal*, en niet van *Staat* Afkomt: waarom hy *Staatie* Schrijven moet.

2. 't *Geseide* Lijd geen *Sware z*.

3. *Wysen* moet het sijn, med een *s*, om dat het van *Wys* gemaakt word; en med een *n*, om dat het in 't *Veeltal* is. Ik Walg'er van, dat ik een Schoolmeester sijn Schrijffeilen so dikmaal moeten Aantonen. Sou hy nog niet Weten? dat men in 't Meertal *Wysen* seid. Is dat Schoolmeesters Werk? Men sou'er de Jongens, in het Tweede School, een Plak om in de Hand geven.

4. *Dan* moet hy Seggen.

5. Daar men *Vijw*, *Kijven* seid, moet hy *Vijwtigmaal* Schrijven.

6. *Weenig* sou niet *Teemagtig* genoeg wesen.

7. Wie Hoord in *Bladzijden* de *Sware z*?

zijden Gebruik , daar ik Spreek van 't geen omtrent het *Grav Christi* is Voorgevallen; maar so Lang dese Spraakverderver my niet Aanwijst, waar ik dat Woord niet ter Snee gebruik , kan hy daarom my niet Bekladden van een *Temende Stijl*: want daar wy, in onse Taal, geen ander Woord hebben, om het *Grav* Uit te drukken , kan hy 't niet Qualijk nemen, dat ik my van 't selvde Woord so dikmaal Bedien, als het daar te Pas komt. Of sou dese Spraakuitrekker wel Denken? dat het Beter was, indien ik zijn *Temende Schrijfstijl* had Nagevolgd; en somtijds eens *na den Grave, tot den Grave, aan den Grave, en van den Grave*, voor onf' Rond woord *Grav* had Geset: om my so aan Wan- en Waan-Welsprekendheid Schuldig te maken.

Wie kan ooit so Dwaas en Onbeschaamd worden? dat hy *Ondaan*, in zijn Boek *de Roomze Mogendheid*, een *Temende Stijl* sou durven Toeschrijven; om dat, in de 12. eerste Bladsijden alleen, om nu van de Volgende niet te Melden, *Meer dan Sestigmaal het Woord PENNINGEN Voorkomt*: ja! op het 10. Bladsij alleen wel Vijftienmaal. Hoe komt dan de Alleenwijse *Rabus* tot sulc een erbarmlijke Dwaasheid en stou- te Onbeschaamdheid Uit te spatten? dat hy my van een *Temende Stijl* durvd Beschuldigen;

gen; om dat ik het *Woord GRAV* meer dan *Vijutigmaal*, hoe wel niet dan op zijn *Pas*, in enige *Bladsijden* heb Gebruikt.

Sou *Rabus*, uit die *Reden*, zijn eigen *Schrijfstijl* wel een *Temende Stijl* durven Noemen? Daar hy, in de *Boeksaal* van *Mai* en *Jun.* 1697. in weinig *Bladsijden*, niet alleen dat moje *Je*, voor *Gy*, om nu van *We* en *Ze*, voor *Wy* en *Sy* niet te Spreken, so dikmaal Gebruikt, dat men 'er van *Walgen* moet, ook *Vier-Vijy-en Sesmaal* op *Een Sijtie*. Sie van p. 413. tot 417. Maar daar hy ook, *Handelende* van de *Wighelroe* en de *Uitvloezels van 't Goud*, dit selvde *Woord*, kort agter elkander menigmaal *Herhaald*, ook wel *Drie- en Viermaal*, op *Een Bladsij*. Sie p. 420. tot 426. Voor al, daar hy, in het *VI. Hoofddeel*, van p. 495. tot 505. ons meermaal doet *Voorkomen* de *Woorden Seilsteen; Seilsteentie, Glas* en *Glaasje*. 't *Woord Seilsteen*, boven de *Twintigmaal* op *Vijf Sijden*, selv *Ses- en Agt- maal* op *Een Sijtie; Seilsteentie*, boven de *Vijf en Twintigmaal* op *Vijf Sijden*, ook *Negenmaal* op *Een; Glas*, meer dan *Dertigmaal*, selv *Seven en Twintigmaal* op *Vier Sijden*, ook *Agt- en Negen- maal* op *Een; en Glaasje*, bovende *Twintigmaal*.

Laat Hy dan sig *Schamen* voor een *Te-*
men-

mende Srijl te hebben Uitgemaakt; waar in ik *sijn Ondaan*, en Hem selv Gelijk ben.

§. 119. Ik kan 't niet Droogs Voets Voorbystappen, dat hy het Boek van *de Wijfen van Oosten* hier de Naam van een *Mal-Boek* geeft. Flus was 't een *Grotbokk*, nu is 't een *Malboek*. Hoe heb ik het langer? Ben ik dan so *Mal*? dat ik die *Malheid* in mijn Boek niet sien kan. Sijn dan ook Andere, Mannen selv die geoefende Sinnen hebben in de Godgeleerdheid, so *Mal*? dat sy voor wat Goeds Aansien, 't geen *Rabus* hier voor *Mal* Uitmaakt. Wat was de Wijse Weerld te Beklagen! so dit *Mal* Oordeel van *Rabus* alleen Wijs was.

Ik Weet niet, hoe de Man so *Mal* komt, dat hy so voor Gek heeft willen Spelen, om *sijn Malheid* aan al de Weerld te Openbaren. 't Is waarlijk te Veel van hem Gewaagd. Al *sijn Eer*, al *sijn Fatsoen*, al *sijn Geloovwaardigheid* so in de Waagschaal te stellen; dewijl Alle Man, over dese *sijn Malle Praat*, hem of als *Herzenloos*, of als *Herzenlos*, of immers als *Herzenboos* sal moeten Veroordelen.

Hy mogt wel, om een Liev ding, Wilen, dat dit *Mal* woordje' *sijn Pen* nooit was Ondslipt; bysonder hier in de *Boeksaal*: want daar in so te Liegen tegen de *Waarheid*, so te *Lasteren* tegen *sijn beter Weten*,

ten, moet hem en al zijn *Boeksalen* haar Geloofwaardigheid Benemen. Is dat dan niet Wel voor hem *Gemald*? Gelukkig was de Man! so hy dit maar buiten zijn *Boeksaal* had Gedaan, onder de Naam van *Leugers- en Laster-Schrievt*, dan had het Wel geweest; dan sou al de Weerld hebben moeten Geloven, dat hy de Waarheid Sprak.

Weet de soete Man wel, wat hy Doet? Hy Meend so mijn Schrivten Veragt te maken by de Weerld; maar ik kan hem Verzekeren, dat hy hem Selve hier door in de grootste Veragting by haar brengen sal: dewijl de Menzen, door dit zijn Doen, niet Afkerig, maar veel meer Begerig sullen worden, om mijn uitgegeven Schrivten te Sien en te Lefen. Hoe sal dan zijn so Vuil een Aard, aan al de Weerld, Openbaar worden! So dat hy niet sal Weten, waar hy zijn Aangesigt van Schaamt, so die anders nog By hem is, sal Bergen.

Laat Hy dan sig Schamen, Mal Genoemd te hebben, 't geen wel Seven Ellen boven zijn Verstand gaat.

§. 120. Med Regt dan mag ik hier zijn Woorden Omkeren, en, med enige Verandering, de Mijne maken: *Over al welke Schamens waardige Blijken van Ongeleerdheid en Bitterheid als hy sig sal Geschaamd hebben, en teffens zijn Steilorigheid, of Hard-*

Hardnekkigheid tegen alle Reden Aangekant, waar in eigenlijk de *Steilorigheid* bestaat, sal hebben *Afgeleit*; so sal 'er, seg ik, nog *Hoop* voor hem *Overig* sijn, van in *Tijd* en *Wijlen* de *Eernaam* van een *Leerling* der *beste* *Neerlandse* Letterkonst, welk hy nu uit *Onwetendheid* *Verongelijkt* en *Tegetgesproken* heout; te *konnen* *Verdieneu*.

Wil hy die *Eernaam* niet *Verdieneu*; ik veel minder de *Eernaam* van een *Leerling* der *beste* *Neerlandse* *Digters*: daar ik dog my selve aan haar niet Wil nog *Soek* te *Verflaven*. Dat laat ik voor *Rabus* *Over*.

Hy Seid wel, dat ik Dese uit *Onwetendheid* heb *Verongelijkt*; maar hy sal sulks nooit *Bewijsen*: of hy moest my eerst *Wijs* maken en doen *Geloven*, dat de *OUDE* *Digters*, van welke alleen ik heb *Gesproken*, de *Beste* sijn. 't Welk hy *Selv* niet *Geloovd*: want waar sou Hy dan *Blijven*? Agter de *Oude* *Digters* *Gesteld* te worden, dat *Lijd* sijn *Waardigheid* niet.

§. 121. Hier by kon het de *Man* hebben *Gelaten*: maar terwijl sijn *Bloed* so hevig aan 't *Gisten*, en sijn *bittere* *Gal* so sterk aan 't *Sieden* is geweest, kan hy so *schielijk* niet tot *Stilte* en *Bedaarnis* komen; sonder dat hy sig eerst van dit laatste *Uitbraakzel* nog *Ondlast*, 't welk by hem de *Naam* krijgt van een

T O E.

TOEGI V T J E.

IK Vergat terstond den Lezer ¹ nog een Aanmerkelijk ² Proefje ³ van des Predikers Onbeschoftheid Aan te wijzen ⁴. Is't Mooglijk! Weet dese Onbeschofste nog van Onbeschoftheid te Praten en te Oordelen? daar zijn eigen Onbeschoftheid hier so Grov en Groot is, dat elk Eerlijk Menz de selve moet Verfoejen en Uitspougen.

Wat Proevje is dit? 't welk, seid hy, in zijn Troost-Reden, p. 31. te Vinden is; en maar ⁵ zijn ⁶ gewone Vraag-Schreeu-Spelling-en Ja-trant, aldus Luid. „Hoe Veel zijn'er?
 „ ik wil nu niet Spreken van sulke Versteenen
 „ de Herten, en Beesten van Menzen, die
 „ haar selve hebben Vermaakt; wanneer sy't
 „ Huis van Dese of Gene, ja! bysonder 't
 „ Huis des Here Sagen Aangaan, of in Brand
 „ staan. ens.

O . . . Voor-

1. Leser moet hy Schrijven, med een s; gelijk Les, Lesen.

2. So word Aanmerkelijk weer Uitgerekt.

3. Proevje moet hy Setten; daar 't van Proeven komt.

4. In Wijsen is de z te Swaar.

5. Hier hebt gy dat bedroevde Naer weer; voor Na.

6. Zijn laat de Sware z niet Horen.

Vooraf wilde ik wel Weten, wat'er, in dese *Trant* van Spreken, med Reden te Berispen of te Bispotten valt? En of dese mijn goe Duidse *Trant* van Schrijven niet veel Beter is, dan de gewone Wanduidse *Hen- Hun- Dar- Naar- Samt- Lustel- We- Ze- Me- Ge- Fe- trant* van *Rabus*?

Ook Wenzte ik wel, dat hy my eens Aanwees, wat *Onbeschoftheid* hier in Sit? dat men fulke Menzen, die alle Menzlijkheid hebbende Uitgeschud, haar Vermaak nemen, in 't Verderv van haar Naasten, gelijk'er Stulke onder ons geweest sijn, de Naam geeft van *Beesten*. Laat *Rabus* selv eens Oordelen, of sulks niet meer *Beestlijk* dan Menzlijk is. Maar 't is dese Weerldwijse te Vergeven: hy sal juist niet Weten, dat ook de Godlijke Schrijvers selv aan sommige Menzen wel de Naam van *Beesten* geven; om haar *Beestagtig* een Aard.

Med dit gegeven *Proevje* sijn *Gekke Klugt* Sluitende, seid hy hier van: *Ga heen nu, en Oordeel, of de Man niet Welsprekend is*. Wat ben ik ook Ongelukkig! dat ik juist tot *Leiden*, en niet tot *Rotterdam* ben Geboorn; en dat ik aan de Voeten van dese Groot-meester der *Welsprekendheid*, als *Leerling*, niet hebben mogen nog kunnen Neersitten. Hoewel ik nooit in mijn *Welsprekendheid* heb *Geroemd*, Meen ik evenwel, dat

dat ik *Wel-spreek*; wanneer ik na *Waarheid* Spreek, en goe *Duise Woorden* heb, waat door ik mijn *Gedagten Wel en Klaar*, sonder veel *Horten en Stoten*, op een *Gladde wijs Utdruk*: gelijk ik doorgaans *Doe*. Dat is my *Welsprekendheid* genoeg; schoon de voor *Gek spelende Rabus* die, op een *Sotte wijs*, hier *Begekt*.

§. 122. Med veel meer *Regt*, mag ik van hem tot mijn *Leser* Seggen: *Ga nu heen, en Oordeel, of de Manniet Quaadsprekend is*. Daar hy med so vuil een *Swadder* van so *Veel quadaardige Spotteryen, Leugentaal en Lasteringen*, My en mijn *Schri-ven* heeft soeken te *Beswalken*. Waar van hier niet alleen *Een aanmerkelijk Proevje*, maar *Menigerlei Staalties* sijn te *Vinden*.

Want hy schreeud my niet alleen *Uit*, als een *Taal-en Spelling- Knuffelaar*, med de *Laatdunkende Geest Beseten*; p. 70. als de *Grote Spraakhervormer*, en *Leidsendamze Spraakkonstnaar*; p. 71, 72. als de *Versiende Prediker*, en *Leidsendamze Propheet*; p. 76. als de *Plompaard*, en die *Wanwijze*; p. 77. als die *van Wanbakken Praat Vol ben*; p. 78. als de *Allerplompste Prater*, en *Taalonwijse Leidsendamze Prediker*; p. 79. die *sulk een grove Onkunde van allerlei Woorden laat Blijken*, en die het *Verskil der drie Genera*, selvs dat van een *Adjectivum*, en *Substanti-*

vum, in Onse Taal niet heb Geleerd; p. 74. die mijn Plompheid en grove Onkunde Openbaar; p. 81. als de Nicubakken Spellingvinder, en Averegte Kromkonter, die so Aaplijk voor Taalhervormer wil Spelen; p. 80. 81. als sulc een Worm, p. 77. en den Os van Cyprus; p. 80. ja! als een andere Malle Frans; p. 82. en roept Uit: ô Wijs hoofd aan den Leidendam! sijt Gy dan nog so Boers? p. 80. Maar hy Beschrijvt my ook, als of ik so Armoedig was, dat ik geen Raden wist aan Een te knopen; p. 71. en dat de Verdelingen, van 't Begin tot het Eind, de Herzens van den Dominé sulke Sluiperties doen maken, dat hy hem Selve gedurig Verliest; p. 72. dat ik so Fraai van 't Oosten Praat, dat ik Selvblijten Westen schijn te raken; p. 73. en dat mijn Oren wel wat Besnijdnis van Noden hebben, so Lang sy te Grovheidig sijn. p. 74.

Ook heeft hy het op mijn Manier van Schrijven geladen. Waar van hy Roept, dat ik Schreef med een Leidendamze Swier: p. 72. dat ik op de Hottentotse wijs Schrijv; en dat het is, volgens de Leidendamze Spraakkonst, en al so Aapagtig: p. 74. dat ik daar in nog Onwijslijker te Werk ga: p. 78. dat ik als een Voonboer Spreek: p. 71. dat ik Babel als een Kind, dat men Leerd Spreken, of als een Wolwever uit Walz Vlaanderen, die Pas een Maand in Holland heeft Gewoond:

p. 78. dat ik, als een *Bes aan 't Spinrokken*, *Babbel van Maria*; p. 81. en dat het is een *Lamme Kalling*, p. 80. een *Wanbakken* en *Temende Stijl*. p. 81. 82.

Nog schilderd hy mijn Schrivten selv Af, als een *schralen Akker*, vol *Greppen* en *Sloten*, die aan alle *Kanten Begravid* sijn, met *vij Onkruid*, *Stakels* en *Nezels*, *Heermoes* en *Naaignarn*; p. 71. 72. als een *rawe lompe Mengelklomp*, een *enkel Warnest*, *Lomp* en *Plomp*; en *Belagblijke Vertoningen*: p. 75. als *Redenlose Redenen*; p. 78. en *verwarde Rommelredenen*: p. 81. ja! dat meer is, als een *Grolboek*; p. 79. en een *Malboek*: p. 83. en of dat nog niet *Genoeg* was, dat het is een *Walglyk Geteem*; p. 76. en dat *At dat Getalm* eer voor *enig Gequijl van een Sensuslaar*, of *Ongeletterde Grolpaap* is *Aan te sien*, dan voor de *Uitlegging van een Hervormd Gedgeteerde*. p. 77.

§. 123. Wie moet hier over niet *Uitroepen*? Ô *Heerheerlijke Welsprekendheid van Rabus!* Oordeel nu *Leser!* uit dese en diergelijke *Bloemties van Quaadsprekendheid*; of de *Man* waarlijk niet *Wel-Quaadsprekend* is. Hy *Verdiend*, en is *dubbel Waardig* de *Naam van Meester der Wel-Quaadsprekendheid*. Want so *Qualijk Spreken van Eerlijke Mannen Welsprekendheid* is; wie moet niet *Bekennen*? dat *Rabus* de

Wetsprekendste Quaadspreeker van de ganze
Woerld is.

En daarom, als 'er eens, in 't een of
't ander Hoog School, een Hoogleraar den
Quaadspreekandheid van Noden was, sou hy
de Eerste en Bequaamste sijn, die in Aan-
merking Behoord te komen. En so Ik
daar in te Seggen had, sou ik Hem daad-
lijk, sonder my selve daar over eens Nader
te Beraden, tot die Hoog-aansienlijke
Waardigheid Verheffen. Wat soudan wy
dan grote Vrinden worden!

Moest de Man seker *bier toe ook op sijn
Gemakje gaan Sitten?* om sulke losse, onge-
bonden en ijdele Lasterpraat t' Samen te
rapen, en Uit te staan: daar toe heeft
men niet veel *Gemak* nog *Tijd van Noden*.
Dat konnen de *Markt-boeven*, de *Vis- en
Appel-wijven* wel voor de *Vuist en al
Staande* doen; sonder dat sy daar toe eens
gaan Sitten.

Ik durv my wel Verfekeren, dat de *Pri-
vilegie van de Edale Grootmogende Heren Sta-
ten van Holland en Westvriesland*, waar med
al sijn *Boeksalen* op haar Voorhoofd Pron-
ken, hem die *Vrijheid en Volmagt* niet
Geëvt; om enige Schriften van Eerlijke
Mannen so schändlijk te Brandmerken, en
de Schrijvers so smaadtijk te Bespotten en
te Begnighen. 't Staat te Bedugten, dat
hy,

hy, doot dese sijn onmanierlijke Manier van Doen, sijn verkregen *Privilegie* nog eens sal Verliesen en Ingetrokken sien.

§. 124. Oordeel nu selv, Leser! of ik op het Voorhoofd van dese mijn Verandwoording niet wel Setten mogt? **RABIES RABIDI RABI**, dat is, *Rasery van de Rasende Rabus*: daar hy so *Uitsinnig* en *Verwoed* tegen my Aangaat. En ook **RABELARY** van de **RABBELENDE P. RABUS**: daar hy, med so Groot een Onverstand als Onbeschaamdheid; *Rabbeld* tegen my, sonder iet Saaklijks voor den Dag te brengen.

Dit sou my *Rabus* wel Beleevdlijk doen Versoeken, dat hy mit dit *Negende Hoofddeel* van dese sijn *Boeksaal* eens *Uitligte* Al de leugenagtige *Spotteryen* en *Lasteringen*; en, in een *Uittrekzel* van het selve, de *Weerld* eens *Verdoonde*, wat *Saaklijkheid* daar in dan quam *Over* te schieten. Al is mijn *Boek* geen *Uittrekzel* *Waardig*; dit sijn *Uittrekzel* sal nog wel een ander *Uittrekzeltie* *Waardig* wesen.

Ook sou hy my nog een bysondere *Dienst* doen, als hy een *Uittrekzel* van dese mijn *Verandwoording*, na *Waarheid*, gelievde in sijn volgende *Boeksaal* te *Stellen*; op dat so al de *Weerld* mogt *Sien*, med hoe *Groot* een *Onverstand* hy sig, in de voorgaande *Boeksalen*, tegen My en te-

gen de Waarheid heeyt Vergrepen. Ik kan naaulijks Twifelen, of hy sal my dit mijs fo Bilk een Verfoek geern Inwilgen; byfonder als hy fig te Binnen brengt, wat al Moeite ik hier Neem, om hem, in zijn domme Plompheid en diepe Onwetendheid, in zijn Moedertaal, te Onderregten; daar hy fig anders, door zijn onbeschofte Manier van Schrijven, Onwaardig had gemaakt, of *niet Verdiend had, dat van my te Lesen, waar uit hy, wat kon Leren*: gelijk Rabus van de Haarlemmers Spreekt. Sie Boeksaal van Mei en Jun. 1697. p. 431. Al is Rabus so Quaad op de Haarlemmers, dat hy haar die Gunst niet Doen wil, ik nogtans ben so Goed, dat ik dit geern Doe, om hem beter te Onderwijfen: op dat hy Ophouden mag, my vorder te Lasteren.

§. 125: Wie moet, uit Al het Voorgaande med my niet Besluiten? dat het wel Waar is, 't geen ik hier in 't Begin van Rabus heb Geseid: dat hy is *een stouwe Lasteraar, en een onbeschaamde Leugenaar; die de minste Eer van een Eerlijk Man niet langer Waardig is*. Op dat nu dese Schoolmeester selv dit so veel beter Begrijpen en Geloven mag, sal ik het hem, op dese Schoolze wijs, onweerspreeklijk Bewijfen.

Die

Die enkel Uit is, om iemand buiten Reden en tegen de Waarheid, in zijn Eer en 't goed Gevoelen, dat Andere van hem hebben, te Krenken en te Verongelyken; is een stou- te Lasteraar.

Maar Rabus is enkel hier op Uit geweest, om my buiten Reden en tegen de Waarheid, in myn Eer en 't goed Gevoelen, dat Ande- re van my hebben, te Krenken en te Verongelyken: gelijk boven is Bewesen.

So is dan Rabus een stou- te Lasteraar.

Quod erat Demonstrandum,

Dat te Bewijzen stond.

Die iemand, tegen de Waarheid en zijn be- ter Weten, Beliegt; is een onbeschaamde Lengenaar.

Maar Rabus Beliegt my, tegen de Waarheid en zijn beter Weten: gelijk boven is Ge- toond.

So is dan Rabus een onbeschaamde Lenge- naar.

Quod erat Demonstrandum,

Dat te Bewijzen stond.

Een stou- te Lasteraar nu, en een onbe- schaamde Lengenaar, is de minste Eer van een Eerlyk Man niet langer Waar- dig.

Maar Rabus is een stou- te Lasteraar,

en een onbeschaamde Leugenaar: gelijk so even is Bewezen.

So is dan Rabus de minste Eer van een Eerlyk Man niet langer Waardig.

Quod erat Demonstrandum.

Dat te Bewyzen stond.

§. 126. Niemand moet het my derhalven Qualijk Duiden, dat ik Rabus hier wat Harder Handel, dan men wel een Eerlyk Man Schuldig is. Waarom sou men sulke Stoute Menzen, die, als de Hoornbeesten, med een dom Onverstand, op haar Naasten Stoten, haar Hoorns niet wat mogen Afvijlen en Afstoppen, door wat Harder Taal; dan men anders wel Behoord, en Gewoon is te Gebruiken? Op dat sy so haar Stoten wat mogen Afleren. Men moet Denken, dat men, niet sonder Reden, dit Spreekwoord dikmaal in de Mond heeft:

Duro Nodo durus adhibendus est Cuneus.

Tot een harde Quaast moet men een harde Beital gebruiken.

Ik kan niet Sien, dat het My, selvs in Opfigt van mijn Dienst, Ongeoorlovd is, sulc een Stouren Onbeschaamd Menz, die geen

geen de minste Agting Toond , voor den Dienst des *Euangeliums*, so wat op het Aangefigt te Kloppen; op dat hy wat Murwer mag worden : Hy sou 'er anders geen Gevoel van hebben. Sulke Hardhuidige Menzen kunnen niet wel med Vrugt Saft en Sedig Behandeld worden; sonder haar nieuwe Gelegenheid tot Quaadspreken te Verschaffen. Indien my evenwel hier of daar een al te Hard Woord mogt sijn Ondsnapt; Wijt het den IJver voor mijn Eer, die *Rabus* so Schandlijk heeft soeken te Trappen.

Sou dese Man ook nog wel Lidmaat sijn van de Hervormde Kerk? daar hy so weinig Agting Blijken laat voor de Dienaars des selvs. So ja: kan dat te *Rotterdam* so door den Beugel? dat men de Leraars van de Kerk so Veragtlijk, buiten Reden, Hoofd en Beguighd.

§. 127. Wat Dunkt u? Leser! is dese *Klugt* nu niet *Lustig Afgelopen*; tot grote Schande en Oneer van de *Klugt-spelende Rabus*? So dese *Klugt Lustig* genoeg, na sijn Sin, is *Afgelopen*; hy kan nog eens een *Twede* maken, en Sien, of Die ook niet al so *Lustig*, als Dese, *sal Aflopen*. Ik Meen, dat hy hem selye dese *Klugt*, in sijn Hert, *Stilswijgens* wel *Beklagen* sal; en dat hy nog wel dikmaal sal *Denken*: Og! had ik dog
maar

maar Stil gefwegen ; of wat Bescheidenlijker Geandwoord ! Og ! hoe ben ik so Duldrivtig geweest ! Og ! hoe Naakt staat mijn overgrote Onwetendheid en Onervarenheid , in mijn Moedertaal , nu ten Toon voor de Weerld ! Og ! hoe sal ik van haar daar over nu worden Uitgelaghen ; en Al mijn Agting , die ik by haar had , Verliezen.

Wel mogen wy dit Besluiten , med het Woord van feker Neerlands Rijmer :

Laat stoute Onverstand de Tong door Laster Slijten ;

Hoe dat een Hond meer Baste , hoe min by Door sal bijten.

En med het 219. Puntdigt van Jan Vos :

219. *Aan Pasquijn de Pasquilmaker.*

Pasquijn ! gy Volgd Pasquijn , die Roomlus Stad Bewaard ;

Want gy Durvd al so Fel , als hy , med Steekdigt Woeden.

Maar in Een ding sijt gy heel Ongelijk van Aard.

Hy Lasterd niet dan Quaân ; Gy Schrijvs heel Quaad van Goeden.

TOE.

TOEGIVT.

§. 128. Waar in enige Proevjes van de voortreffelijke Welsprekendheid van *Rabus* worden Vertoond. Waarom Niemand langer sal behoeven Verwonderd te staan, dat de Man so Hooggevoelend is van zijn eigen Welsprekendheid.

I. Ouderwetsse en Oudbakken Spelling van P. Rabus.

In de Boeksaal van Mei en Jun. 1697.

Amsterdamsch. Neerduitsche. p. 391. Rotterdamfche. Duitsch. p. 402. Haarlemsche. p. 440. Engelsch. p. 408. Arabische. p. 446. Foodfche. p. 447. Leidsche. p. 449. Hollandfche. p. 463. 465. Fransch. p. 465. 483. Onroomsch. p. 472. Gansch. p. 403. Gansche. Mensch. p. 392. Menschen. Valsch. p. 390. Versch. p. 409. Eisch. p. 429. Eisschen. p. 394. Vleeschs. p. 450. Afgodische. p. 449. Helsehe. p. 452. 460. Nagevorscht. p. 431. Opdischt. p. 443. En diergelijken meer, med sch voor s en f, of z, uit de Hoogduidse Taal.

Achterklap. p. 397. Achtre. p. 399. Achter-

reldoght. p. 433. *Achting.* p. 434. *Achtbare.* p. 435. *Abbt.* p. 460. *Waarachtig.* p. 402. *Lichaam.* p. 422. *Echter.* p. 404. *Slecht.* p. 418. *Trechter.* p. 464. *Lichtelijk.* p. 403. *Lichte.* p. 469. *Dicht.* p. 427. *Stichten.* p. 481. *Wichtig.* p. 442. *Wichtjes.* p. 471. *Wech.* p. 450. *Wechwerpen.* p. 393. *Wechsmolz.* p. 475. En diergelijken meer, med *ch* voor *g*, uit de Hoogduidse Taal.

Luceren. *Besueren.* p. 397. *Nabuerige.* p. 398. 400. *Gedueriglijk.* p. 410. *Geduerende.* p. 464. *Dueren.* p. 466. 479. *Mueren.* p. 445. *Ueren.* p. 450. En diergelijken, med *ue* voor *uu*, of *u*.

Vyer. p. 455. 465. *Mooye.* p. 456. *Moeyen.* p. 473. *Herbloeyen.* p. 481. Med een *y* voor een *i* of *j*.

II. Niewerwetsse en Nieubakken Spelling van P. Rabus.

In de Boeksaal van Mei en Jun. 1697.

Verzwegen. p. 392. *Zweeg.* p. 404. *Be-
wezen.* p. 390. *Wyzen.* p. 392. *Wyze.* p.
438. *Wezen.* p. 400. 422. *Zwart.* p. 412.
Lezer. p. 420. *Bliezen.* p. 463. *Glazen.*
p. 468. *Grenzen.* p. 475. *Bazen.* p. 417.
Hui-

Huizen. p. 463. *Zangers.* p. 448. En diergelijken meer, med een *z*, daar maar een *f* word Gehoord.

Advokaat. p. 453. *Konsul.* p. 463. 465. *Sakrament.* p. 476. 477. *Doktor.* p. 410. 411. En diergelijken meer, med een *k*, daar het *Latynze* Woorden sijn; in welke Taal sy med een *c* worden Geschreven. Als men in Onse Taal de *Latynze* Woorden wil Behouden, moet men ook haar Letters Houden.

Vianden. p. 463. *Viandelijks.* p. 452. Med gen *i* voor een *y*.

Jezuïten. p. 474. *Izrael.* p. 443. *Izraeliten.* p. 438. *Mozes.* p. 440. 441. *Mezopotamie.* p. 442. En diergelijken meer, med een *z*, daar niet alleen maar een *f* word Gehoord; maar daar ook in de *Hebreze*, *Griekze* of *Latynze* Taal, waar uit sy haar Oorsprong hebben, maar een *f* word Gevonden.

Triomfen. p. 482. *Filozoof.* p. 487. *Filozofen.* *Filozofie.* p. 421. *Profeten.* p. 448. 450. *Farao.* p. 446. *Terasim.* p. 449. En diergelijken meer Schrijvt hy med een *z*, daar sy in de Uitheemze Talen een *f* hebben; en med een *f*, daar sy in die Talen hebben een *ph*. Wanneer men Uitheemze Woorden in Onse Taal Overbrengt, moet men die ook med haar eigen Letters Schrijven.

III. On-

III. Ongelijke en Onvaste Spelling van P. Rabus.

In de Boeksaal van Mei en Jun. 1697

Landsluiden. p. 391. en *Landstniden.* p. 494. *Eiffen.* p. 471. en *Eiffchen.* p. 394. *Eifch.* p. 429. en *Eiffer.* p. 392. *Koffhuis.* p. 392. 396. en *Koffyhuis.* p. 394. *Ik zon.* p. 324. en *ik zoude.* p. 480. *Hy zoude,* en *hy zon.* p. 508. *Gezegt.* p. 394. 436. en *Gezegd.* p. 422. 487. en *Gezeide.* p. 422. *Zijn's Gelyken.* p. 396. *zijn's Gelyke.* p. 390. *De zijne.* p. 392. 400. en *de zijnen.* p. 398. *Sommige.* p. 395. en *Sommigen.* p. 455. *Andere.* p. 455. en *Anderen.* p. 463. *Wor-*
den. p. 397. en *Werden.* p. 392. 394. 395. *Wereld.* p. 397. 414. en *Weereld.* p. 415. 553. *Valsch.* p. 390. 398. en *Valsheid.* p. 400. *Een Zaak.* p. 400. en *een Zake.* p. 392. *Gehoort.* p. 404. 415. en *Geheard.* p. 402. *Ligtelijk.* p. 404. 435. en *Lichtelijk.* p. 403. 436. *Zakuerwijzertje,* en *Zakuurwijzertje.* p. 406. *Thans.* p. 406. 408. 409. en *Tans,* in de Boekf. van Jan. 1693. p. 173. *Aanzienelijke,* en *Aanzienlijke.* p. 409. *Mislukte,* en *Mislukken.* p. 411. *Nature.* p. 409. *Natuur.* p. 413. *Natuere,* en *Natuer.*

Natuer, p. 491. *Geene Reden*, p. 412. en
Geen Reden, p. 424. *Uitvloesfels* en *Uit-
vloeffels*, p. 421. *Uitvloeffelen*, p. 424. en
Uitvloesfelen, p. 426. *Doorvloesjen*, p. 422.
en *Uitvloeyen*, p. 423. *Ik had*, p. 415. en
ik hadde, p. 431. *Had hy*, en *hy hadde*, p.
553. *De Pen*, p. 416, 475. en *de Penne*,
p. 398, 413, 415. *Weer*, p. 417, 466. en
Weder, p. 455, 464. *Slecht*, p. 418. en
Slegts, p. 423. *Giffinge*, p. 423. en *Giffing*.
p. 425. *Genoemd*, p. 428. en *Genoemt*, p.
416. *Neus*, p. 415. *Neusgaten*, p. 426.
464. en *Neuzen*, p. 426. *Lichamen*, en
Lichhamen, p. 426. *Hersenen*, p. 426. en
Herffenen, p. 435. *Dicht*, p. 427. en *Digt*,
p. 466, 398. *Digter*, p. 480. en *Dichters*,
p. 482. *Heen*, p. 430. en *Henen*, p. 403,
421. *Nagevorscht*, p. 431. en *Navorssing*,
p. 399. *Geheerst*, p. 545. en *Beheerscht*, p.
546. *Aart*, p. 390, 431. *Onaardig*, p.
432. en *Quaadaartig*, p. 406, 430. *Ten
minste*, p. 444. en *ten minsten*, p. 486.
Vleefchs, p. 450. en *Vleifch*, p. 466. *Haer-
ren*, p. 453. en *Hairen*, p. 465, 466. (en
Haar: in de *Boekf.* van *Sept.* 1696. p.
284.) *Raëbraken*, p. 455. en *Gerabraakt*,
p. 453. *Geestelyken*, p. 457. en *Geestelyke*,
p. 459. *Zestien*, 461. en *Zesde*, p. 560.
Menigmaal, p. 468, 496. en *Menigmaken*,
p. 541. *Vrienden*, p. 463. en *Vyanden*, p.
P 481.

481. *Vertoont*, en *Vertoond*, p. 478. *Noch*, p. 437. *Nog*, p. 454. en *Nogte*, p. 482. *Egter*, p. 484, 488. en *Echter*, p. 487. *Lucas*, en *Lukas*, p. 484. *Ellendige*, p. 476. en *Elende*, p. 489. *Meent*, p. 485. en *Meint*, p. 490. *Gemeentens*, p. 475. en *Gemeinte*, p. 395. *Bezueren*, p. 397. *Bezuerd*, p. 476. en *Bezuerde*, p. 446, 476. *Dueren*, en *Duurde*, p. 466. *Nieuwbakke*, p. 416. en *Niewen*, p. 417. *Ankst*, p. 492. en *Auxt*, p. 468. *Wezen*, en *Geweest*, p. 400. *Uw*, en *Uwe*, p. 403. *Bewijze*, p. 401. en *Bewijs*, p. 421. en *Bewijzen*, p. 431. *te Vclde*, p. 416. (en *te Veld*. in de *Boekf.* van *Jul.* 1697. p. 81.) *Twijfele*, p. 415. *Twijfelde*, p. 413, 416. en *Twijffelen*, p. 420. *Vrinden*, p. 490. en *Vrienden*, p. 541. *Brugfche*, en *Brugfen*, p. 558. *Lucht*, en *Lugt*. p. 500. *Omdraaijing*, p. 503. en *Ommedraay*, p. 504. *Eene Neiging*, en *een Neiginge*, p. 505. *Omme*, en *Om*, p. 510. *Af-ter*, p. 514. *Achter*, p. 516. (en *Agter*. in de *Boekf.* van *Jul.* 1697. p. 77.) *in 't Bed*, p. 515. en *in 't Bedde*, p. 516. *Arts*, en *Artzen*, p. 530. *Toonneel*, p. 546. en *Tooneele*, p. 553, 558. *van den Heere*, p. 556. en *van den Heer*, p. 557. *aan den Heere*, p. 389. en *aan den Heer*, p. 436.

Wie moet, uit Al dese en Duifend diergelijke fijn *Onvaste* Spellingen, med my niet *Befluiten*? dat het de *Man* waarlijk niet *Vast* heevt.

IV. Er-

IV. *Erbarmlijke en Deernis
waardige Spelling van
P. Rabus.*

In de Boeksaal van Mei en Jun. 1697.

Wichchelroede, p. 389, 418, 430. voor *Wighelroe*: *Loochenen*, p. 397, 401. voor *Loghenen*. *Lichchamen*, p. 423, 426. voor *Lighamen*. *Lachen*, p. 459. voor *Laghen*. *Ontzachelijk*, p. 472. voor *Ondsfaglijk*. *Amsterdam*, en *Amsterdammer*, p. 389. voor *Amsteldam*, en *Amsteldammer*. Sou de Man niet Weten? dat die Stad als een *Dam* van den *Amstel* is. *Aart*, p. 390. voor *Aard*: om dat men *Aarden* seid.

Lijntje, p. 392. voor *Lijntie*. *Boomtje*, p. 393. voor *Boomtje*. *Deeltjes*, p. 397. voor *Doelties*. *Wijltje*, 399. voor *Wijltie*. *Deuntje*, p. 417. voor *Deuntie*. *Lighaamtjes*, *Siertjes*, *Veselingetjes*, *Ondeeltjes*, p. 426. voor *Lighaamtjes*, *Sierties*, *Veselingties*, *Ondeelties*. Want een enkele Staart *j*, sijnde een Medeklinker, doet ons de Lettergrepen daar med Beginnen; daar de *t*, de Staart *j* Voorgaande, anders tot dese Woorden selv niet Behoord. Want men seid niet *Lijnt*, maar *Lijn*; niet *Boomt*, maar *Boom*, enf. *Roedje*,

p. 404, 409. voor *Roetic*. Anders moest het *Roedetic* zijn; so men *Rosde* sei.

Verscheidenlyk, p. 426. voor *Verscheidenlyk*. *Verdere*, p. 431, 432. voor *Vordere*. *Geweldadigheden*, p. 474. voor *Gewelddadigheden*. *Wezendlyken*, p. 487. voor *Wesenylyke*. *Ouwerwetsse*, p. 494. voor *Ouderwetsse*. *Ons Belang*, p. 494. voor *Ons' Belang*. *Koninklyke*, p. 495. voor *Koninglyke*. *Bedrewendheid*, p. 552. voor *Bedroevenheid*. *Hooggedagste*, p. 523. voor *Hooggedagste*. *Schenstuk*, p. 524. voor *Schendstuk*. *Uitbreidende*, p. 438. voor *Uitbreidende*. *Allenkens*, p. 410. voor *Altenksjes* of *Allangsjes*. *Ankst*, p. 492. *Anxt*, p. 468. voor *Angst*. *Wijzaart*, p. 506. voor *Wijvaard*. *Grijvaard*, p. 512. voor *Grijvaard*.

Voortaan, p. 415. voor *Voordaan*. *Voortging*, p. 460. voor *Voordging*. *Voortgeset*, p. 462. voor *Voordgeset*.

Gepraeft, p. 396. voor *Geproevd*. *Gehoort*, p. 398. voor *Geheard*. *Geloofst*, p. 403. voor *Gelouvd*. *Belaofst*, p. 487. voor *Beloovd*. *Voert*, p. 416. voor *Voerd*. *Volgt*, p. 418. voor *Volgd*. *Diend*, p. 420. voor *Diend*. *Stelt*, p. 444. voor *Steld*. *Stemt*, p. 444. voor *Stemd*. *Schakelt*, p. 445. voor *Schakeld*. *Toont*, p. 490. voor *Toond*. *Kent*, p. 491. voor *Kend*.

Al dese en Duifend diergelijke andere Woorden, die hy in de Tegenwoordige en

Vol-

Volmaakte Tijd, med een *d* Speld, moet hy med een *d* Sluiten: om dat men in de Onvolmaakte Tijd een *d* heeft. Want de Tijdwoorden moeten, in Al haar Tijden, de selvde Letters Behouden, so veel Mooglijk is. Maar in *Neemt*, en *Beveelt*, *Begint*, *Vangt*, en diergelijken, moet de *d* sijn en blijven: om dat men in de Onvolmaakte Tijd niet seid *Neemde*, en *Beveelde*, *Beginde*, *Vangde*; maar *Nam*, *Beval*, *Begon*, en *Ving*, of *Vong*.

Achte, p. 399. voor *Agtde*. *Gelustre*, p. 400. voor *Gelustde*. *Lette*, p. 404. voor *Letde*. *Huisvestte*, p. 454. voor *Huisvestde*. *Lichte*, p. 469. voor *Ligde*. *Sette*, p. 471. voor *Serde*. *Stechte*, p. 474. voor *Slegde*. *Onderstatte*, p. 501. voor *Onderstude*. En diergelijken meer.

Bevroedde, p. 391. voor *Bevroede*. *Bandde*, p. 474. voor *Bande*. *Branden*, p. 466. voor *Branden*. *Geleidden*, p. 399. voor *Geleiden*. *Geschiedde*, p. 409. voor *Geschiede*. *Smeedde*, p. 459. voor *Smede*. *Ontkleidden*, p. 465. voor *Onkleden*. Waar toe *Neemt* hy hier *dd*? daar hy Selv elders maar med Een *d* Schrijvt, *Geschiede*, p. 399. en *Gebeurde*, p. 474. en *Bereide*, p. 498. Gelijk ook *Brand* heeft *Luide*,* in sijn *Historie der Reformatie*. i. d. p. 218. Want de Tegenwoordige kan van de Onvolmaakte Tijd, in de-

se en diergelijke Woorden , uit de Sin selv
 genoegzaam Onderscheiden worden. Gelijk
 dat noodsaaklijk moet Geschieden, in *Ver-
 brodde*, p. 405. daar men, in de Tegenwoor-
 dige Tijd, ook al heeft *dd*, in *wy Verbrod-
 den* : waar van wy de Onvolmaakte Tijd
 niet kunnen Onderscheiden door *ddd*.

V. Wanduidse Taal van P. Rabus.

In de Boeksaal van Mei en Jun. 1697.

Hun, en *Hen*, p. 393, 395, 396. *Hunne*,
 p. 390, 395, 409. *Hunner*, p. 397. *Hunnen*,
 p. 394, 398. voor *Haar*.

Darren, p. 393, 421. voor *Durven*. *Dar-
 re*, p. 432. voor *Durv*. *Darde*, p. 403, 473.
 voor *Durude*. *Darden*, p. 535, 540. voor
Duruden. *Darrende*, p. 482. voor *Durvende*.

Erinneren, p. 392. is goed *Hoogduids*, voor
Herinnen. So ook *Jegens*, p. 395. voor *Te-
 gen*. *Luttel*, p. 398. is Bastaard *Engelz*,
 voor *Weinig*. *Oulinks*, p. 414, 443, 491. voor
van Ouds, of in *Oude Tijden*.

Liëns, p. 417. is goed *Vlaamz*, maar nooit
Hollands geweest. So hy dit van *Lieden*
 t' Samentrekken wil; waar komt dan de s
 aan 't Eind van daan? Hoewel ik Meen, dat
 men

men beter *Luiden*, dan *Lieden* seid : gelijk ook *Rabus* dat heeft, p. 395.

Leeraart, p. 494, 551. voor *Leerd*. *Geleeraart*, p. 439. voor *Geleerd*.

Domdriestigheid. p. 445. *Domdrivtigheid* sal de Man mooglijk willen Seggen. *Sex*, p. 454. voor *Geslagt*. is van 't *Latijn*, *Sexus*. *Wen*, p. 463. voor *Wanneer*. 't Is goed *Engelz*, *When*; en *Hoogduids*, *Wenn*.

Wier, p. 463, 546. voor *Welker*. *Wier* is een seker Groente, in de Suider See selv. Groejende; welk men daar tegen de Dijken Aanleit, om de selve te Bewaren, en de Kragt van het daar tegen Aanstotend Water, door haar sachte Bolligheid, te Breken.

Krijgs-fielen, p. 468. voor *Krijgsfielten*. *Ou-terfielen*, p. 475. voor *Altaarfielten*. Want men seid niet *Fielery*, maar *Fieltery*, en *Fiel-testukken*.

Aartsvaderen, p. 441. voor *Eerst- of Hoofd-vaders*. *Aarts-Bisschop*, p. 460. voor *Eerst- of Hoofd- of Opper-Bisshop*. *Aarts-schelm*, p. 476. voor *Hoofd- of Opper-schelm*.

Legt, p. 393, 397, 450. voor *Leit*. *Gelegt*, p. 406. voor *Geleit*. *Arts*, p. 518. voor *Genees-Heer*, of *Genees-meester*. *Artzeny konst*, p. 518. voor *Genees-konst*. *Artzenyen*, p. 518. voor *Genees-middelen*. *Kraft*, p. 549. voor *Kragt*. *Volkeren*, p. 552. voor *Volken*. Al dese sijn suiver *Hoogduidse* Woorden.

Poo-

Roeders, p. 518. voor *Parjers*. 't is goed
Engelk. Buspoeder, p. 464. voor *Buspoejer*,
 of *Buskruid*.

In de *Boeksaal* van *Nov. en Dec. 1692.*
Geschiedboeken, p. 441. voor *Geschiedboeken*.
 van *Mei. en Jun. 1693.* *Geschiedt*, p. 506.
 voor *Geschiednis*. van *Jul. en Aug. 1697.*
Geschiedten, p. 97. voor *Geschiednisen*. Dit
 sijn immers suiwer *Hoogduidsche Woorden*.
 van *Jan. en Febr. 1695.* *Wist*, p. 44. van
Jul. en Aug. 1695. *Drieste Domheid*, p. 171.
 van *Jul. en Aug. 1697.* *Gespenstrijvers*, p.
 143. waar voor ik in een *Anders Afdruk*-
 zel heb *Gesien Geestdrijvers*. *Gemalinne*, p.
 II. *Halte*, p. 42, 149. *Pais*, p. 46. *Kanssel*,
 p. 81.

VI. *War- en Brabbel-Taal* van *P. Rabus.*

In de *Boeksaal* van *Mei en Jun. 1697.*

Ter Zijden, p. 394. voor *ter Sijde*: want
 het *Goudbeursje* kon maar aan *Een Sij* van 't
Roontie leggen. So *Brabbeld* 'hy het *Veel*.
 tal en het *Eental* door elkander.

Naar Groetenisse, p. 434. voor *Na Groet-*
nis. *Naar de Eigenschap*, p. 481. voor *Na de*
Eigenschap. *Naar 't Digten*. p. 483. voor *Na*
 't *Dig-*

't *Digten*. *Naar Behoren*, p. 485. voor *Na Behoren*. Wie heeft ooit van een *Nare Groetnis*, *Nare Eigenschap*, *Naar Digtten*, of *Naar Behoren* Gehoord? So *Verward* hy *Naar* en *Na*.

De Nieuwe Bekeerde, p. 461. en *Nieuwbekeerde*, p. 463, 469, 476. *De Gelukzalige zijn*, of *de Arme en Geringe*, of *de Weitsche en Grootsche*, of *de Bezige*, of *de Vorsten*, of *de Geleerde*, *de Godvrugtige*, en *Godsdienstige*, p. 493. Hoe elendig *Verward* en *Brab-beld* hy hier Al dese Woorden, in het Eental, onder Andere, die haar Veeltal Uitswijfen. Waarom sy ook Alle med een *n* Agter aan, moeten Geschreven worden. *Nieuwbekeerden*, *Gelukzaligen*, *Armen*, *Geringen*, *Weitsen*, *Grooten*, *Besigen*, *Geleerden*, *Godvrugtigen*, en *Godsdienstigen*.

Geene de minste Beweging, p. 393. en *geen Staalties*, p. 401. Hoe kan hy in 't Eental *geene* Seggen? daar hy in 't Veeltal hier *Selv geen* heeft. *Geene andere Vyanden*, p. 481. voor *geen andere*. *Sijne*, voor *sijn*, *Voorouders*, p. 482. *Des Allerhoogsten*, en *zijn's Harten*, p. 448. voor *des Allerhoogste*, en *sijns Herte*, sonder *n*; welk een Teken is van 't Veeltal dier Woorden: so dat *des*, *sijns*, in 't Eental, daar voor dan niet Voegd. *Haar zelven*, in 't Eental, p. 436. en in 't Veeltal, p. 437. voor *haar selve*, sonder *n*.

Q

Beiden,

Beiden, p. 406, 468, 485. voor *Beide*, son-
der *n*: want *Beide*, drukt in hem selve het
Meertal Uit. *Sommigen*, p. 455. voor
Sommige, sonder *n*: want *Sommige* is het
Meertal in hem selve, en heeft geen Bui-
ging.

's *Sou wy Benieuwen*, *sa imand med my niet*
Toestemde, dat de *Gematigheid*, in de *Voor-*
reden Beloofd, niet *stiptlijk is Onderhouden*,
p. 450. Wat *Brabbeling* is dit? Hy wil
schijnen seker Schrijver te Prijzen, over sijn
Gematigheid; daar hy hem nogtans *Beschul-*
digd als Sulk een, die de selve, na sijn ge-
daan *Belovte*, niet *stiptlijk* heeft *Onderhou-*
den.

Ons Verstand is Boven sijn, voor *baar*, *Ei-*
gen selv, p. 526. So *Verward* hy sijn en *baar*,
sonder *Onderscheid*, door elkander.

VII. *Allermislikste en Deernis* *waardige Babbel-Taal* van *P. Rabus*.

In de *Boeksaal* van *Mei en Jun. 1697*.

Als wanneer het Rijsje sig Begon te Wrin-
gen, p. 393. *Wie kan sonder Babbelen*,
voor *Wanneer*, *Als wanneer* seggen? *Als*
Hoe-

Hoedanig die my is Voorgekomen, p. 396. Daar *Als of Hoedanig* alleen *Genoeg* is, daar *Babbeld* hy die *Woorden* beide uit. *Gelyk als in Waardgeld hebben*, p. 398. Daar *Als* alleen *Genoeg* is, *Babbeld* hy hier *Gelyk als*. So ook p. 522.

Luiden van Woorde te Woorde, p. 418. zie ook p. 479. So wil hy liever *Babbelen*, dan med *Brand Seggen*, van *Woord tot Woord*. *Sie Historie der Reformatie*, i. d. p. 218.

Meermalen, p. 439. *Veelmalen*, p. 498. *Menigmalen*, p. 541. *Oneindigmalen*, p. 488. *Anderhalumalen*, p. 503. voor *Meermaal*, *Veelmaal*, *Menigmaal*, *Oneindigmaal*, *Anderhalumaal*. Wil hy door *malen* quanzuis *Uitdrukken* meer dan *Eens*? Weet hy niet? dat dat *genoeg* word te *Kennen* gegeven door *Meer*, *Veel*, *Menig*, *Oneindig*, 't welk *Voorgaat*; bysonder dat *malen* niet *Voegd* agter *Anderhalv*.

Niets, voor *Niet*, *Vyandlijks*, p. 451. *Niets*, voor *Niet*, *anders*, p. 406, 412. *Iets*, voor *Iet*, *Sonderlings*, p. 408. *Iets*, voor *Iet*, *Beters*, p. 451.

Een droeve Klage; p. 448. voor *een droevige Klage*. *Een droef Voorbeeld*, p. 470. voor *een droevig Voorbeeld*.

Een's, voor *eens*, *Anders*, p. 396, 409. *Mijn's*, voor *Mijns*, *Bedunkens*, p. 411. *vergel.* p. 422. Weet de *Man* nog niet? *gelyk*

lijk men niet Seid *ene Ander*, *mijne Bedun-*
ken, dat men so ook niet Seggen kan *enes*
Anders, *mijnes Bedunkens*. *Zijn's crachtens*,
 p. 497. voor *zijns Heragtings*.

Ten zy, p. 425, 478. voor *het sij*. Waar
 komt hier *en* in *Ten* van daan? *Tegens*, voor
Tegen, *die Man*, p. 449. Mooglijk van
Fegens, dat *Hoogdnids* is. *Rieken*, voor
Ruiken, p. 422, 426.

Elken Lenyaard, p. 487. voor *elke*, of *elk*
een Leniaard. *Van slegten*, voor *slegte*, of
slegt een, *voordgang*, p. 493. *Uit zekeren In-*
zigte, p. 480. voor *uit sekere*, of *seker een*
Insigt. *In zekere Voorval*, p. 428. voor *in*
seker Voorval. *In goeden Gemoede*, *met stil-*
len Aandagt, p. 439. voor *in een goed* of *in*
goed een Gemoed, *med stil een Aandagt*. *Van*
goeden Gewigte, p. 429. voor *van goed Ge-*
wigt, of *van goed een Gewigt*.

Med Bloed Beverfd, 482. voor *Beverwd*.
Werden, p. 392, 394. voor *worden*: want
 men seid *Geworden*, niet *Gewerden*.

Schoen, p. 393. voor *Schoe*. De *Man* sal
Menen, dat men *Schoen* moet *Schrijven*; om
 dat het *Veeltal Schoenen* is. Maar hy moet
Weten; dat het in *Onse Taal* wel meer *Ge-*
beurd, dat het *Veeltal* in diergelijke *Woor-*
den word gemaakt, door *Byvoeging* van
 een *Medeklinker* voor *en*: als in *Koejen*, en
Roeden, waar van het *Eental* is *Koe*, en *Roe*.

Len-

Lendenen, p. 454. voor *Lenden*. *Teenen*, p. 464, 467. voor *Teen*: want het is in't Een-tal *Tee*; niet *Teen*.

Schattede, p. 453. voor *Schatde*. *Belettede*, p. 470. voor *Beleide*. *Zettede*, p. 474. voor *Setde*. *Verzette*, p. 501. voor *Versette*. *Ontmoette*, p. 513. voor *Ondmoette*. *Vat-zeden*, p. 534. voor *Vatden*.

In de *Boeksaal* van *Jul.* en *Aug.* 1697. *Dat de Tempelen daar van*, voor *daar aan*, *haar Oorsprong Schuldig zijn*, p. 21.

VIII. *Langdradige Lijm- en Quijt-Taal* van P. Rabus.

Waar door veel *Woorden* by hem, tegen den *Aard* van onse *Ronde Taal*, so door een *Raamrekking* in 't *Midden* worden *Verlamd*, als *Hottentoser wijs* op 't *Eind Gestart*.

In de *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697.

Aan sijnen Vriend, den Heere, p. 389. voor *Aan sijn Vrind, den Heer*. *Van eenen*, p. 390. voor *van Een*. *Aannemelijk*, p. 390. voor *Aanneemlyk*. *Zy zelve*, p. 390. voor *sy selv*.

Mijne dagelyksche, voor *mijn daaglykze*,

Onledigheid, p. 390. *Haren Vader*, p. 466. voor *haar Vader*. *Zijnen Lezer*, p. 487. voor *zijn Leser*. *Zyne Vriendelykheid*, p. 496. voor *zijn Vrindlykheid*. *Myne*, voor *myn*. *Leidslyden*, p. 392. *Zyne zaken*, p. 391. voor *zijn Saken*. *Hare Handen*, p. 393. voor *haar Handen*.

Ware het mogelyk, p. 391. voor *was het mooglyk*. *Naauwelijks*, p. 391, 396. voor *Naanlijks*. *Van Velen*, p. 391. voor *van Veel*. Want *Veel* is uit hem selve *Veeltallig*.

Puikdichteresse Jonkvrouwe, p. 391. voor *Puikdigteres Jonkvrou* of *Jongvrou*. *Leermeeftresse*, p. 410. voor *Leermeeftres*. *Een Vrouwe*, p. 393. voor *een Vrou*.

Omme, p. 392, 394. voor *Om*. *Alomme*, p. 398. voor *Alom*. *Waaromme*, p. 440. voor *Waarom*. *Rondomme*, p. 500. voor *Rondom*. *Ommedraay*, p. 504. voor *Omdraai*. *Omme Wrake over 't gene*, p. 395. voor *Om Wraak over 't geen*. *Omme des Doktors wille*, p. 410. voor *om des Docters wil*. *Ommegang*, p. 494. voor *Omgang*. *Inne*, p. 434. voor *In*.

Zake, welke men, p. 392. voor *Saak, welk men*. *Wijze, op welke*, p. 411. voor *Wijs, op welk*. *Aardbezien Bedde*, p. 392. voor *Aardbeijen Bed*.

Konde ik, p. 392. *ik Konde*, p. 413. voor *Kon ik, ik Kon*. *Ik Hebbe*, p. 393. *Hebbe ik*, p. 398, 401. voor *ik Heb, Heb ik*. *Ik Hadde*, p. 431. voor

voor ik *Had*. Want anders moest men in de 2. en 3. Persoon seggen; *gy Kondet*, *hy Kondet*: *gy Hebbet*, *hy Hebbet*: *gy Haddet*, *hy Haddet*.
Ik Voele, p. 393. voor ik *Voel*. *Oordeele ik*, p. 393. voor *Oordeel ik*. *Late ik*, p. 394. voor *Laat ik*. *Ik Vinde*, p. 394. voor ik *Vind*. *Vinde ik*, p. 395. voor *Vind ik*. *Geboove ik*, p. 395. voor *Geloov ik*. *Ik Kenne*, *en Spreke*, p. 396. voor ik *Ken*, *en Spreek*. *Ik n Navolge*, *dat is*, *Liege*, p. 402. voor ik *n Navolg*, *dat is*, *Lieg*. *Ik Vertelle*, p. 403. voor ik *Vertel*. *Ik Weite*, p. 405. voor ik *Weet*. *gelijk hy hier Selv heeft*, p. 533. *Ik Verklare*, p. 406. voor ik *Verklaar*. *Ik Blijve*, p. 408. voor ik *Blijv*. *Eindige ik*, p. 411. voor *Eindig ik*. *Wende ik*, *ik Kenno*, *en Weete*, p. 412. voor *Wend ik*, *ik Ken*, *en Weet*. *Ameens ik*, *Geloove ik*, *ik Wordte*, *Houde ik*, p. 413. voor *Ameen ik*, *Geloov ik*, *ik Word*, *Houd ik*. *Ik Behaove*, p. 421. voor ik *Behoev*. *Ik Benijde*, *en Geve*, *Donke ik*, p. 425. voor ik *Benij*, *en Geev*, *Denk ik*. *Kome ik*, p. 427. voor *Kom ik*. *Ik Nemo*, p. 431. voor ik *Neem*. *Wrake ik*, p. 432. voor *Wraak ik*. *Ik Bewere*, p. 435. voor ik *Bewoor*. *Biede ik*, p. 444. voor *Bied ik*. *Ik Bidde*, p. 455. voor ik *Bid*. *Ik Durve*, p. 481. voor ik *Durv*. *Ik Breke*, p. 482. voor ik *Breek*: *en diergelijken meer*. Want anders moest men in de 2. en 3. Persoon, in Al dese Woorden, Seggen:

gen: gy *Voelet*, by *Voelet*: gy *Oordelet*, by *Oordelet*: gy *Latet*, by *Latet*: gy *Vindet*, by *Vindet*: en so voord.

Rekkelijk, p. 392. voor *Reklik*. *Rekkelijckheid*, p. 496. voor *Reklikheid*. *Estelijcke*, p. 453, 460, 496. voor *Etlijke*. *De Voorbate*, *Rondelijk*, en *Duidelijker*, p. 400. voor *de Voorbaat*, *Rondlijk*, en *Duidlijker*.

Gaarne, p. 393, 397. voor *Geern*. *Ongaarne*, p. 430. voor *Ongeern*. Dit *Geern* word by my so *Onderscheiden* van het *Gaarn*, daar men med *Naaid*.

In geenen deele Onderneme, p. 420. voor *in geen deel Onderneem*. *Werkinge der Nature*, p. 422. voor *Werking der Natuur*.

Ten mijnen Verzoeke, *ter Vraagbake*, p. 430. voor *ten mijn Verzoek*, *ter Vraagbaak*. *Ten Gevalle*, p. 434. voor *ten Geval*. *Ten Voorbeelde*, *ter Kerke*, p. 454. voor *ten Voorbeeld*, *ter Kerk*. *Ten Laste*, *ter Misse*, *te Pafse*, p. 463. voor *ten Last*, *ter Mis*, *te Pas*. *Ter Ruste*, p. 475. voor *ter Rust*. *Ten Dienste*, p. 393, 485. voor *ten Dienst*.

Geschiedenisse, en *Gebeurtenisse*, p. 433. voor *Geschiednis*, en *Gebeurdnis*. *Geheimenis*, p. 456. voor *Geheimnis*. *Ontsteltenisse*, p. 464. voor *Ondsteldnis*. *Gelijkenisse*, p. 488. voor *Gelijknis*.

Schrikkelijk, en *te Lande*, p. 442. voor *Schriklijk*, en *te Land*. *Te Velde komen*, p.

416. voor te *Veld* komen. *Verfoeyelyk*, en nogte *Onvermakelyk*, p. 449. voor *Verfoeyelyk*, en nog *Onvermaaklyk*. *Beschreyelyke*, *Vervuarelyke*, en *Godvergetene*, p. 455. voor *Beschreilyke*, *Vervuarilyke*, en *Godvergeten*. *Beklagelyke*, p. 457. voor *Beklaaglyke*. *Belachelijke* *Geschiedenisse*, p. 458. voor *Belaghljke* *Geschiednis*. *Voortreffelyke*, p. 468. voor *Voortreflyke*. *Lieffelykheden*, p. 479. voor *Lievelykheden*. *Sterffelyken*, p. 485. voor *Stervelyke*. *ijsfelyk*, *Afgrijsfelykheden*, en ik *Meine de Herroeping*, p. 462. voor *ijslyk*, *Afgrijslykheden*, en ik *Meen de Herroeping*.

Hulpe, p. 457. voor *Hulp*. *Penne*, *Stofse*, *Deernisse*, p. 458. voor *Pen*, *Stof*, *Deernis*. *Sorge*, *Straffe*, *Hegtenisse*, p. 470. voor *Sorg*, *Straf*, *Hegtnis*. *Vorstinne*, p. 471. voor *Vorstin*. *Viandinne*, p. 492. voor *Vyandin*. *Gunste*, p. 472. voor *Gunst*. *Keure*, *Waardye*, p. 485. voor *Keur*, *Waardy*. *Hope*, *Vreeze*, p. 488. voor *Hoop*, *Vrees*. *Deſe Mare*, p. 515. voor *Maar*.

Ik Spreke med mijne eigene Woorden, p. 472. voor *ik Spreek med mijn eigen Woorden*. *Eene Plaats verre*, p. 474. voor *Een Plaats ver*. *Naamrolle van Alle de*, p. 478. voor *Naamrol van Al de*. *Verreziende Blindeman*, p. 484. voor *Versfiende Blindman*. *Plaatsse Leze ik zijne*, *ik Bekenne gaarne*, *Wijze van*

R

Hei-

Heiligmakinge, en *Scheppinge der Ziele*, p. 489. voor *Plaats Lees ik sijn, ik Beken geern, Wijs van Heiligmaking, en Schepping der Siel.* En Duifend diergelijken andere.

IX. *Krom-Taal* van *P. Rabus*.

In de *Boeksaal* van *Mei en Jun.* 1697.

De dierbaarste Eigendom, dien, in de Opdragt, p. 1. voor het dierbaarste Eigendom, dat. Wie heevt ooit, dan van de een of de ander *Kromtong*, horen Praten van de *Eigendom, dien?*

Van den Fare, p. 391. voor van het Jaar. In desen Fare, p. 408. voor in dit Jaar. In den Fare, p. 452, 458. voor in het Jaar. In den selven Fare, p. 476. voor in het selve, of selvede Jaar. Wat regtschappen *Hollander* sal ooit Seggen? *den Fare, desen Fare, den selven Fare.*

In den Beginne, p. 412. voor in het Begin. Wie onder de *Neerlanders* kan med *Verstand Spreken, van de of den Beginne?*

Van den gemelden Inzigte, p. 432. voor van het gemelde Insigte. Wat braav *Neerlands Schrijver* kan Seggen? *de of den Insigte.*

Op de Hoge Schole, p. 439. voor op het Hoog of Hoge School. In de Hoge Schole, p. 450.

450. voor in het Hoog of Hoge School. Welke Kromtaal ook eens of tweemaal, in mijn *Wijzen van Oosten*, Voorkomt: ik Beken, dat ik dit doe, door Onagtsaamheid, heb over het Hoofd Gesien.

Den Volke, p. 447. en 482. voor *het Volk*. Hoe kan imand, buiten de *Kromtongende* *Walen*, Spreken van de *Volk*, of den *Volke*?

In de *Boeksaal* van *Jul.* en *August.* 1697. *De Getuigenisse*, p. 26. voor *het Getuignis*. Wie kan, sonder *Kromtongen*, Seggen? de *Getuignis*. Op den *Drooge*, p. 41. voor *Op het Droog*, of op *het Droge*.

X. *Worg-Taal* van *P. Rabus*.

In de *Boeksaal* van *Mei* en *Jun.* 1697.

Waren w'er, p. 391. voor *Waren, wy'er*.
Na d' Aarde, p. 393. voor *na de Aarde*.
Binnen d' Een of d' Ander, p. 393. voor *Binnen de Een of de Ander*.
Van d' Een tegen d' Ander, p. 395. voor *van de Een tegen de Ander*.

D' Argwaan, p. 397. voor *de Argwaan*.
Met d' Eerste, p. 397. voor *med de Eerste*.
Aan d' eene Kant, p. 398. voor *Aan de ene Kant*.
Over d' Oorzaken, p. 423. voor *Over de Oorsaken*.
Tot d' Eene Bediening, 10

d' Andere, p. 430. voor tot de ene Bediening, tot de andere. d' Eene Kerk, en de ander, p. 458. voor de ene Kerk, en de andere. Van d' Eene en d' Andere, p. 462. voor van de Een en de Ander.

d' Ueren, p. 450. voor de Uren. 'k Zwijge, p. 459. voor Ik Swijg. d' Oogen, p. 468, 469, 470. voor de Oogen. d' Overste, p. 469. voor de Overste. Vonden z' 'er Een, p. 474. voor Vonden sy 'er Een.

In de Boeksaal van Nov. en Dec. 1692. En erwijl de Reede, p. 470. voor En terwijl, of dewijl de Ree. van Maart en Apr. 1693. 'k Schrijve 's Mans Woorden, p. 259. voor ik Schrijve des Mans Woorden.

'Ik kan niet anders Sien, of dese t' Samen-trekking of t' Samensmelting der Woorden, buiten Rijn, Wordt de Taal, en doet de Letters der Woorden, med enige Hardigheid, Stikken.

XI. Kinder- en Boere-Taal van P. Robus.

In de Boeksaal van Mei en Jun. 1697.

Mer als, voor dan, al te Veel, p. 396. Vaardiger als, voor dan, 't Quikstiver, p. 397. Nergens anders als, voor dan, daar
Goud

Gand was, p. 399. *Meer dan Duifend*, ja! *meer als*, voor *dan*, *Alle*, p. 401. *Gelukkigiger dan Andere*. *Gelukkigiger als*, voor *dan*, *Nero*, p. 488. Is dat niet Bedroefd? dat men liever med de *Kinderen* en *Boeren* eens *Als* seid, dan dat men het goed Woord *Dan* Twemaal agter elkander wil Gebruiken. Dese sijn onnossele *Boerekalling* komt *Duifend* en *Duifendmaal*, in sijn *Boek salen*, Voor, ook wel Twe- en Drie-maal op Een Bladsijtie. sie p. 406, 481. 't Sou my Verdrietig vallen, die *Alle* *Uit* te tekenen. Elk *Opmerkende* sal die ligtlijk *Gewaar* worden.

We, voor *Wy*, p. 391. *Ze*, voor *Sy*, p. 392, 398, 452. (*So* *Op zen*, voor *sijn*, *Grieks*. sie *Boekf.* van *Sept.* en *Oct.* 1692. p. 283. En *op zen*, voor *sijn*, *Practisijns*. sie die van *Jul.* en *Aug.* 1697. p. 118.) *Je*, voor *Gy*, p. 412, 413. Driemaal. p. 416. *Sesmaal*. *Ge*, voor *Gy*, p. 414. *Toen*, voor *Doe*, p. 392, 393, 402, 405, 406, 407, 437. *Arger*, voor *Erger*, p. 460, 553. *Brandende*, voor *Brandende*, p. 468. *Barnsteen*, voor *Brandsteen*, p. 425. *Dartele*, voor *Der-tele*, p. 487. *Smarten*, voor *Smerten*, p. 474, 467, 489. *Barstens*, voor *Berstens*, p. 464. 't *Hart*, voor 't *Hert*, p. 474. So *Onderschei* ik onf' *Hert* van 't *Hart*, sijnde een *Beest*: gelijk *Rabus* selv dat ook so *Schrijvt*.

246 RABBELARY van de
die Boeksaal van Nov. en Dec. 1692. p. 474
en die van Jul. en Aug. 1697. p. 46.

Kunt, voor Kond, p. 402, 413, 484.
Verder, voor Vorder, p. 398, 456. en Ver-
der, voor Verrer, p. 550. Gaast, voor
Gav, p. 402. After, voor Ager, p. 514.
Vleisch, voor Vleez, p. 466.

In de Boeksaal van Sept. en Oct. 1692. Ik
Luste 'er niet van, p. 344 voor my. Lust 'er
niet van.

XII. Sotte Taal van P. Rabus.

In de Boeksaal

van Jul. en Aug. 1693. Engelanderen, p.
117. Nederlanderen, p. 119, 145. van Nov. en
Dec. 1693. Lijderen, p. 483. van Jan. en Febr.
1694. Overwinnaren, p. 40. van Maart en
Apr. 1694. Wederstreveren, p. 355. van Mei
en Jun. 1694. Navolgeren, p. 426. Lezeren,
Hollanderen, p. 429. Tegenstreveren, p. 467
472. Kenneren, p. 458. Dichteren, Rede-
naren, p. 459. Uitleggeren, p. 514. van
Jul. en Aug. 1694. Tegensprekeren, p. 89.
Burgeren, Schrijveren, Vederen, p. 109.
van Mei en Jun. 1697. Amsterdammena-
ren, p. 434. Egyptenaren, p. 446. Inwoon-
deren, p. 474. Liefhebberen, p. 496. van
Jul. en Aug. 1697. Bewoonderen, p. 33.
Mec-

Meesteren, p. 117. *Oeffenaren*, p. 167. van *Sept.* en *Oct.* 1696. *Toehoorderen*, p. 236. *Den Deugdlievenden Hollanderen*, p. 258. van *Sept.* en *Oct.* 1692. *Kerstenen*, p. 371. *Kersten*, p. 376. van *Nov.* en *Dec.* 1692. *in onzen Vaderlande*, p. 464. *in den voorledenen Jare*, p. 551. van *Maart* en *Apr.* 1693. *Hy Gink henen*, p. 303. van *Sept.* en *Oct.* 1693. *Nodig te Wetene zake*, p. 298. *Van te Makene Dijkaadje*, p. 334. van *Maart* en *Apr.* 1694. *het Dondriestige Graau*, p. 363. van *Mei* en *Jun.* 1694. *Gestarnden Hemel*, p. 487. *De Narm*, p. 537. van *Jul.* en *Aug.* 1694. *Nijvere Jeugd*, p. 55. *Dit late ik der Taalkenneren SYN Oordeel Bewolen*, p. 70. van *Jan.* en *Febr.* 1695. *Die der Griekse en Latijnsche Talen bedreven zijn.* van *Mei* en *Jun.* 1695. *Twalef Mandens*, p. 443. van *Jul.* en *Aug.* 1695. *med den Kinde*, p. 131. van *Sept.* en *Oct.* 1696. *Ten Bewijsdomme, dat de Belovte meest Bestaan hebbe*, p. 222. van *Mei* en *Jun.* 1697. *Eenen Gevangenen*, p. 519. *De Dondriestigheid van de Eeyptenaren*, p. 445, 446. van *Jul.* en *Aug.* 1697. *Welke de Apostel zegt te Verwagten*, p. 30.

Ga nu Heen, Leser! en Oordeel, uit Al dese bygebragte Staalties, of de Man waarlijk niet Welsprekend is.

E I N D.

D R U K F E I L E N

aldus te Verbeteren.

Voor *Veergeev*, Lees *Vergeev*. Bl. 7. Reg. 6.
Eige, Lees *Eigen*. Bl. 23. Reg. 12. en elders,
 daar het nog mogt Voorkomen, Voor *Ver-*
scheide, Lees *Verscheiden*. Bl. 40. Reg. 26.
 en Bl. 56. Reg. 10. Voor *Onderscheide*, Lees
Onderscheiden. Bl. 64. op de laatste Reg. vol-
 gens 't geen wy §. 74. hebben Vast gesteld.
 Voor *schandlijk*, Lees *so schandlijk*. Bl. 71.
 Reg. 19. Voor p. 65. Lees p. 61. Bl. 95.
 Reg. 5. Voor §. 58. Lees §. 59. Bl. 119.
 Reg. 17. Voor §. 44--47. en 50. Lees
 §. 45--48. en 51. Bl. 120. Reg. 15. Voor
Allervermaarste, Lees *Allervermaardste*. Bl.
 121. Reg. 18. en voor *Woorleiding*, Lees
Woordleiding. Bl. 125. Reg. 27. Welke twe
 Laatste Misstellingen in de meeste Afdruk-
 zels, op de Pers, Verbeterd sijn. Voor *Mild-*
kitling, Lees *Mildkitteling*, Bl. 136. Reg.
 1. en 28. en Reg. 27. voor §. 69. Lees 70.
 Voor *Tegenstribling*, Lees *Tegenstribbeling*.
 Bl. 153. Reg. 10.

22. d
1. V
g. 16
, Les
v. vol-
feld.
Bl. 72
Bl. 91
il. 119.
a. Lee
Voo
tje 51
, Lee
ke 101
rück-
Mild
. Re
ees 77
belang

